

Krystyna Gełdon

Radni Olsztyńskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej z lat 1945-1950 : materiały biograficzne

---

Komunikaty Mazursko-Warmińskie nr 3, 311-353

2003

Artykuł został zdigitalizowany i opracowany do udostępnienia w internecie przez Muzeum Historii Polski w ramach prac podejmowanych na rzecz zapewnienia otwartego, powszechnego i trwałego dostępu do polskiego dorobku naukowego i kulturalnego. Artykuł jest umieszczony w kolekcji cyfrowej bazhum.muzhp.pl, gromadzącej zawartość polskich czasopism humanistycznych i społecznych.

Tekst jest udostępniony do wykorzystania w ramach dozwolonego użytku.

Krystyna Geldon

Radni Olsztyńskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej z lat 1945—1950 Materiały biograficzne

Rady narodowe województwa olsztyńskiego nie doczekały się — jak dotychczas — opracowania monograficznego. Najobszerniejszą pracą jest publikacja E. Kierejczyka o administracji ogólnej, radach narodowych i samorządzie terytorialnym, w której podjęta została kwestia powoływania rad, ich aspektów prawnych oraz zależności między radami a organami samorządu terytorialnego. Rady były organami nowymi, stąd szczególnie nacisk został położony na określenie ich miejsca w strukturze organów już istniejących. Zabrakło jednak oceny praktycznej działalności rad, danych o ludziach je tworzących, ich przygotowaniu do pracy, składach osobowych itp.¹

Wcześniejsze publikacje, przedstawiające problemy polityczne i gospodarczo-społeczne województwa olsztyńskiego, traktowały sprawę rad narodowych wręcz marginesowo². O udziale różnych partii, organizacji i ich delegatów w pracach rad narodowych traktowały artykuły K. Rokoszewskiego, K. Nowosielskiej, E. Wojnowskiego i R. Sławińskiego³ oraz monografie partii ludowych⁴, w których też jednak nie podjęto próby określenia roli rad narodowych w strukturze organów samorządowych województwa olsztyńskiego.

Dlatego wydaje się celowe wypełnienie tej luki nawet w niewielkim zakresie. Problem działalności rad narodowych jest na tyle obszerny, że omówienie go przekracza ramy objętościowe artykułu. Stąd przedstawiona zostanie jedynie kwestia kształtowania się, składu osobowego, politycznego i socjalno-zawodowego Wojewódzkiej Rady Narodowej w Olsztynie w latach 1945—1950, z położeniem szczególnego akcentu na materiały biograficzne radnych WRN.

---

1 E. Kierejczyk, *Województwo olsztyńskie w latach 1945—1949. Kształtowanie się administracji ogólnej, rad narodowych i samorządu terytorialnego*, Olsztyn 1980. Praca prawie nie zawiera nazwisk ludzi tworzących tę administrację.

2 A. Wakar, *Administracja publiczna*, Rocznik Olsztyński [dalej: RO], 1964, t. 6 [druk: Olsztyn 1966], ss. 27—51; E. Wojnowski, *Kształtowanie się stosunków politycznych w latach 1945—1947*, ibidem, ss. 53—81. Zob. także: A. Magierska, *Ziemie zachodnie i północne w 1945 r.*, Warszawa 1978; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury w latach 1945—1947. Kształtowanie się stosunków politycznych*, Olsztyn 1968.

3 K. Rokoszewski, *Rola Polskiej Partii Robotniczej w kształtowaniu władzy ludowej i procesie integracji na Mazurach i Warmii w latach 1945—1947*, Komunikaty Mazursko-Warmińskie [dalej: KMW], 1963, nr 2, ss. 337—356; K. Nowosielska, *Udział organizacji młodzieżowych w życiu politycznym Warmii i Mazur (1945—1948)*, KMW, 1974, nr 4, ss. 427—466; E. Wojnowski, *Z dziejów Polskiej Partii Socjalistycznej na Warmii i Mazurach w latach 1945—1950*, KMW, 1965, nr 4, ss. 581—602; R. Sławiński, *Stronictwo Pracy w województwie olsztyńskim w latach 1946—1948*, KMW, 1979, nr 4, s. 467.

4 J. Fajkowski, *Ruch ludowy na Mazurach i Warmii 1945—1949*, Warszawa 1968; B. Łukaszewicz, *Polskie Stronictwo Ludowe na Warmii i Mazurach 1945—1947*, Olsztyn 1991.

Województwo olsztyńskie utworzone zostało uchwałą Rady Ministrów z dnia 29 maja 1946 r. z terenów byłego Okręgu Mazurskiego (powołanego 14 czerwca 1945 r.). Początkowo składało się z szesnastu powiatów: bartoszyckiego, braniewskiego, giżyckiego, iławckiego, kętrzyńskiego, lidzbarskiego, mrągowskiego, nidzickiego, olsztyńskiego, m. Olsztyna (powiat miejski), ostródzkiego, pasłęckiego, reszelskiego, suskiego, szczycieńskiego i węgorzewskiego⁵. Obszar województwa obejmował 19 tys. km². Granice administracyjne województwa nie uległy zmianie do połowy 1950 r., kiedy to na podstawie art. 7 ustawy z 28 czerwca 1950 r. o zmianach podziału administracyjnego państwa do województwa olsztyńskiego włączono z obszaru województwa bydgoskiego powiat nowomiejski, a z obszaru województwa warszawskiego powiat działdowski (województwo olsztyńskie liczyło odtąd osiemnaście powiatów)⁶. Delegaci tych rad powiatowych w latach 1945—1950 nie wchodzili w skład WRN.

Ramy chronologiczne artykułu obejmują okres od powołania Wojewódzkiej Rady Narodowej w Olsztynie w końcu 1945 r.⁷ do uchwalenia ustawy z 20 marca 1950 r. o terenowych organach jednolitej władzy państwowej, która zlikwidowała urzędy administracji ogólnej I i II instancji (starostów i wicestarostów, wojewodów i wicewojewodów) oraz urzędy samorządowe i tzw. urzędy niespełnione. Kompetencje zniesionych organów przejęły rady narodowe⁸. Reorganizacja Wojewódzkiej Rady Narodowej według nowych zasad została przeprowadzona 24 maja 1950 r.⁹, co w przybliżeniu pokrywało się ze zmianą podziału administracyjnego województwa.

Zawarte w artykule materiały biograficzne dotyczące radnych uporządkowane zostały według następującego schematu: nazwisko i imiona, pseudonim, imiona rodziców, nazwisko rodowe matki, data i miejsce urodzenia, stan cywilny, wykształcenie, zawód, przebieg pracy zawodowej do 1950 r., losy podczas okupacji, przynależność partyjna, kariera polityczna i działalność społeczna, data przyjęcia do OWRN, nazwa instytucji delegującej oraz pełnione funkcje w Radzie. Ze względu na fragmentaryczność informacji oraz brak niektórych danych nie udało się wypełnić wszystkich elementów schematu. Być może również liczba radnych była większa. Niektórzy z nich pełnili funkcję bardzo krótko ze względu na częstą rotację. Nie wszyscy radni wypełniali też karty osobowe. Stąd — z konieczności — danych o członkach OWRN należało szukać w literaturze historycznej, na podstawie której udało się ustalić jedynie przynależność partyjną lub pełnione funkcje społeczne.

Podstawą materiałową biogramów były 172 karty personalne radnych WRN z lat 1945—1950 przechowywane w olsztyńskim Archiwum Państwowym¹⁰. Listę nazwisk uzupełniono o radnych z tzw. listy A. Wakara¹¹ oraz protokołów posiedzeń plenarnych

5 E. Kierejczyk, op. cit., s. 46.

6 Ibidem.

7 Nazwa „województwo olsztyńskie” ustalona została w maju 1946 r. Jednak jeszcze ponad rok Wojewódzka Rada Narodowa w Olsztynie posługiwała się określeniem „mazurska” (MWRN). Zmiana nazwy na „olsztyńską” (OWRN) nastąpiła dopiero na posiedzeniu plenarnym 14 VIII 1947 r. — APO, OWRN, sygn. 31, Protokół z 8 plenarnego posiedzenia MWRN w dniu 14 VIII 1947.

8 Dziennik Ustaw RP (dalej: Dz.U. RP), 1950, nr 14, poz. 130.

9 APO, OWRN, sygn. 110, s. 47, Protokół z posiedzenia plenarnego WRN w Olsztynie w dniu 24 V 1950 r. Przewodniczącym nowego Prezydium WRN został dotychczasowy wojewoda Mieczysław Moczar, a jego zastępcami Józef Dramiński, Julian Malewski i Zbigniew Januszko.

10 APO, OWRN, sygn. 21—22. Tu korzystałam z wyników kwerendy udostępnionych przez B. Łukaszewicza.

11 A. Wakar, *Rady narodowe, Warmia i Mazury*, 1965, nr 1, ss. 14—15. Lista przedstawia 112 radnych WRN wg stanu na 31 XII 1947 r.

OWRN¹² i literatury. Łącznie przedstawiono biogramy dwustu radnych, zawierające bardzo zróżnicowany stopień informacji. Pominęto nazwiska radnych, na temat których nie znaleziono żadnych danych, oraz biografie wojewodów: Z. Robla, W. Jaśkiewicza i M. Moczara, którzy co prawda posiadali formalny mandat radnego, ale w radzie wojewódzkiej byli raczej gośćmi. W praktyce pełnili nadrzędną wobec rad funkcję szefów administracji ogólnej II instancji.

W celu weryfikacji i uzupełnienia danych archiwalnych wykorzystano w dużym stopniu literaturę historyczną zawierającą materiały biograficzne, prace: T. Baryły, J. Chłosty, B. Łukaszewicza, T. Orackiego, A. Skrobacznego¹³. Bardzo przydatne okazały się wydawnictwa kronikarskie C. Browińskiego, B. Łukaszewicza i A. Wakara¹⁴, które pomogły ustalić przebieg kariery politycznej radnych oraz ich zaangażowanie społeczne (ludzi znaczących w środowisku olsztyńskim).

Najskromniej prezentują się biogramy radnych delegowanych przez powiatowe rady narodowe, których działalność znana była jedynie lokalnemu środowisku. Monografie miast powiatowych (i innych) województwa olsztyńskiego publikowane w latach sześćdziesiątych i siedemdziesiątych (niektóre później) tylko w niewielkim zakresie uzupełniają dane radnych WRN¹⁵.

Rady narodowe na terenie województwa olsztyńskiego, podobnie jak na pozostałych obszarach ziem odzyskanych, tworzono później niż w innych częściach kraju. Spośród organów lokalnych powstały jako ostatnie, już po zorganizowaniu administracji i partii politycznych. Tworzono je hierarchicznie, tzn. od rady wojewódzkiej zaczynając, poprzez powiatowe i miejskie, na gminnych kończąc. Inicjatywę organizowania rad w województwie olsztyńskim podjął w sierpniu 1945 r. pełnomocnik rządu Jakub Prawin¹⁶. Jednak

---

12 APO, OWRN, sygn. 25–30.

13 T. Baryła, *Okręg Mazurski w raportach Jakuba Prawina. Wybór dokumentów 1945 rok*, Olsztyn 1996; idem, *Warmiacy i Mazury w PRL. Wybór dokumentów. Rok 1945*, Olsztyn 1994; *Olsztyńskie biografie literackie (1949–1988)*, pod red. J. Chłosty, Olsztyn 1991; B. Łukaszewicz, *Polskie Stronnictwo Ludowe*; T. Oracki, *Twórcy i działacze kultury w województwie olsztyńskim w latach 1945–1970. Materiały biograficzne*, Olsztyn 1975; idem, *Słownik biograficzny Warmii, Mazur i Powiśla XIX i XX wiek (do roku 1945)*, Warszawa 1983; idem, *Sylwetki wybitnych olsztyniaków*, w: *Szkice olsztyńskie*, pod red. J. Jasińskiego, Olsztyn 1967; A. Skrobacznego, *Album lekarzy — pionierów Okręgu Mazurskiego 1945–1946. Materiały biograficzne*, Olsztyn 1980.

14 C. Browiński, *Olsztyn 1945–1970*, Olsztyn 1974; *Kronika Olsztyna 1945–1950*, zapisał i wydał A. Wakar, Olsztyn 1972; *Warmia i Mazury w Polsce Ludowej*, pod red. E. Wojnowskiego, Olsztyn 1985. W ostatnim rozdziale zawarta jest *Kronika lat 1945–1980* opracowana przez B. Łukaszewicza oraz tego samego autora *Olsztyn 1945–1985. Zapis czterdziestolecia*, Olsztyn 1987.

15 Kolejność alfabetyczna wg nazw miast: R. Hryciuk, M. Pietraszko, *Bartoszyce. Z dziejów miasta i powiatu*, Olsztyn 1969 (zawiera też informacje o Górowie Iławeckim); *Braniewo z dziejów miasta i powiatu*, Olsztyn 1973; *Biskupiec. Z dziejów miasta i powiatu*, Olsztyn 1969 (reszelski); A. Wakar, T. Willan, *Giżycko. Z dziejów miasta i powiatu*, Olsztyn 1966; *Giżycko. Z dziejów miasta i okolic*, pod red. A. Wakara, Olsztyn 1983; Z. Licharewa, *Kętrzyn. Z dziejów miasta i powiatu*, Olsztyn 1962; J. D. Łaniec, S. Łaniec, *Lidzbark Warmiński w latach 1945–1988*, Olsztyn 1992; *Morąg. Z dziejów miasta i powiatu*, Olsztyn 1973; *Mragowo. Z dziejów miasta i powiatu*, pod red. A. Wakara, Olsztyn 1975; *Nidzica. Z dziejów miasta i okolic*, Olsztyn 1976; A. Wakar, *Olsztyn. Dzieje miasta*, Olsztyn 1997; *Olsztynek. Miasto i okolice*, Olsztyn 1970; *Ostróda. Z dziejów miasta i okolic*, pod red. A. Wakara, Olsztyn 1976; *Pasłęk. Z dziejów miasta i okolic 1297–1997*, Olsztyn 1997; *Pisz. Z dziejów miasta i powiatu*, Olsztyn 1970; *Iława. Z dziejów miasta i powiatu*, pod red. A. Wakara, Olsztyn 1972 (Susz); *Szczytno. Z dziejów miasta i powiatu*, Olsztyn 1962; A. Wakar, B. Wilamowski, *Węgorzewo. Z dziejów miasta i powiatu*, Olsztyn 1968; A. Wakar, *Cztery wieki Węgorzewa*, Olsztyn 1971. Dla opracowania problematyki rad narodowych wymienione monografie nie przedstawiają większej wartości naukowej.

16 E. Kierejczyk, op. cit., s. 92.

dopiero 18 września 1945 r. na podstawie ustawy z 11 września 1944 r.¹⁷ Prezydium Krajowej Rady Narodowej podjęło decyzję o utworzeniu tymczasowych rad narodowych na Ziemiach Odzyskanych. Stan tymczasowości polegał na odstąpieniu od ustawy wrześniowej w niektórych kwestiach i zorganizowaniu rad na następujących zasadach: zmniejszony skład w celu umożliwienia uzupełniania go w miarę zaludniania terenu, wykluczona ludność niemiecka, funkcje prezydium połączone z organem wykonawczym samorządu terytorialnego, udział w posiedzeniach prezydiów rad z głosem doradczym kierowników urzędów niezespolonych w sprawach ściśle dotyczących tych resortów, większe gromady przekształcone w odrębne gminy, rady wojewódzkie tymczasowe reprezentowane w KRN przez trzech delegatów¹⁸. Taki model przyjęto na całym obszarze ziem odzyskanych.

Wojewódzka Rada Narodowa powołana została rozporządzeniem pełnomocnika rządu na Okręg Mazurski z 7 grudnia 1945 r. na podstawie uchwały Rady Ministrów z 14 marca 1945 r.¹⁹ oraz pisma Biura Prezydialnego KRN z 2 października 1945 r.²⁰ Zgodnie z tym rozporządzeniem Rada Wojewódzka dysponowała stoma mandatami. Do 20 grudnia partie i organizacje zobowiązane zostały przez pełnomocnika rządu do zgłoszenia swoich przedstawicieli²¹. Trzydzieści sześć mandatów mieli objąć delegaci rad powiatowych, jedenaście pozostawiono do dokooptowania przez Radę Wojewódzką²². Jeden mandat z urzędu otrzymał wojewoda.

Inauguracyjne posiedzenie Wojewódzkiej Rady Narodowej w Olsztynie odbyło się 28 grudnia 1945 r. w sali teatru, w niepełnym składzie pięćdziesięciu dwóch radnych. Po uroczystych przemówieniach, wręczeniu aktów uznania obywatelstwa polskiego stu Warmiakom i Mazurom oraz ślubowaniu radnych, wybrano pięcioosobowe prezydium. Przewodniczącym został Lucjusz Dura — sekretarz WZ SL, wiceprzewodniczącym — Stefan Cendrowski — przewodniczący WK PPS, członkami prezydium: Kazimierz Szczurzewski z SD i Michał Staroń z SL²³. Przedstawicielami do Krajowej Rady Narodowej zostali: Stefan Cendrowski, Andrzej Bugajski z PPS oraz Michał Sokołowski z PPR²⁴. W wyniku protestu Polskiego Komitetu Narodowościowego wprowadzono zmiany w składzie delegacji do KRN. W marcu 1946 r. Andrzej Bugajski zrzekł się mandatu, a jego miejsce zajął Bohdan Wilamowski-Korolewicz²⁵.

17 Dz. U. RP, 1944, nr 5, poz. 22.

18 APO, Urząd Pełnomocnika (dalej: APO, Urz. Pełn.), sygn. 163, s. 17, Pismo Biura Prezydialnego KRN z 2 X 1945 r. Ten sam dokument znajduje się w Archiwum Akt Nowych, Krajowa Rada Narodowa (dalej: AAN, KRN), sygn. 253, s. 33.

19 Chodzi tu o uchwałę o utworzeniu Okręgu Mazurskiego — E. Kierejczyk, op. cit., s. 43.

20 Zob. przyp. 18.

21 APO, Urz. Pełn., sygn. 163, Pismo do komisji porozumiewawczych stronnictw politycznych, organizacji młodzieżowych i innych w sprawie zgłaszania swych przedstawicieli do Wojewódzkiej Rady Narodowej.

22 APO, Urz. Pełn., sygn. 163, s. 31, Rozporządzenie pełnomocnika rządu z 7 XII 1945 r. w sprawie powołania Wojewódzkiej Rady Narodowej w Olsztynie.

23 AAN, Ministerstwo Ziemi Odzyskanych (dalej: MZO), sygn. 370, s. 28, Skład Wojewódzkiej Rady Narodowej w Olsztynie w grudniu 1945 r.

24 APO, OWRN, sygn. 25, Protokół pierwszego uroczystego posiedzenia Mazurskiej Wojewódzkiej Rady Narodowej z 28 XII 1945 r.

25 AAN, KRN, sygn. 284, Sprawozdanie z wyjazdu posłanki Orłowskiej do Olsztyna w dniach 26 II—6 III 1946 r.

Pierwsze posiedzenie Prezydium WRN odbyło się 29 grudnia 1945 r. i poświęcone było m.in. sporządzeniu listy kandydatów na ławników i przesów sądów okręgowych w Olsztynie, Pasłęku i Giżycku²⁶.

Do maja 1946 r. WRN miała status tymczasowy. Prezydium pełniło jednocześnie rolę Wydziału Wojewódzkiego. Sześciuosobowy Wydział Wojewódzki powołano 15 maja 1946 r. na piątym posiedzeniu plenarnym. Wybrani zostali: Zygmunt Kanigowski, Ryszard Kalinowski, Zygmunt Dębicki, Franciszek Moczulski, Janusz Jagusiewicz i Henryk Cywiński²⁷.

Skład WRN poszerzał się, w miarę jak powstające rady powiatowe przysyłały swoich przedstawicieli. Do połowy 1946 r. liczba radnych zwiększyła się tylko w wyniku kooptacji i wynosiła około sześćdziesięciu osób. Wszyscy delegaci rad powiatowych po raz pierwszy wzięli udział w posiedzeniu plenarnym WRN 13 lipca 1947 r.²⁸ W marcu 1946 r. rada liczyła stu dziewięciu członków. Maksymalną liczbę radnych osiągnęła w październiku 1947 r.²⁹ Do końca 1949 r. liczba ta była w miarę stabilna i wynosiła od dziewięćdziesięciu sześciu do stu dziewięciu radnych. Na początku 1950 r. stan liczebny WRN znacznie się zmniejszył i wynosił tylko siedemdziesiąt osiem osób³⁰.

Zmiany składów rad narodowych, w tym OWRN, spowodowane były wycofywaniem przez partie i organizacje społeczne swoich przedstawicieli. Przypadki takie zdarzały się dość często w pierwszym okresie działalności Rady, tzn. w latach 1946—1947. Pozostawało to w sprzeczności z ustawą z 11 września 1944 r., która nie przewidywała wycofywania wyznaczonych do rad delegatów przez organizacje czy związki. Dotyczyć to mogło tylko posłów KRN. Jedyną drogą zgodną z prawem, aby pozbyć się niewygodnego dla danej organizacji kandydata, było wykluczenie go z rady. Artykuł 18 ustawy wrześniowej przewidywał dwie możliwości: przez prezydium, jeśli radny opuścił co najmniej dwa posiedzenia bez usprawiedliwienia, lub na plenum większością dwóch trzecich głosów we wszystkich innych przypadkach. Radny mógł wreszcie sam zrezygnować z mandatu, a zainteresowana organizacja delegowała kolejnego przedstawiciela. W Radzie Wojewódzkiej Olsztyna stosowane były wszystkie sposoby wymiany radnych, ale najczęściej ten ostatni³¹.

Pracami OWRN kierował przewodniczący lub jego zastępca. Pierwszym przewodniczącym Rady był Lucjusz Dura. Wybrany na posiedzeniu inauguracyjnym pełnił tę funkcję do kwietnia 1947 r. Potem przeniósł się do Warszawy, gdzie objął funkcję wojewody. 6 czerwca 1947 r. WRN wybrała na przewodniczącego Stefana Cendrowskiego, dotychczasowego zastępcę, który pełnił tę funkcję do 8 czerwca 1948 r. Na jego miejsce 30 czerwca wybrany został także przedstawiciel PPS, Jan Koss. Po jego tragicznej śmierci w styczniu 1949 r., przewodniczącym OWRN został Stanisław Piaskowski, były wojewoda wrocławski, delegat PZPR. Wybrano go na posiedzeniu plenarnym Rady 8 czerwca 1949 r.

Pierwszym wiceprzewodniczącym WRN był Stefan Cendrowski. Po objęciu przez niego funkcji przewodniczącego, przez następne dwa lata zastępcą był Janusz Chyczewski

---

26 APO, OWRN, sygn. 31, s. 31, Protokół z pierwszego posiedzenia Prezydium WRN w dniu 29 XII 1945 r.

27 APO, OWRN, sygn. 25, Protokół z 5 posiedzenia MWRN z dnia 15 V 1946 r.

28 APO, OWRN, sygn. 25—30, Protokoły z posiedzeń plenarnych MWRN z lat 1946—1950.

29 Na koniec 1947 r. A. Wakar wymienia 112 nazwisk — idem, *Rady narodowe*, przyp. 11.

30 APO, OWRN, sygn. 25—30, Protokoły z posiedzeń plenarnych WRN z lat 1946—1950.

31 Ibidem.

(do lipca 1949 r.). Ostatnim wiceprzewodniczącym OWRN do wydania ustawy z 20 marca 1950 r. był Józef Dramiński wybrany 8 lipca 1949 r.³²

Tak jak stan liczebny rad narodowych, zmieniał się również skład polityczny, socjalny, także wykształcenie radnych, wiek i udział kobiet. Na te zmiany wpływały często decyzje polityczne władz, które w końcu lat czterdziestych dokonywały weryfikacji radnych pod kątem wprowadzania członków PZPR oraz robotników i chłopów. Układ sił politycznych w OWRN przedstawiają tabele 1—3.

Tabela 1. Przynależność partyjna radnych w OWRN w latach 1946—1947

Rok i miesiąc	Radni	Partia							Radni ogółem
		PPR	PSS	SL	SD	SP	PSL	bezpartyjni	
1946	n	17	15	13	6	—	3	6	60
lipiec	%	28,3	25,0	21,7	10,0	—	5,0	10,0	100
1946	n	25	27	17	6	—	3	21	99
wrzesień	%	25,2	27,3	17,2	6,1	—	3,0	21,2	100
1947	n	31	33	15	8	2	6	13	108
lipiec	%	28,7	30,6	13,9	7,4	1,8	5,6	12,0	100

Źródło: APO, OWRN, sygn. 19, s. 95, Wykaz członków OWRN; AAN, KRN, sygn. 434, s. 212, Sprawozdanie z inspekcji WRN w Olsztynie w dniach 27—29 września 1946 r. przez inspektora J. Osińskiego.

Najliczniejszą reprezentację w OWRN miały dwie partie polityczne: PPR i PPS. Łącznie w lipcu 1946 r. dysponowały 53,3% mandatów, we wrześniu 52,5%, w lipcu 1947 r. 59,3%, przy czym PPS wyraźnie zdominowała PPR w 1947 r. Partie te od początku istnienia rady rywalizowały między sobą o mandaty, stanowiska i przeforsowanie swoich decyzji. Tendencję spadkową można zauważyć wśród reprezentacji SL: z 21,7% w lipcu 1946 r. do 13,9% r. później. Stałą reprezentację w radzie miały partie: SD — 10,0%, 6,1%, 7,4%, PSL — 5,0%, 3,0%, 5,6% i bezpartyjni — 10,0%, 21,2%, 12,0%. Pierwsi radni z SP weszli do OWRN w lipcu 1947 r. i stanowili zaledwie 1,8%. Ogólnie wzrosła też liczba radnych z sześćdziesięciu do stu ośmiu ze względu na włączenie przedstawicieli rad powiatowych.

Reorganizacja składu politycznego OWRN przeprowadzona została w końcu 1948 r. i pierwszej połowie 1949 r., zgodnie z odgórnymi zaleceniami władz ustalonymi na sierpniowo-wrześniowym plenum KC PZPR. Uznano za wskazane zwiększenie liczby bezpartyjnych do 17,5%, a zmniejszenie liczby członków PPR i PPS³³.

W wyniku reorganizacji OWRN (tab. 2 i 3) członkowie PZPR (łącznie PPR i PPS) zwiększyli jeszcze swoją przewagę w Radzie, uzyskując 61,9% mandatów (posiadali w 1947 r. — 59,3%) i przekroczyli o 1% średnią krajową. Znaczną liczbą miejsc dysponowali delegaci SL — 23,8%, także powyżej średniej krajowej. Podobnie dość silna była w Radzie pozycja reprezentacji SD — 10,4% przy średniej krajowej 9,0%. Prawie trzykrotnie mniejszą reprezentację miało SP oraz bezpartyjni — 1% przy średniej krajowej 2,9%, a dwukrotnie mniejszą PSL — 1,9% przy średniej krajowej 3,8%.

³² Ibidem.

³³ APO, OWRN, sygn. 27, s. 345, Protokół z posiedzenia plenarnego OWRN w dniu 24 IX 1948 r.

Tabela 2. Skład partyjny OWRN na tle ogólnopolskim wg stanu z końca czerwca (1 lipca) 1949 r. (dane w proc.)

Partia	Olsztyn	Średnia krajowa
PZPR	61,9	60,9
SL	23,8	20,5
PSL	1,9	3,8
SD	10,4	9,0
SP	1,0	2,9
Bezpartyjni	1,0	2,9
Razem	100	100

Źródło: APO, OWRN, sygn. 109 i 112, Sprawozdania OWRN z 1949 r. Średnie krajowe zaczerpnięto z monografii R. Sudzińskiego, *Organizacja i funkcjonowanie rad narodowych w województwie pomorskim 1945—1950*, Warszawa—Poznań—Toruń 1981, s. 81, tab. 9.

Tabela 3. Przynależność partyjna radnych OWRN w latach 1949—1950

Rok i miesiąc	Radni	Partia							Radni ogółem
		PZPR	SL	PSL	ZSL	SD	SP	bezpartyjni	
1949	n	70	18	—	x	10	4	2	104
1 stycznia	%	67,3	17,3	—	x	9,6	3,9	1,9	100
1949	n	65	25	2	x	11	1	1	105
1 lipca	%	61,9	23,8	1,9	x	10,4	1,0	1,0	100
1949	n	58	—	—	21	11	4	4	98
31 grudnia	%	59,2	—	—	21,4	11,4	4,1	4,1	100
Przewidywany na									
1 lutego	n	47	—	—	34	11	5	21	118
1950	%	39,8	—	—	28,8	9,3	4,3	17,8	100

Źródło: APO, OWRN sygn. 112, Sprawozdanie za rok 1949; sygn. 109, Pismo OWRN do Kancelarii RP (Rady Państwa) uzupełnieniem sprawozdania za IV kwartał 1949 r.

Przewaga PZPR zmniejszyła się w końcu 1949 r. Wówczas przedstawiciele tej partii stanowili 59,2% ogółu radnych (najwyższy procent przypadł na styczeń 1949 r. — 67,3%), ZSL — 21,4%, SD — 11,2%, SP i bezpartyjni po 4,1% (tab. 3). Nie oznacza to, że układ polityczny OWRN był zadowolający. Nadal za dużo było członków PZPR, a za mało bezpartyjnych. Nie osiągnięto składu politycznego rady, jaki zaplanowano na luty 1950 r. (tab. 3). Ponadto zamiast powiększenia liczby radnych do stu osiemnastu, w wyniku ciągłych zmian stan OWRN zmniejszył się do siedemdziesięciu ośmiu³⁴. Weryfikacja mogła być spowodowana także zmianami w radach w związku ze zbliżającą się ogólną reformą rad narodowych (20 marca 1950 r. — ustawa o terenowych organach jednolitej władzy państwowej).

Analiza kart personalnych radnych OWRN z lat 1945—1950 wskazuje na ogromną przewagę przedstawicieli PPR, PPS, PZPR, sięgającą aż 66,5%. Porównując te dane z tabelami 1—3 można zaryzykować stwierdzenie, iż są to wyniki wiarygodne bądź

³⁴ APO, OWRN, sygn. 30, s. 34, Protokół z posiedzenia plenarnego OWRN w dniu 16 II 1950 r.

minimalnie zawyżone. Tytu przedstawicieli osiągnęła PZPR w pierwszej połowie 1949 r. (tab. 3). Partie chłopskie łącznie znajdowały się na drugim miejscu, uzyskując 20,5% mandatów w OWRN, co w przybliżeniu pokrywało się z ogólnymi zestawieniami. Niepokojąco niski był wynik SD (zaledwie 4%), a przecież partia ta miała stałą, dość silną reprezentację wynoszącą około 10%. Udział członków SP — 4% mandatów — znajduje potwierdzenie w danych z 1949 r. (tab. 3).

Skład socjalno-zawodowy radnych OWRN obrazują tabele 4—6.

Tabela 4. Skład społeczno-zawodowy OWRN w 1946 r. (stan na wrzesień—październik 1946)

Radni	Zawód						Radni ogółem
	robotnicy	chłopi	pracownicy umysłowi	rzemieślnicy	kupcy	wolne zawody	
n	5	5	54	4	7	18	93
%	5,4	5,4	58,1	4,3	7,5	19,3	100

Źródło: APO, OWRN, sygn. 19, Dane statystyczne o radnych OWRN.

Jesienią 1946 r. na dziewięćdziesięciu trzech radnych WRN było pięciu robotników, pięciu chłopów oraz pięćdziesięciu czterech pracowników umysłowych — ci stanowili 58,1%. Przedstawiceli innych zawodów było znacznie mniej (tab. 4).

W latach 1947—1948 skład socjalny rad raczej się nie zmienił. Trudno stwierdzić to jednoznacznie, gdyż brakuje danych za ten okres. Dokładne statystyki zachowały się dla lat 1949 i 1950, zatem przedstawiają stan Rady już po reorganizacji, której celem była także zmiana składu socjalnego rad narodowych. Reorganizacja zmierzała w kierunku zredukowania do minimum liczby pracowników umysłowych na rzecz zapewnienia znaczącego miejsca robotnikom i chłopom, dla których przewidywano 36,7% mandatów³⁵.

Reorganizacja nie wniosła jednak zasadniczego przegrupowania w składzie socjalno-zawodowym OWRN. Wprowadzając do rady przytłaczającą większość członków PZPR w pierwszej połowie 1949 r., zwiększono liczbę pracowników umysłowych, głównie przedstawicieli administracji.

Na początku 1949 r. liczba pracowników umysłowych w OWRN wzrosła aż do 88,4%, następnie zmniejszyła się do 82,8% w lipcu i do 56% w marcu 1950 r.³⁶ Robotników i chłopów było w styczniu 5,8%, w lipcu 9,6%, a w marcu 1950 r. już 34% (tab. 5).

Porównując dane z 1946 r. i z początku 1950 r., można zauważyć znaczący wzrost liczby robotników i chłopów z 10,8% do 34%, chociaż nie oznaczało to, iż mogli odgrywać w radzie decydującą rolę. Utrzymał się nadal wysoki procent pracowników umysłowych (odpowiednio 58% i 56%).

³⁵ APO, OWRN, sygn. 29, s. 982 oraz sygn. 111, s. 131, Sprawozdanie z działalności Prezydium OWRN za miesiąc listopad 1949.

³⁶ Porównywalny do OWRN był wzrost liczby pracowników umysłowych w Pomorskiej WRN, do 87,9%. — R. Sudziński, *Organizacja i funkcjonowanie rad narodowych w województwie pomorskim 1945—1950*, Warszawa—Poznań—Toruń 1981, nr 3, s. 80, tab. 8.

Tabela 5. Skład społeczno-zawodowy OWRN w latach 1949—1950

Rok miesiąc	Zawód						Radni ogółem
	Radni	robotnicy	chłopi	pracownicy umysłowi	rzemieślnicy	inne zawody	
1949	n	2	4	92	4	2	104
1 stycznia	%	1,9	3,9	88,4	3,9	1,9	100
1949	n	7	3	87	6	2	105
1 lipca	%	6,7	2,9	82,8	5,7	1,9	100
1950	n	.	.	.	.	—	—
1 marca	%	21,0	13,0	56,0	8,0	2,0	100
Przewidywany	n	26	22	65	5	—	118
w styczniu— lutym 1950	%	22,0	18,7	55,1	4,2	—	100

Źródło: APO, OWRN, sygn. 122, Sprawozdanie z działalności OWRN za 1949 r. i pierwszy kwartał 1950 r.

Analiza danych personalnych radnych z lat 1945—1950 wskazuje (tak jak dane w tab. 4 i 5) na przewagę pracowników umysłowych, sięgającą 69,5%. Robotnicy stanowili 11,5%, chłopi 4,5% (łącznie 16%), rzemieślników i kupców było 4%; w stosunku do 9,0% radnych OWRN nie udało się ustalić zawodu.

Wśród pracowników umysłowych OWRN najwięcej było urzędników (55) przeważnie z wykształceniem średnim, 18 prawników, 17 nauczycieli, 3 lekarzy i farmaceutów, 3 architektów, 5 ekonomistów, 7 publicystów — dziennikarzy, 6 spółdzielców, 1 oficer MO, 2 oficerów WP i 1 pastor.

Tabela 6. Skład społeczno-zawodowy OWRN w latach 1945—1950

Radni	Robotnicy	Chłopi	Pracownicy umysłowi	Rzemieślnicy	Kupcy	Inne	Brak danych	Radni ogółem
n	23	9	139	6	2	3	18	200
%	11,5	4,5	69,5	3,0	1,0	1,5	9,0	100

Źródło: APO, OWRN, sygn. 21—22, Karty osobowe radnych OWRN.

Ze składem socjalno-zawodowym wiąże się ściśle poziom wykształcenia radnych. W końcu 1946 r., na ogólną liczbę 93 radnych OWRN, 34 miało ukończoną szkołę wyższą (36,5%), 11 — nieukończoną szkołę wyższą (11,8%), 31 ukończyło szkołę średnią (33,3%), 15 szkoły średniej nie ukończyło (16,1%) i tylko 2 radnych (2,1%) skończyło edukację na szkole podstawowej³⁷.

W okresie reorganizacji rad weryfikacji uległo także wykształcenie radnych. W 1949 r. w skali kraju najwięcej było radnych z ukończoną szkołą podstawową lub nieukończonym gimnazjum (45,1%). Radni, którzy nie ukończyli nawet szkoły podstawowej, stanowili 38,2%. Z ukończonym gimnazjum było 13,6%, a z wykształceniem wyższym 31%³⁸. Dane ogólnokrajowe nie przekładały się na rady poszczególnych szczebli. Z pewnością najwyższy poziom wykształcenia prezentowały rady wojewódzkie.

37 APO, OWRN, sygn. 19, s. 167, Dane statystyczne radnych OWRN z października 1946 r.

38 R. Karasiewicz, *Członkowie rad narodowych według wykształcenia*, Rada Narodowa, 1950, nr 2, ss. 6—7.

Tabela 7. *Wykształcenie radnych OWRN w latach 1945—1950*

Radni	Poziom wykształcenia							Radni ogółem
	wyższe	niepełne wyższe	średnie	niepełne średnie	podstawowe	niepełne podstawowe	brak danych	
n	53	9	68	12	6	3	49	200
%	26,5	4,5	34,0	6,0	3,0	1,5	24,5	100

Źródło: APO, OWRN, sygn. 21—22, Karty osobowe radnych OWRN.

Analizując wykształcenie radnych OWRN, łatwo zauważyć, że odbiegało ono znacznie od przedstawionych średnich krajowych. Z ukończoną szkołą podstawową i nieukończonym gimnazjum w OWRN było tylko 9% radnych (w kraju 45,1%), zaś ci, którzy nie ukończyli szkoły podstawowej, stanowili tylko 1,5% (w kraju 38,2%). Różne były także pozostałe parametry.

Zestawienie wykształcenia radnych OWRN z lat 1945—1950 z danymi z 1946 r. wskazuje na niższy jego poziom. Co prawda potwierdza się liczba radnych mających ukończoną szkołę średnią (34%), ale znacznie mniej było radnych po studiach (26,5%, w 1946 r. było ich 36,5%) i z nieukończoną szkołą wyższą (4,5%; w 1946 r. było 11,8%) oraz z nieukończoną szkołą średnią (6%; w 1946 było 16,1%), o 1% wzrosła liczba radnych tylko po podstawówce, pojawiła się grupa trzech radnych (1,5%) nawet bez ukończonej szkoły elementarnej. Wiarygodność tych danych może budzić jednak pewne wątpliwości ze względu na wysoki procent radnych OWRN (24,5%), dla których poziomu wykształcenia nie udało się ustalić.

Dane archiwalne w przybliżony sposób umożliwiają określenie wieku radnych OWRN oraz ich stan cywilny. Przedstawiają to tabele 8 i 9.

Tabela 8. *Struktura wieku radnych OWRN w latach 1945—1950*

Radni	Grupy wiekowe											Radni ogółem
	do 25	26—30	31—35	36—40	41—45	46—50	51—55	56—60	61—65	66—70	brak danych	
n	11	16	38	35	21	28	19	7	3	3	19	200
%	5,5	8,0	19,0	17,5	10,5	14,0	9,5	3,5	1,5	1,5	9,5	100

Źródło: APO, OWRN, sygn. 21—22, Karty osobowe radnych OWRN.

Tabela 9. *Stan cywilny radnych OWRN w latach 1949—1950*

Radni	Żonaty	Wdowiec	Separat	Rozwiedziony	Wolny	Brak danych	Radni ogółem
n	112	8	1	2	12	65	200
%	56,0	4,0	0,5	1,0	6,0	32,5	100

Źródło: APO, OWRN, sygn. 21—22, Karty osobowe radnych OWRN.

Wśród radnych OWRN najliczniejszą grupę stanowili członkowie w przedziale wiekowym 31—35 lat (tab. 9). Radni do 35 roku życia to 32,5%, w średnim wieku (35—50 lat) — 42%, od powyżej 50 lat do 70 — 16,0%. 56% radnych OWRN to ludzie żonaci, a 6% było stanu wolnego. Brak danych dotyczy tu wyjątkowo licznej grupy radnych — 32,5%.

Analizując składy osobowe radnych, należy zauważyć znikomą obecność kobiet w pracach rad narodowych. Ich udział w skali kraju w latach 1945—1950 wyniósł zaledwie 6,4%³⁹.

W OWRN w połowie 1946 r. na sześćdziesięciu radnych były tylko cztery kobiety (6,7%). W październiku 1946 r. na dziewięćdziesięciu radnych kobiet było tylko pięć. Stanowiły 5,4% ogółu radnych⁴⁰. Po weryfikacji w połowie 1949 r. udział kobiet wyniósł już 7% radnych OWRN, a do marca 1950 r. ich liczba wzrosła do 11%⁴¹. Wśród dwustu biogramów radnych OWRN kobiet jest tylko czternaście, co stanowi 7%.

Wykaz skrótów występujących w biogramach

DOKP — Dyrekcja Okręgowych Kolei Państwowych; **GRN** — Gminna Rada Narodowa; **KC** — Komitet Centralny; **KM** — Komitet Miejski, **KP** — Komitet Powiatowy; **KO** — Komitet Osiedleńczy; **KPP** — Komunistyczna Partia Polski; **KRN** — Krajowa Rada Narodowa; **KW** — Komitet Wojewódzki; **KZMP** — Komunistyczny Związek Młodzieży Polskiej; **LK** — Liga Kobiet; **LOPP** — Liga Obrony Powietrznej Państwa; **MAP** — Ministerstwo Administracji Publicznej; **MO** — Milicja Obywatelska; **MRN** — Miejska Rada Narodowa; **NOT** — Naczelna Organizacja Techniczna; **NPCh** — Niezależna Partia Chłopska; **OKPS** — Obywatelski Komitet Pomocy Społecznej; **OKZZ** — Okręgowa Komisja Związków Zawodowych; **OMTUR** — Organizacja Młodzieży Towarzystwa Uniwersytetu Robotniczego; **OPKN** — Okręgowy Polski Komitet Narodowościowy; **OWRN** — Olsztyńska Wojewódzka Rada Narodowa; **PCK** — Polski Czerwony Krzyż, **PKPZZ** — Powiatowa Komisja Porozumiewawcza Związków Zawodowych; **PPR** — Polska Partia Robotnicza; **PKWN** — Polski Komitet Wyzwolenia Narodowego; **PPRN** — Prezydium Powiatowej Rady Narodowej; **PPS** — Polska Partia Socjalistyczna; **PRN** — Powiatowa Rada Narodowa; **PSL** — Polskie Stronnictwo Ludowe; **PUR** — Państwowy Urząd Repatriacyjny; **PUZ** — Państwowy Urząd Ziemski; **PWRN** — Prezydium Wojewódzkiej Rady Narodowej; **PZ** — Powiatowy Zarząd; **PZPR** — Polska Zjednoczona Partia Robotnicza; **PZZ** — Polski Związek Zachodni; **RN** — Rada Narodowa; **RPPS** — Robotnicza Partia Polskich Socjalistów; **RW** — Rada Wojewódzka; **SD** — Stronnictwo Demokratyczne; **SL** — Stronnictwo Ludowe; **SNP** — Szkoła Nauk Politycznych; **SP** — Stronnictwo Pracy; **TPPR** — Towarzystwo Przyjaźni Polsko-Radzieckiej; **TUR** — Towarzystwo Uniwersytetu Robotniczego; **UW** — Urząd Wojewódzki; **UZ** — Urząd Ziemski; **WK** — Wojewódzki Komitet; **WKN** — Wyższy Kurs Nauczycielski; **WP** — Wojsko Polskie; **WRN** — Wojewódzka Rada Narodowa; **WUZ** — Wojewódzki Urząd Ziemski; **WZ** — Wojewódzki Zarząd; **ZBoWiD** — Związek Bojowników o Wolność i Demokrację; **ZG** — Zarząd Główny; **ZLP** — Związek Literatów Polskich; **ZM** — Zarząd Miejski; **ZMD** — Związek Młodzieży Demokratycznej; **ZMP** — Związek Młodzieży Polskiej; **ZMW** — Związek Młodzieży Wiejskiej; **ZNP** — Związek Nauczycielstwa Polskiego; **ZO** — Zarząd Okręgu; **ZOR** — Związek Obrony Rzeczypospolitej; **ZP** — Zarząd Powiatowy; **ZPN** — Związek Polaków w Niemczech; **ZPP** — Związek Patriotów Polskich; **ZSCh** — Związek Samopomocy Chłopskiej; **ZSL** — Zjednoczone Stronnictwo Ludowe; **ZSP** — Związek Straży Pożarnych; **ZSRR** — Związek Socjalistycznych Republik Radzieckich; **ZW** — Zarząd Wojewódzki; **ZWM** — Związek Walki Młodych; **ZZK** — Związek Zawodowy Kolejarzy; **ZZPP** — Związek Zawodowy Pracowników Państwowych, **ZZPS** — Związek Zawodowy Pracowników Samorządowych.

³⁹ A. Gwiżdż, *Rady narodowe w latach 1944—1950. Organizacja i praca rad narodowych*, Warszawa 1953, s. 37.

⁴⁰ APO, OWRN, sygn. 19, s. 95 i 167, Wykazy radnych WRN. Zob. też R. Karasiewicz, op. cit., ss. 6—7.

⁴¹ APO, OWRN, sygn. 23, Wykazy składów osobowych radnych, stan na dzień 1 III 1950 r. oraz sygn. 112, Sprawozdanie OWRN za pierwszy kwartał 1950 r.

MATERIAŁY BIOGRAFICZNE

Andrzejewski Ludwik — s. Antoniego, ur. 4 stycznia 1898 r. w Bukondyszkach, pow. Telsze, rozwiedziony, wykształcenie wyższe, sędzia. W latach 1929—1937 sędzia grodzki. Członek PPS od listopada 1946 r., skarbnik TPPR. Członek PPRN w Kętrzynie. Powołany w skład OWRN uchwałą PPRN w Kętrzynie ze stycznia 1948 r. Przewodniczący Komisji Kontroli Społecznej i Komisji Regulaminowo-Prawnej.
APO, OWRN, sygn. 21, k. 1.

Arendarski Henryk — ur. 1907 r., monter maszyn. W PPS od 1927 r. W okresie okupacji — w niewoli niemieckiej. W nowej PPS od stycznia 1945 r. W latach 1945—1946 sekretarz Powiatowej PPS w Biskupcu. Członek PRN i członek Prezydium PRN w Biskupcu. Od stycznia 1947 r. drugi sekretarz WKPPS w Olsztynie.

Biskupiec, s. 20; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 84; idem, *PSL*, s. 90, 118, 151; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 184; idem, *Z dziejów PPS*, s. 587.

Berezowski Andrzej — s. Michała i X z domu Andreja, ur. 25 listopada 1893 r. w Nowogrodzie, żonaty, wykształcenie wyższe, inżynier budownictwa. Pracował jako architekt powiatowy w Szczytnie. Członek PPS. Członek PPRN, przewodniczący MRN w Szczytnie, przewodniczący Komisji Finansowo-Budżetowej PRN, członek PKPZZ. W OWRN od 2 kwietnia 1947 r. z ramienia PRN w Szczytnie.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 19.

Bernhardt Stanisław — s. Tadeusza i Karoliny z d. Smerczyńska, ur. 27 maja 1892 r. w Stanisławowie, żonaty. Wykształcenie: nieukończone wyższe, architekt. Od 1922 r. pracownik DOKP w Stanisławowie, w 1934 r. w DOKP w Wilnie, w 1939 r. w Dyrekcji Kolei Państwowych w Białymstoku, w 1944 r. w Wojewódzkim Wydziale Przemysłowym w Białymstoku, od 7 marca 1945 r. w Poddyrekcji Białystok. Od maja 1945 r. w DOKP w Olsztynie, m.in. projektant Dworca Głównego PKP w Olsztynie oddanego do użytku w 1948 r. Członek PPR od czerwca 1945 r. W OWRN od grudnia 1945 r., delegowany przez OKZZ. Członek Komisji Gospodarczej.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 10.; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 86.

Białobłocka Irena, ps. „Irena” — c. Antoniego i Marii z d. Sakiłło, ur. 15 maja 1916 r. w Warszawie, mężatka. Wykształcenie średnie (w 1935 r. ukończyła Gimnazjum Towarzystwa Szkół Pracy), urzędniczka. Podczas okupacji związana z Polskimi Socjalistami. Członek SD, od 1 października 1944 r. sekretarz ZO Warszawa SD, od 1 lipca sekretarz ZO Mazowsze SD, członek Rady Naczelnej SD. Od maja 1945 r. w Olsztynie, pracownica Komitetu Osiedleńczego, współorganizatorka SD i Ligi Kobiet, przewodnicząca Ligi Kobiet na Okręg Mazurski, działaczka ZMD.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 15; B. Łukaszewicz, *PSL*, s. 155; idem, *Olsztyn*, s. 60; A. Wakar, *Kronika*, s. 67; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 103, 208; K. Nowosielska, op. cit., s. 445.

Biernacki Stanisław — ur. 22 lipca 1897 r., starszy masztalierz. Członek PPR, sekretarz POP w Państwowym Stadzie Ogierów w Kętrzynie, członek PPRN. W OWRN od 8 lipca 1946 r.
APO, OWRN, sygn. 21, k. 13—14.

Bigajczyk Edmund — s. Ignacego i Marii z d. Klimkiewicz, ur. 27 września 1913 r. w Myszkowie, pow. Zawiercie, żonaty. Wykształcenie: pięć klas gimnazjum, wyższy kurs rolniczy w Warszawie, rolnik. Praca w administracji majątków prywatnych. Członek PPS. Od maja 1946 r. członek PPRN w Piszcu, przewodniczący Powiatowej Komisji Kontroli Społecznej. W OWRN od 25 października 1946 r.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 20.

Bincer Jerzy — s. Alfreda i X z d. Rentel, ur. 22 lutego 1912 r. w Warszawie, żonaty. Wykształcenie wyższe — inżynier rolnik, komisarz ziemski. Do 1944 r. administrator, od 1945 r. komisarz ziemski, kierownik PUZ w Ostródzie. W latach 1938—1945 członek SL, od czerwca 1945 r. sekretarz PZ SL w Ostródzie, także wiceprezes ostródzkiego koła TPPR. W 1946 r. w Komisji Rewizyjnej SL w Olsztynie. W OWRN od marca 1947 r. Członek MRN (1946 r.), od 15 marca 1946 r. członek Prezydium PRN w Ostródzie.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 21; J. Fajkowski, op. cit., s. 125, 204; B. Łukaszewicz, *PSL*, s. 204; *Ostróda*, ss. 215—216.

Błaszczynski Kazimierz — s. Apolinarego i Feliksi z d. Miszczak, ur. 3 marca 1920 r. w War-

szawie, żonaty. Wykształcenie średnie, urzędnik. W 1938 r. praca w Urzędzie Skarbowym w Warszawie, w latach 1940—1944 w Monopolu Spirytusowym w Warszawie. Od 1945 r. w ZWM w Olsztynie. Członek PPR i ZMW, przewodniczący ZM ZMW w Olsztynie. W OWRN od grudnia 1945 r. z ramienia organizacji młodzieżowych.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 22.

Błażejowski Mieczysław — ur. 14 stycznia 1915 r. w Rogowie, rolnik. Członek SL i ZSch. Do OWRN delegowany przez ZSch. Członek Komisji Rolnej. W 1948 r. delegat SL z województwa na Kongres Jedności Ruchu Ludowego, od 26 czerwca 1949 r. w składzie ZW TPPR w Olsztynie.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 23—26; J. Fajkowski, op. cit., s. 211; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 111.

Bloniecki Józef, ps. „Pobóg”, „Bohdan” — s. Jana i Karoliny z d. Miłosz, ur. 25 grudnia 1900 r. w Sadkowej Górze pow. Mielec, żonaty. Wykształcenie wyższe — inżynier rolnik, urzędnik państwowy. Praca w latach 1927—1931 w spółdzielczości rolniczej, w latach 1932—1934 w wyższym szkolnictwie rolniczym. W latach 1935—1937 w UW Śląskim. W latach 1938—1939 w Śląskiej Izbie Rolniczej. Lata 1940—1944 spędził w pracy podziemnej. Okres 1945—1947 przepracował w WUZ w Krakowie. Od 13 września 1947 r. był kierownikiem Wydziału Rolnictwa i Reform Rolnych w Olsztynie. Członek SL i czołowy działacz ZSch. Do OWRN delegowany przez SL.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 2; C. Browiński, op. cit., s. 284; J. Fajkowski, op. cit., s. 165; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 200.

Bohdanowicz Antoni, ps. „Bułyna” — s. Józefa i Antoniny z d. Aborowicz, ur. 12 grudnia 1912 r. w Boroku (ZSRR), rozwiedziony. Wykształcenie średnie (Państwowa Szkoła Techniczna w Wilnie), mierniczy. Praca w latach 1935—1939 w DOKP w Wilnie. Podczas okupacji dorywcze roboty rolne i leśne. Od 1945 r. pracował w PUR w Węgorzewie. Członek PPR od 1945 r. Od 1946 r. członek KP, sekretarz KM w Węgorzewie, w 1946 r. prezes Klubu Sportowego „Żeglarz”. Przewodniczący PRN w Węgorzewie, zasłużony działacz dla miasta. W OWRN od 24 maja 1947 r. z ramienia PRN w Węgorzewie.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 7—9; A. Wakar, *Cztery wieki Węgorzewa*, ss. 60—61; *Węgorzewo*, ss. 174—175.

Bugayski Andrzej — s. Józefa i Agnieszki, ur. 27 stycznia 1901 r. w Rzeszowie, żonaty. Wykształcenie wyższe (mgr), spółdzielca. Pracował jako nauczyciel Liceum Handlowego i spółdzielca. Członek PPS, 27 kwietnia 1945 r. wybrany na pierwszego sekretarza WK PPS w Olsztynie. W 1945 r. członek Rady Doradczej powołanej przez pełnomocnika rządu, następnie radny MRN w Olsztynie. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. z ramienia PPS, poseł KRN, w 1946 r. członek „szóstki politycznej” do zacieśniania współpracy PPR z PPS.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 16; C. Browiński, op. cit., s. 28, 32; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 12, 28, 31, 32; A. Wakar, *Kronika*, s. 49; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 94, 98, 110; *Warmia i Mazury w Polsce Ludowej*, red. E. Wojnowski, Olsztyn 1985, s. 135; E. Wojnowski, *Kształtowanie się*, s. 73.

Burda Andrzej — s. Piotra i Anny z d. Hachlica, ur. 19 listopada 1913 r. w Rzeszoterach, pow. Kraków, żonaty. Wykształcenie wyższe, prawnik. W latach 1939—1941 aplikant sądowy. Delegat Komisji Specjalnej do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym. Członek PPR od stycznia 1942 r. W OWRN od 13 lipca 1946 r. Członek Komisji Prawno-Regulaminowej OWRN.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 18.

Burski Jerzy Józef, ps. „Jastrzębiec”, „Skibiec” — s. Franciszka i Anny, ur. 31 marca 1914 r. w Ciesławce (Pierławka, pow. Działdowo), żonaty. Wykształcenie średnie (Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Działdowie) + Wolna Wszechnica w Warszawie. W latach 1934—1939 pracował jako nauczyciel, w latach 1939—1944 związany z ruchem konspiracyjnym, w latach 1944—1946 był pracownikiem administracyjnym. W 1943 r. współorganizator konspiracyjnego Związku Mazurów oraz Mazurskiego Instytutu Badawczego. Wchodził w skład delegacji mazurskiej przyjętej przez B. Bieruta w listopadzie 1944 r. Pracownik resortu Administracji Publicznej PKWN w Lublinie, poseł do KRN. Od 28 marca 1945 r. w Olsztynie jako zastępca pełnomocnika rządu, czyli wicewojewoda na Okręg Mazurski. Od 16 czerwca 1945 r. przewodniczący Okręgowego Polskiego Komitetu Narodowościowego na Okręg Mazurski. Działacz Wojewódzkiego Komitetu Osiedleńczego, współtwórca Spółdzielni Wydawniczej „Zagony”. Członek SL, prezes Tymczasowego Za-

rządu Okręgowego SL w Olsztynie, od 7 maja 1945 r. prezes ZW SL w Olsztynie. 3 lutego 1946 r. został prezesem ZSCh, rezygnując z działalności w SL. Przeszedł do PPR. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. delegowany przez ZSCh. Członek Komisji Ziemskiej.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 17; T. Baryła, *Okręg*, s. 46, 65, 140; idem, *Warmiacy*, s. 2; C. Browiński, op. cit., s. 22, 204; T. Filipkowski, *Oświata na Warmii i Mazurach w latach 1945—1960*, Warszawa 1978, ss. 47—48, 72, 79; J. Fajkowski, op. cit., s. 41, 56, 116, 162; B. Łukaszewicz, *Prasa informacyjno-polityczna Warmii i Mazur 1945—1975. Szkice do monografii*, Warszawa 1982, s. 49; idem, *PSL*, s. 58; idem, *Olsztyn*, s. 15, 28, 33; A. Magierska, op. cit., s. 135, 147, 153, 213, 268; T. Oracki, *Słownik*, ss. 70—71; A. Wakar, *Kronika*, s. 34, 51, 58; idem, *Administracja*, s. 28, 38; idem, *Olsztyn*, s. 218; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, ss. 10—217.

Cendrowski Stefan — ur. 19 sierpnia 1898 r., w Szydłowcu, pow. konecki (Radom). Wykształcenie wyższe (ukończył Seminarium Nauczycielskie, w 1935 r. Szkołę Nauk Politycznych w Warszawie). W latach 1923—1933 nauczyciel, od 1926 r. wójt gminy Wilanów. Uczestnik wojny 1917—1920, żołnierz powstania warszawskiego. Członek Polskich Socjalistów, potem RPPS. W 1945 r. delegowany przez MAP do Okręgu Mazurskiego. Od 20 kwietnia do 15 czerwca 1945 r. starosta powiatu ostródzkiego, przewodniczący KP PPS w Ostródzie. Działacz PPS w Olsztynie, od 27 kwietnia 1945 r. drugi sekretarz WK PPS, od października 1945 r. do czerwca 1946 r. przewodniczący, następnie wiceprzewodniczący WK PPS, od 9 stycznia 1947 r. pierwszy sekretarz WK PPS. W styczniu 1946 r. członek „szóstki politycznej” do zacieśniania współpracy PPR z PPS. Od stycznia 1946 r. radny MRN w Olsztynie. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. z ramienia PPS jako wiceprzewodniczący. Od 6 czerwca 1947 r. do 8 maja 1948 r. przewodniczący OWRN. Od 1947 r. poseł na Sejm.

T. Baryła, *Okręg*, s. 217; C. Browiński, op. cit., ss. 28—30; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, ss. 28—92; idem, *PSL*, ss. 150—151; A. Wakar, *Kronika*, s. 19, 27, 49, 81, 101; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 95, 110, 133, 188, 208; idem, *Z dziejów PPS*, ss. 582—596; J. Piotrowski, *Sprawozdanie wojewody olsztyńskiego Wiktora Jaśkiewicza*, KMW, 1998, nr 1, s. 134; *Ostróda*, s. 230; *Olsztynek*, ss. 101—102.

Chelstowski Kazimierz — s. Leona i J. z d. Zelińska, ur. 19 kwietnia 1891 r. w Marianopolu, żonaty. Wykształcenie wyższe prawnicze, sędzia Sądu Okręgowego w Olsztynie. Członek SD. W OWRN od 15 maja 1946 r., delegowany

z sądownictwa. Członek Komisji Prawno-Regulaminowej.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 29—33.

Chwaliński Mieczysław — od 9 stycznia 1947 r. trzeci sekretarz KW PPS, od września 1947 r. pierwszy sekretarz KW PPS.

E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 184; idem, *Z dziejów*, ss. 587—588.

Chyczewski Janusz — s. Jana i Marii z d. Strachalska, ur. 25 lutego 1912 r. w Raciążu, pow. Sierpc, żonaty. Wykształcenie średnie (matura, zawodowa szkoła oficerska), urzędnik państwowy. W latach 1934—1939 oficer zawodowy. W latach 1939—1945 pracownik ZM w Warszawie, w latach 1945—1946 starosta powiatowy w Mławie. Od 1946 r. kierownik Delegatury Biura Kontroli przy Prezydium KRN w Olsztynie. Członek SL. Od maja do grudnia 1945 r. członek Zarządu Koła Grodzkiego SL w Warszawie, od grudnia 1945 do września 1946 r. członek ZP SL w Mławie, od listopada 1946 r. członek ZW SL w Olsztynie, od 1947 r. prezes ZW SL w Olsztynie, od marca 1948 r. drugi wiceprezes ZW SL. W OWRN od 29 listopada 1946 r. delegowany przez SL. Od 16 czerwca 1947 r. wiceprzewodniczący OWRN.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 34—36; C. Browiński, op. cit., s. 29; J. Fajkowski, op. cit., s. 52, 183, 185, 203, 206; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 13, 58, 73; A. Wakar, *Kronika*, s. 97; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 99; idem, *Kształtowanie się*, s. 76.

Czerniakowski Józef — nauczyciel polonista. Od 1945 r. współorganizator i dyrektor Gimnazjum Ogólnokształcącego w Giżycku. W 1945 r. członek Komitetu Mazurskiego dla Obrony przed Grabieżami. Członek PRN w Giżycku, od grudnia 1947 r. w ZO ZNP. W OWRN od 1946 r. T. Filipkowski, op. cit., s. 137, 204, 211, 215, 219; *Giżycko. Z dziejów miasta i powiatu*, s. 146, 174, 236; *Giżycko. Z dziejów miasta i okolic*, ss. 135—136.

Czerniawski Bolesław — s. Władysława i Marii zd. Żemojtel, ur. 16 kwietnia 1910 r. w Kobylewkach (Wilno), żonaty. Wykształcenie wyższe. Od 1931 r. współorganizator i długoletni nauczyciel szkoły ogólnokształcącej w Górowie, w latach 1947—1951 inspektor szkolny w Górowie. Członek PPS. Wiceprzewodniczący PPR w Górowie Iławeckim, członek Komisji Kontroli Społecznej i Przewodniczący Komisji Oświaty w PRN.

W OWRN od 29 grudnia 1947 r. delegowany przez PPR w Górowie Iławeckim.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 28; *Bartoszyce*, s. 220, 334—345.

Czyżewski Władysław — s. Jana i Eugenii z d. Graftio, ur. 27 czerwca 1903 r. w Czyżewie, pow. Ostrów Mazowiecka, żonaty. Wykształcenie średnie + 3 lata wydziału prawno-ekonomicznego, spółdzielca. Praca w różnych spółdzielniach jako członek zarządu lub członek Rady Nadzorczej. W okresie wojny pracował w rolnictwie. Członek SL. W 1945 r. sekretarz ZP SL w Giżycku i zastępca w ZW. W 1946 r. i w 1947 r. sekretarz ZP SL w Giżycku. Od maja 1946 r. w składzie Prezydium PRN w Giżycku i z jej rekomendacji został radnym OWRN.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 27; J. Fajkowski, op. cit., s. 203 i 206; *Giżycko. Z dziejów miasta i okolic*, s. 136.

Dadej Władysław — ur. 6 grudnia 1903 r. w Bielczy, pow. Brzesko, zawód: metalowiec — robotnik. Członek PPR. Od grudnia 1948 r. przewodniczący PRN w Bartoszycach, członek Komisji Finansowo-Budżetowej. W OWRN od 8 lutego 1949 r., delegowany przez PRN. W lutym 1950 r. pozbawiony funkcji radnego WRN.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 37—40; *Bartoszyce*, s. 220; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 123.

Dąbrowski Jan — s. Franciszka i Julii z d. Gawkowska, ur. 8 lutego 1912 r. w Długoborzu, woj. Białystok, żonaty. Wykształcenie średnie, urzędnik. W latach 1936—1939 oraz 1939—1944 praca w zarządach: Gminnym i Miejskim w Zambrowie. Od 15 lipca 1946 r. do 18 października 1948 r. praca w Zarządzie Miejskim w Elk. Członek SL, PCK i ZSP. Od 25 października 1948 r. przewodniczący PRN w Biskupcu. W OWRN od 1 grudnia 1948 r. jako delegat PRN.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 41—44; J. Fajkowski, op. cit., s. 56.

Dragun Jan — ur. 29 marca 1895 r. w Piaskach, pow. Lida, woj. Nowogródek. Pracownik społeczny, twórca rad gminnych powiatu giżyckiego. Członek SL, prezes ZP ZSCh, członek ZP SL. Radny PRN w Giżycku, od 4 czerwca 1950 r. przewodniczący Prezydium PRN. W OWRN od 8 listopada 1949 r. delegowany przez PRN w Giżycku.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 47—48; J. Fajkowski, op. cit., s. 66; *Giżycko. Z dziejów miasta i powiatu*, s. 142, 245; *Giżycko. Z dziejów miasta i okolic*, s. 165.

Dramiński Józef — 8 lipca 1949 r. został wybrany na stanowisko wiceprzewodniczącego OWRN, 24 maja ponownie został wybrany już do zreformowanej WRN. Działacz SL. W 1949 r. delegat SL na Kongres Jedności Ruchu Ludowego. W maju 1950 r. był w składzie WK ZSL.

APO, OWRN, sygn. 110, s. 47, Protokół z posiedzenia plenarnego OWRN z dnia 24 V 1950 r.; J. Fajkowski, op. cit., s. 211; A. Wakar, *Kronika*, s. 158, 159.

Drozd Paweł, ps. „Stary” — s. Izydora i Katarzyny z d. Kreis, ur. 20 sierpnia 1882 r. w Olejowie, żonaty. Wykształcenie średnie, WKN. W latach 1905—1920 pracował jako nauczyciel, następnie od 1945 r. jako kierownik szkoły w Warszawie. Od 15 lutego 1945 r. był inspektorem szkolnym w Górowie Iławeckim. Członek PPS, działacz ZNP. W OWRN od 10 lipca 1946 r. jako delegat PRN w Górowie Iławeckim.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 49; *Bartoszyce*, s. 334; T. Filipkowski, op. cit., s. 82, 204, 211, 215; F. Sikora, *Oświata*, RO, 1964, t. 6 [druk: Olsztyn 1966], s. 278.

Duda Franciszek, ps. „Błysk” — s. Michała i Józefy z d. Górecka, ur. 14 lipca 1914 r., kawaler. Wykształcenie podstawowe, zawód: urzędnik (magazynier). Pracował trzy lata w elektrowni w Kielcach, dwa i pół roku działał w partyzantce. Członek PPR, sekretarz powiatowy. Od 15 kwietnia 1946 r. wchodził w skład KW PPR. Do OWRN delegowany przez PRN Olsztyn, członek Prezydium PRN.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 45; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 39.

Dura Lucjusz — s. Wincentego i Marianny z d. Pempel, ur. 11 lutego 1891 r. w Warszawie, żonaty. Wykształcenie wyższe (Wyższa Szkoła Nauk Politycznych w Paryżu), ekonomista, publicysta. W latach 1916—1920 pracował w Biurze Pracy Społecznej w Warszawie, w latach 1920—1921 jako radca handlowy w Zrzeszeniu Samorządu Powiatowego w Warszawie, w latach 1921—1926 jako szef propagandy w Pocztowej Kasie Oszczędności (PKO). W latach 1927—1929 w ZG Ligi Obrony Powietrznej Państwa. W latach 1929—1936 w Obywatelskim Komitecie Pomocy Społecznej. W latach 1936—1939 był współpracownikiem redakcji „Ostatnich Wiadomości”. W czasie wojny robotnik. Od stycznia 1945 r. urzędnik MAP. W Olsztynie od kwietnia 1945 r. jako szef Wydziału Organizacyjnego, a od 26 maja 1945 r. do

stycznia 1946 r. naczelnik Wydziału Osiedleńczego Urzędu Pełnomocnika. Członek Wojewódzkiego Komitetu Osiedleńczego, Komitetu Organizacyjnego Wyższej Szkoły Administracyjnej, prezes Spółdzielni Handlowo-Spożywczej. Członek Rady Doradczej przy Prezydencie m. Olsztyna od 20 listopada 1945 r. Działacz i współorganizator SL w Okręgu Mazurskim. W latach 1917—1918 członek Związku Chłopskiego, w latach 1918—1924 PSL — „Wyzwolenia”. Od kwietnia 1945 r. członek Tymczasowego ZO SL, od 7 maja 1945 r. sekretarz ZW SL, od 15 października 1945 r. wiceprezes ZW SL, od 23 czerwca 1946 r. prezes ZW SL w Olsztynie. W składzie OWRN od 28 grudnia 1945 r., delegowany przez SL. Przewodniczący WRN do 25 kwietnia 1947 r. Od 22 listopada 1946 r. przewodniczący Wojewódzkiej Komisji Obywatelskiej do spraw Daniny Narodowej. Od 1947 r. wojewoda warszawski, poseł na Sejm. Od 1948 r. prezes ZG ZSCh, od 1949 r. prezes ZG TPPR. APO, OWRN, sygn. 21, k. 46; T. Baryła, *Okręg*, s. 45, 217; C. Browiński, op. cit., s. 21, 32, 39, 133; J. Fajkowski, op. cit., ss. 201—202; B. Łukasiewicz, *PSL*, ss. 12—13; idem, *Prasa*, s. 49, 53; idem, *Olsztyn*, ss. 13—70; A. Wakar, *Kronika*, s. 45, 78, 95, 126; idem, *Administracja*, s. 29, 38; idem, *Olsztyn*, ss. 228—229; *Warmia i Mazury w Polsce Ludowej*, s. 137; E. Wojnowski, *Kształtowanie*, ss. 76—77; idem, *Warmia i Mazury*, s. 99, 110, 139, 208, 248.

Dutkiewicz Józef — 24 lutego na posiedzeniu OWRN wszedł w skład Komisji do sprawy Budowy Pomnika na Polach Grunwaldu.

B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 67.

Ekiert Aleksander, ps. „Kurak” — s. Aleksandra i Marii z d. Modrzejewska, ur. 12 grudnia 1892 r. w Łodzi, żonaty. Wykształcenie średnie (6 klas gimnazjum), urzędnik. Od 1939 r. pracował jako nauczyciel, w latach 1939—1940 był w niewoli niemieckiej. W latach 1940—1945 prowadził stragan w Warszawie. Od 15 marca 1945 r. wicedyrektor PUR w Olsztynie. Od 20 listopada 1945 r. członek Rady Doradczej przy prezydencie m. Olsztyna. Od października 1945 r. w składzie WK PPS w Olsztynie. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. delegowany przez PPS. Członek Komisji Urzędu Ziemińskiego.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 53; C. Browiński, op. cit., s. 32; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 25; A. Wakar, *Kronika*, s. 45; E. Wojnowski, *Z dziejów PPS*, s. 582.

Eliasiewicz Jerzy Marian — s. Augusta i Marii z d. Zadamouska, ur. 7 kwietnia 1914 r. w Rze-

szowie, kawaler. Wykształcenie średnie, zawód: księgowy — urzędnik. W latach 1932—1934 pracował w Urzędzie Skarbowym, w latach 1934—1938 w Wojewódzkim Biurze ds. finansowo-rolnych, w latach 1938—1945 w ZM w Rzeszowie. Od 1945 r. pracował w Urzędzie Pełnomocnika Rządu w Olsztynie. Członek PPS. Od 13 maja 1945 r. sekretarz KP RPPS w Olsztynie, od października 1945 r. członek WK PPS w Olsztynie. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. delegowany przez PPS. Od 3 lutego 1947 r. kierownik WK Pomocy Rodzinom Ofiar Terroru Wyborczego Reakcji. Od stycznia 1948 r. radny MRN w Olsztynie.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 54; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 13; E. Wojnowski, *Z dziejów PPS*, s. 582; idem, *Warmia i Mazury*, s. 96.

Fabrycki Stanisław — ur. 18 grudnia 1901 r. w Polkowie, muzyk. Członek PZPR. W latach 1949—1950 przewodniczący PRN w Giżycku. Jeden z pierwszych nauczycieli Liceum Pedagogicznego w Giżycku. Do OWRN delegowany przez PRN w Giżycku.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 50—51; *Giżycko. Z dziejów miasta i powiatu*, s. 142; *Giżycko. Z dziejów miasta i okolic*, s. 136, 162.

Frolewicz Donat — s. Stanisława i Marii z d. Wojewódzka, ur. 15 stycznia 1893 r. w Oszmianach, pow. Wilno, żonaty. Wykształcenie średnie + 2 lata politechniki. Pracował w kopalniach węgla „Staszic”, „Józef II”, „Irena”, „Wojciech”, „Jakub”, w Niemczech, „Dorota” w Ostranach. Członek PPR. Od listopada 1945 r. przewodniczący Komisji Porozumiewawczej Związków Zawodowych w Olsztynie. Od sierpnia 1946 r. przewodniczący OKZZ. Od 1947 r. radny MRN w Olsztynie. Do OWRN delegowany przez związki zawodowe.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 52; T. Baryła, *Okręg*, s. 152; B. Łukasiewicz, *PSL*, s. 156; idem, *Olsztyn*, s. 48; A. Wakar, *Kronika*, s. 21, 61, 78.

Garstka Henryk — ur. 31 maja 1919 r. w Lublinie, pracownik umysłowy, przewodniczący Wojewódzkiej Rady ds. Młodzieży i Kultury Fizycznej. Członek PZPR.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 70—71.

Gądyłowski Ludwik — s. Adama i Marii z d. Rudzik, ur. 16 sierpnia 1886 r. w Sanoku, żonaty. Wykształcenie wyższe, politechniczne,

inżynier. Kierownik fabryki wozów, następnie kierownik referatu przemysłowego Starostwa Moraąg. Członek PPS. Przewodniczący ZZPP, przewodniczący Rady Związków Zawodowych. W OWRN od 8 lipca 1946 r. delegowany przez PRN w Moraągu. Przewodniczący Komisji Oświatowej i Kwalifikacyjnej.
APO, OWRN, sygn. 21, k. 73.

Gologórska Zofia — ur. 4 maja 1909 r. w Wiedniu, ekspedientka. Członek PZPR. Zastępcza sekretarza Koła TPPR i skarbnik, członek Ligi Kobiet. W OWRN od 12 marca 1949 r., delegowana przez PRN w Bartoszycach.
APO, OWRN, sygn. 21, k. 74—77.

Gomszczyński Aleksander — s. Aleksandra i Karoliny z d. Kolendo, ur. 22 lutego 1889 r. we Włodawie, woj. Lublin, żonaty. Wykształcenie średnie ogólnokształcące, pracownik umysłowy. Pracował w latach 1903—1914 w sądownictwie i notariacie (Kijowski Związek Kooperat). Od 25 czerwca do 20 grudnia 1920 r. był w wojsku. Od stycznia do 30 września 1921 r. pracował w magistracie m. Włodawy. Od 20 października 1921 r. do 25 marca 1944 r. w Dyrekcji Lasów Państwowych w Łucku. Od 1 maja do 1 listopada 1944 r. w Polskim Komitecie Opiekuńczym w Puławach. Od 2 listopada 1944 r. do 26 stycznia 1945 r. w przedstawicielstwie rejonowym PKWN ds. ewakuacji z Polski ludności ukraińskiej. Od 26 stycznia 1945 r. w PUR. Działacz PPS od 1917 r. Od 5 stycznia 1934 r. do 1 kwietnia 1936 r. członek Rady Gminnej i przewodniczący Komitetu Rewolucyjnego w gm. Rafałówka pow. Sarny na Wołyniu. Członek MRN w Lidzbarku Warmińskim, wiceprzewodniczący PRN, członek miejskiego Komitetu Opieki Społecznej. W OWRN od 12 lipca 1946 r. delegowany przez PRN w Lidzbarku Warmińskim.
APO, OWRN, sygn. 21, k. 59—61.

Gozdek Piotr — s. Jakuba i Franciszki z d. Czok, ur. 20 lipca 1880 r. w Tomaszowie Lúbelskim, żonaty. Wykształcenie średnie (Seminarium Nauczycielskie w Lublinie), księgowy. Pracował w Sądzie Okręgowym w Lublinie, w Izbie Kontroli Państwa w Lublinie, w Urzędzie Skarbowym w Tomaszowie Lubelskim, w UZ w Pasłęku. Członek PPS od 1904 r. Przewodniczący

PRN w Pasłęku oraz przewodniczący MRN w Pasłęku. W OWRN od 6 czerwca 1947 r., delegowany przez PRN.
APO, OWRN, sygn. 21, k. 65—67; *Pasłęk*, ss. 403—404, 408.

Górnicki Zygmunt — s. Adama i Franciszki z d. Górecka, ur. 8 kwietnia 1910 r. w Łodzi, kawaler. Wykształcenie średnie, pracownik umysłowy. Pracował w Łodzi i w Warszawie. Podczas okupacji zajmował się handlem. Od stycznia 1945 r. pracował w UW w Olsztynie. Od grudnia 1945 r. prezes ZZPP w Olsztynie. Członek SL do lutego 1946 r. 15 lutego 1946 r. z SL przeszedł do PSL, za co został wykluczony z OWRN, następnie przyjęty 25 października 1946 r. jako prezes PSL — „Nowe Wyzwolenie”. Po połączeniu z SL w 1947 r. wiceprezes WZSL. W OWRN od 25 października 1946 r.
APO, OWRN, sygn. 21, k. 55; J. Fajkowski, op. cit., s. 200; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 54, 89; idem, *PSL*, s. 117, 119, 211; *Warmia i Mazury w Polsce Ludowej*, s. 137; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 192.

Górnik Bolesław — s. Eugeniusza i Marii z d. Wójcicka, ur. 20 lipca 1904 r. w Krakowie, żonaty. Wykształcenie średnie (studiował na Wydziale Chemii Politechniki Lwowskiej), zawód: urzędnik. W latach 1924—1939 oficer zawodowy. W latach okupacji był w niewoli niemieckiej. W latach 1945—1946 był urzędnikiem państwowym w UW w Olsztynie. Członek SP, od 30 września 1946 r. wiceprezes ZW SP. Od 11 maja 1947 r. członek Zarządu Okręgu PZZ, członek Sądu Honorowego ZSP i ZZPS. W OWRN od 6 czerwca 1947 r., delegowany przez SP. Przewodniczący Komisji Dyscyplinarnej. Członek Komisji Finansowo-Budżetowej, Prawno-Regulaminowej i Osiedleńczo-Rolnej.
APO, OWRN, sygn. 21, k. 68—69; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 53, 72, 104; R. Sławiński, op. cit., s. 475.

Grabkowski Teofil — ur. 8 sierpnia 1916 r. w Kilonii. Pracownik umysłowy. Członek PZPR, członek Egzekutywy i KP PZPR. Przewodniczący PRN w Iławie. Do OWRN delegowany przez PRN.
APO, OWRN, sygn. 21, k. 83—84.

Grabowski Jan Antoni Józef — s. Hipolita i Zofii z d. Gołkontla, ur. 16 marca 1882 r. w Rawie Mazowieckiej, żonaty. Wykształcenie wyższe: inżynier technolog, dr filozofii (studiował histo-

rię, sztukę, filozofię w Monachium, Paryżu, Krakowie), ukończył Wydział Chemii na Politechnice Warszawskiej. Do 1920 r. pracował jako nauczyciel. W latach 1920—1921 był w wojsku. Od 1926 r. pracował w Ministerstwie Opieki Społecznej i Ministerstwie Kultury i Sztuki. Od 1936 r. na emeryturze. W latach 1945—1948 mieszkał w Olsztynie, gdzie był naczelnikiem Wydziału Kultury i Sztuki UW, organizował życie kulturalne w Olsztynie. Autor wielu książek dla dzieci i młodzieży, podręczników i prac popularnonaukowych. Członek SL. W OWRN od 28 grudnia 1946 r. z ramienia SL.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 56; T. Baryła, *Okreg*, s. 118; C. Browiński, op. cit., s. 204; J. Chłosta, op. cit., s. 115; J. Fajkowski, op. cit., s. 60, 75; T. Oracki, *Twórcy*, ss. 61—62; idem, *Słownik*, s. 119; A. Wakar, *Olsztyn*, s. 231.

Grygierczyk Antoni, ps. „Bartos”, „Walenty” — s. Franciszka i Anny z d. Kubik, ur. 4 czerwca 1895 r. w Hałcnowie, woj. Kraków, żonaty. Wykształcenie podstawowe, zawód: krawiec. Do 1923 r. pracował w swoim zawodzie. Do 1939 r. działał w organizacjach politycznych: 1923—1926 — PSL — „Wyzwolenie”, 1926—1927 — Niezależna Partia Chłopska, 1927—1938 — KPP. Członek PPR. Od 7 kwietnia 1946 r. do 1 kwietnia 1947 r. sekretarz PPR w Lidzbarku Warmińskim. Od 1946 r. przewodniczący TPPR. Od 15 kwietnia 1946 r. członek KW PPR. Przewodniczący PRN w Lidzbarku Warmińskim. W OWRN od 12 czerwca 1946 r. jako przedstawiciel PRN.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 62—64; J. D. Łaniec i S. Łaniec, op. cit., ss. 150—152; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 39.

Grzelakowski Waclaw — s. Karola i Władysława z d. Piekarska, ur. 1 września 1898 r. w Żyrardowie, żonaty. Wykształcenie średnie, urzędnik państwowy. Od 1923 r. naczelnik Urzędu Pocztowego w Biskupcu. Członek PPS, przewodniczący Polskiego Komitetu Opieki Społecznej w powiecie. Członek Prezydium PRN. W OWRN od 15 lipca 1946 r. delegowany przez PRN w Biskupcu Reszelskim.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 72; *Biskupiec*, s. 207.

Grzeszczak Stanisław, ps. „Różga” — s. Michała i Katarzyny z d. Grzelandczyk, ur. 14 lipca 1899 r. w Rzgowie, pow. Konin, żonaty. Wykształcenie niepełne średnie (4 klasy gimnazjum), urzędnik. W latach 1931—1939 pracował jako sekretarz gminny w Wąsoczcu, pow. Szczu-

czyn. Od 5 września 1945 r. jako referent społeczno-polityczny starostwa piskiego. Od 18 maja 1946 r. przewodniczący PPRN w Piszcu. Działacz PPS. Od 1 listopada 1945 r. członek PK PPS w Piszcu. W OWRN od 18 maja 1946 r. jako delegat PRN.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 57; *Pisz*, s. 182.

Grzymski Tadeusz — s. Waleriana i Heleny z d. Trzecieńska, ur. 13 kwietnia 1899 r. w Kijowie, żonaty. Wykształcenie wyższe, farmaceuta. W latach 1914—1936 pracował w aptekach i Ubezpieczalni Społecznej w Warszawie. W latach 1936—1944 w Zakładzie Chemicznym Ludwik Spiess i Syn w Warszawie. Członek SD. W latach 1918—1921 członek Związku Zawodowego Pracowników Służby Zdrowia w Saratowie. Od 1921 r. członek Związku Zawodowego Pracowników Ubezpieczeń Społecznych. Od 1929 r. członek Związku Zawodowego Farmaceutów. Od 1945 r. członek Okręgowej Izby Lekarskiej w Olsztynie, członek Obywatelskiej Komisji Odwoławczej przy Okręgowej Izbie Skarbowej w Olsztynie. Założyciel pierwszej apteki w Olsztynie (Stare Miasto) i długoletni jej kierownik. W OWRN od 14 listopada 1946 r., delegowany przez SD. Zastępca przewodniczącego Komisji Zdrowia, członek Komisji Kontroli Społecznej.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 78—82; C. Browiński, op. cit., s. 58, 174; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, 13, 135; S. Flis, A. Skrobacki, *Służba zdrowia*, RO, 1964, t. 6, s. 343.

Gumiński Waclaw — s. Władysława i Marii z d. Grzesiak, ur. 25 września 1891 r. w Warszawie, kawaler. Wykształcenie średnie, urzędnik. Od 1910 r. pracował na kolei jako zastępca naczelnika Biura Kontroli Dochodów oraz zastępca naczelnika wydziału DOKP w Olsztynie. Członek Związków Zawodowych Pracowników Kolei. Członek PPR (wcześniej SDKPiL). Od kwietnia 1945 r. członek KM PPR oraz członek Egzekutywy KW PPR. W październiku 1945 r. delegat na I Zjazd PPR. Od 17 maja 1946 r. wiceprzewodniczący Okręgowej Komisji Głosowania Ludowego, od 1947 r. poseł na Sejm. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. z ramienia PPR, członek Komisji Finansowo-Budżetowej. APO, OWRN, sygn. 21, k. 58; C. Browiński, op. cit., ss. 32—33; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 12, 16, 23, 39, 42, 60, 64; idem, *PSL*, s. 66, 171; A. Wakar, *Kronika*, s. 19, 27; idem, *Administracja*, s. 38; *Warmia i Mazury w Polsce Ludowej*, s. 136; E. Wojnowski, *Kształtowanie się*, s. 69; idem, *Warmia i Mazury*, s. 157, 208.

Hajduk Edward — ur. 13 października 1922 r. w Białymstoku. Robotnik. Członek PPR, sekretarz Koła PPR, przewodniczący Zarządu Oddziału Związku Zawodowego Pracowników Leśnych i Przemysłu Drzewnego w Pisz. W latach 1946—1950 przewodniczący PRN w Pisz. W ORWN jako przedstawiciel PRN.
APO, OWRN, sygn. 21, k. 85—86; *Pisz*, s. 183.

Hawlicki Aleksander — s. Juliana i Józefy z d. Zabratowska, ur. 29 października 1888 r. w Rzeszowie, wdowiec. Wykształcenie średnie (Seminarium Nauczycielskie WKN), nauczyciel. Od 1 sierpnia 1908 r. do marca 1927 r. pracował jako nauczyciel w szkołach podstawowych. W latach 1927—1945 jako prywatny urzędnik. Od 1946 r. w szkolnictwie podstawowym i zawodowym. Od 1947 r. kierownik Szkoły Zawodowej w Gizycku. Od 1946 r. członek Prezydium PRN, członek Komisji Oświaty i Społecznej, członek Zarządu TUR, członek Zarządu ZPN, opiekun koła ZWM w Górowie Hławeckim. W OWRN od 30 czerwca 1947 r. jako delegat PRN.
APO, OWRN, sygn. 21, k. 93—97; T. Filipkowski, op. cit., s. 122.

Hepke Władysław — s. Tadeusza Rudolfa i Marii z d. Rakier, ur. 27 czerwca 1908 r. w Witebsku, żonaty. Wykształcenie wyższe techniczne, inżynier. Pracował w Olsztynie jako architekt i długoletni kierownik Wydziału Budownictwa Prezydium WRN, dyrektor Regionalnej Pracowni Planowania Przemysłowego. Członek PPR. W OWRN członek Komisji Planowania i Komisji Gospodarczej.
APO, OWRN, sygn. 21, k. 98—99; C. Browiński, op. cit., s. 103, 284; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 242; T. Oracki, *Twórcy*, s. 69; A. Wakar, *Olsztyn*, s. 241; idem, *Kronika*, s. 132.

Hermakowicz Apolonia — ur. 26 kwietnia 1909 r. w Magnuszewie, pow. Maków Mazowiecki. Zawód: nauczycielka. Członek PPR, wiceprezes ZO ZNP, członek Wydziału Kobiecego KW PZPR, członek ZO Ligi Kobiet, członek ZW PCK. W OWRN od grudnia 1948 r.
APO, OWRN, sygn. 21, k. 88—89.

Hess Oswald — s. Karola i Heleny z d. Szulc, ur. 28 lipca 1909 r. w Suwałkach, żonaty. Wykształcenie średnie (ogólnokształcące), urzędnik. Od

1930 r. pracownik państwowego przedsiębiorstwa Polska Poczta Telegraf i Telefon, drugi wiceprzewodniczący ZO Związku Zawodowego Pracowników Poczty i Telekomunikacji. Członek PPS. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. delegowany przez OKZZ. Członek Komisji Opieki Społecznej i Zdrowia.
APO, OWRN, sygn. 21, k. 90—92.

Holtzer Andrzej Kazimierz — s. Stanisława i Jadwigi z d. Wandzelowska, ur. 30 stycznia 1915 r. w Siemnicach, woj. Lublin, żonaty. Wykształcenie niepełne wyższe (3 lata uniwersytetu, wydział prawa i ekonomii). W latach 1939—1943 pracował w gospodarstwie rodziców. W latach 1943—1945 był instruktorem rolnym. Do 1946 r. był podkomisarzem, potem komisarzem ziemskim w Węgorzewie. Członek SL od 1945 r. Od 1946 r. wiceprezes, następnie prezes PZ SL, członek ZSch. Wiceprzewodniczący, potem przewodniczący PRN w Węgorzewie. W OWRN od listopada 1946 r. z ramienia PRN.
APO, OWRN, sygn. 21, k. 87; J. Fajkowski, op. cit., s. 57, 205, 210.

Ikaniewicz Antoni — w 1946 r. członek ZP SL w Kętrzynie, od 1947 r. prezes ZP SL.
J. Fajkowski, op. cit., s. 203, 207.

Inglotowa Janina, „Skrzynka AK No 708” — c. Antoniego i Heleny z d. Mazurkiewicz, ur. 27 stycznia 1897 r. w Płazowie, pow. Cieszanów, wdowa. Wykształcenie średnie (szkoła powszechna, szkoła wydziałowa, kurs handlowy). Od 1917 r. praca w różnych instytucjach w charakterze urzędniczki. Od 1 sierpnia 1945 r. pracownica umysłowa w DOKP w Olsztynie. W 1946 r. pracowała w Biurze Komitetu Wyborczego. Pełniła wiele funkcji społecznych: członka Komisji Rewizyjnej ZZK, sekretarza Koła Pań przy ZZK, bibliotekarki, wiceprzewodniczącej Społeczno-Obywatelskiej Ligi Kobiet i wiceprezesa Tymczasowej Rady Ubezpieczalni. Członek PPR. W OWRN jako delegatka Ligi Kobiet. Członkini Komisji Opieki Społecznej i Zdrowia.
APO, OWRN, sygn. 21, k. 100; B. Łukaszewicz, *PSL*, s. 156.

Jagusiewicz Janusz — wykształcenie wyższe. Członek SD, prezes ZW SD. W 1945 r. przewo-

dniczący Komitetu Osiedleńczego Olsztyna, także w składzie Wydziału Wojewódzkiego. W 1946 r. członek Okręgowej Komisji Głosowania Ludowego.

C. Browiński, op. cit., s. 21, 30; B. Łukaszewicz, *PSL*, s. 66; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 118, 157, 208.

Jakubowska Barbara — c. Alfreda i Marii z d. Sabiło, ur. 10 grudnia 1922 r. w Warszawie, zamężna. Wykształcenie średnie, urzędnicza. W latach 1941—1944 sekretarka w Związku Transportowców w Warszawie. W 1944 r. pracowała w Szpitalu Zakaźnym w Warszawie, w 1945 r. w Komitecie Osiedleńczym w Olsztynie. Od 1945 r. kierownicza kancelarii Wydziału Budżetowo-Gospodarczego Urzędu Pełnomocnika Rządu na Okręg Mazurski. W 1946 r. pracownicza w Biurze Komitetu Wyborczego. Członkini SD od 1944 r. Od 29 listopada 1945 r. sekretarz ZO ZMD. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. jako delegatka ZMD.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 103; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 25; idem, *PSL*, s. 156.

Jankowski Antoni — s. Bronisława i Apolonii z d. Radziwońska, ur. 1 sierpnia 1910 r. w Żunińcu (Polesie), żonaty. Wykształcenie wyższe (magister prawa). Pracował jako urzędnik w Żunińcu do 1 września 1939 r. W czasie okupacji pracował na kolei w Wilnie. Od 1945 r. do 20 czerwca 1948 r. w UW w Olsztynie. Przewodniczący ZO ZZPP. Członek PPS.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 101—102.

Jeżewski Wiktor, ps. „Kuba” — s. Aleksandra i Anny z d. Wróblewska, ur. 21 kwietnia 1908 r. w Charbinie (Mandżuria), żonaty. Wykształcenie wyższe. W latach 1934—1939 pracował jako urzędnik państwowy w Warszawie, Wilnie, Toruniu. W okresie wojny więzień obozów koncentracyjnych (członek stronnictwa lewicy w Mauthausen). Od 14 sierpnia 1945 r. w Olsztynie. Sekretarz Jakuba Prawina, naczelnik Wydziału Komunikacyjnego UW. Od 1948 r. współpracownik W. Gębika w Inspektoracie Kulturalno-Oświatowym Spółdzielni Wydawniczo-Oświatowej „Czytelnik”. Radny i członek Komisji Kultury MRN, przewodniczący Komisji Historycznej ZBOWiD, współorganizator pracy kulturalnej w Olsztynie. Członek PPS.

W OWRN od 21 marca 1946 r. jako przedstawiciel PPS.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 104; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 99; idem, *PSL*, s. 23; T. Oracki, *Twórcy*, s. 80; A. Wakar, *Kronika*, s. 106.

Kabziński Stanisław — ur. 29 sierpnia 1922 r. w Tomaszowie Mazowieckim, robotnik rolny. Członek SL, sekretarz WZ SL w Olsztynie, sekretarz WK SL w Olsztynie.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 156—157.

Kaczorowski Paweł — ur. 29 marca 1924 r. w Prejłowiu, pow. Olsztyn, robotnik. Członek PPR, sekretarz koła PPR w Skajbotach.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 138—139.

Kaleciński Antoni — s. Aleksandra i Marii z d. Szosińska, ur. 31 lipca 1894 r. w Wąchocku, żonaty. Rzemieślnik ślusarz. Od 1918 r. pracował w kolejnictwie, od 1945 r. w Olsztynie jako zastępca naczelnika parowozowni. Od 1946 r. wiceprezes Okręgowego Zarządu ZZK, członek ZG ZZK. Działacz PPS. Od 27 kwietnia 1945 r. członek WKR PPS w Olsztynie. Od 15 września 1947 r. przewodniczący Rady Wojewódzkiej PPS, kandydat na posła. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. jako delegat PPS.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 148—150; T. Baryła, *Okręg*, s. 39; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 12, 60; A. Wakar, *Kronika*, s. 67; E. Wojnowski, *Kształtowanie się*, s. 73.; idem, *Warmia i Mazury*, s. 94, 188, 208; idem, *Z dziejów PPS*, s. 582, 587, 596.

Kalinowski Franciszek, ps. „Skiba” — s. Stanisława i Marianny z d. Podsiad, ur. 8 września 1910 r. w Janowie, pow. Łomża, żonaty. Wykształcenie wyższe, aplikant sądowy. Od 21 lipca 1938 r. do 30 czerwca 1939 r. pracował w Państwowym Banku Rolnym Oddział w Grudziądzu. W okresie okupacji członek BCH na terenie pow. sierpeckiego. W latach 1943—1944 pełnił obowiązki komendanta powiatowego. Od połowy 1944 r. był inspektorem BCH na powiaty: sierpecki, płocki i płoński. Od marca do maja 1945 r. pracował jako nauczyciel. W Olsztynie od lata 1945 r. był sekretarzem WZ Samopomocy Chłopskiej. Działacz PSL, współorganizator struktur partyjnych w Okręgu Mazurskim. Od 10 grudnia 1945 r. sekretarz Tymczasowego WZ PSL w Olsztynie. W sierpniu 1946 r. odsunięty od pracy w kierownictwie PSL.

13 października 1946 r. przewodniczący Wojewódzkiej Komisji Rewizyjnej PSL. W 1947 r. w trakcie likwidacji struktur organizacyjnych PSL aresztowany przez władze bezpieczeństwa, a 16 lutego 1948 r. wyrokiem Wojskowego Sądu Rejonowego skazany na 12 lat więzienia. W OWRN od 23 listopada 1946 r. delegowany przez PSL na miejsce Władysława Mergla.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 116; J. Fajkowski, op. cit., s. 105; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 26, 30; idem, *PSL*, ss. 33–35, 38, 101, 121, 177, 181, 191, 214; idem, *Wojskowy Sąd Rejonowy w Olsztynie 1946–1955. Szkice do monografii*, Olsztyn 2000, s. 80; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 112, 114.

Kalinowski Ryszard — s. Jana i Cecylii z d. Karczewska, ur. 29 stycznia 1910 r. w Warszawie, żonaty. Wykształcenie średnie, pracownik umysłowy. Od 1926 r. członek KZMP, od 1929 r. w KPP. Od 1939 r. przebywał na terenie ZSRR, od 1943 r. działacz ZPP. Członek PPR. W 1945 r. sekretarz KW PPR w Poznaniu. Od 9 lipca do 30 września 1945 r. przewodniczący ZWM, instruktor KC PPR. Od 17 stycznia 1946 r. I sekretarz KW PPR w Olsztynie. Od 30 stycznia 1946 r. w składzie „szóstki politycznej” do współpracy PPR z PPS. Z funkcji sekretarza odwołany przez KC 24 sierpnia 1948 r. i skierowany do pracy w związkach zawodowych. Od stycznia 1946 r. radny MRN, członek Prezydium MRN w Olsztynie. 27 lutego 1947 r. wszedł w skład Komisji ds. Budowy Pomnika na Polach Grunwaldzkich. Do OWRN delegowany przez PPR. Przewodniczący Komisji Usprawniania i Uzdrawiania Administracji Publicznej.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 128; C. Browiński, op. cit., s. 28, 30, 37; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 31, 33, 39, 67, 72, 96; idem, *PSL*, s. 60; idem, *Prasa*, s. 85; A. Wakar, *Kronika*, s. 23, 49, 109; *Warmia i Mazury w Polsce Ludowej*, s. 135; E. Wojnowski, *Kształtowanie się*, s. 64; idem, *Warmia i Mazury*, s. 127, 131, 150, 179, 267.

Kałapski Zygmunt — wykształcenie wyższe, od 1945 r. prokurator Sądu Apelacyjnego w Olsztynie. Od 11 marca 1946 r. pracował w Zarządzie PZZ. Od 22 listopada 1946 r. wiceprzewodniczący Komisji Obywatelskiej ds. Daniny Narodowej.

C. Browiński, op. cit., s. 40; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 37, 58, 72.

Kamińska Maria — ur. 1 lipca 1924 r. w Gąbinie. Wykształcenie średnie, księgowa. Członek

PZPR, II sekretarz POP, przewodnicząca Komisji Rewizyjnej, działaczka Związku Zawodowego Pracowników Budownictwa. Od 7 maja 1950 r. członek Egzekutywy KM PZPR.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 105–106; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 126.

Kamiński Stefan — s. Jana i Leokadii z d. Meeler, ur. 23 maja 1916 r. w Warszawie, żonaty. Wykształcenie średnie techniczne, zawód: technik pomiarowania. Pracował w Izbie Pomiarów, także jako kierownik działu budowy obrabiarek w Warszawie, sekretarz Związku Zawodowego Metalowców. Działacz PPS. Od 1946 r. członek ZP PPS. Od września 1947 r. skarbnik WK PPS. W 1947 r. współzałożyciel Budowlanej Spółdzielni Pracy „Odbudowa Mazurska”. Od 1948 r. prezes Powiatowego Związku Gminnych Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”. Przewodniczący PRN w Pisz, przewodniczący Komisji Kontroli Społecznej i członek Wydziału Powiatowego. W OWRN od 11 maja 1947 r. jako przedstawiciel PRN w Pisz.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 111; *Pisz*, s. 182, 242, 261; E. Wojnowski, *Z dziejów PPS*, s. 588.

Karpoń Jan — ur. 21 czerwca 1921 r. w Olszance. Robotnik. Członek PZPR. Pracował jako instruktor rolny w KP PZPR w Węgorzewie. W OWRN od 8 stycznia 1949 r. jako przedstawiciel PRN Węgorzewie.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 158–159.

Kaszyński Zygmunt — s. Antoniego i Zofii z d. Łączyńska, ur. 1 lutego 1914 r. w Warszawie, żonaty. Wykształcenie średnie. W latach 1936–1939 pracował w służbie państwowej, w latach 1939–1944 w „Masterwal i Adamczewski” w Warszawie, w latach 1945–1946 w „Społem” w Olsztynie. Działacz PPS. Od 13 maja 1945 r. członek MK RPPS w Olsztynie. W OWRN od 28 grudnia 1945 r.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 113; C. Browiński, op. cit., s. 32; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 13.

Kazimierski Jan — s. Mateusza i Wiktorii z d. Pysznikowska, ur. 21 lutego 1900 r. w Skierniewicach, żonaty. Wykształcenie średnie. Pracował od 1924 r. do 1 września 1939 r. w DOKP w Warszawie, od 1 kwietnia w DOKP w Olsztynie jako wicedyrektor. Członek PPR, organizator pierwszej komórki partyjnej wśród koleja-

rzy w marcu 1945 r. Do OWRN delegowany przez OKZZ.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 112; *Ostróda*, s. 224.

Kędziora Daniel — s. Józefa i Agaty z d. Wieśniarz, ur. 1 stycznia 1899 r., żonaty. Wykształcenie niepełne podstawowe (3 klasy), szewc. Członek PPR, I sekretarz KP PPR w Biskupcu. Radny PRN od 20 sierpnia 1946 r., członek Prezydium PRN. Do OWRN delegowany przez PRN (reszelską).

APO, OWRN, sygn. 21, k. 165—167.

Kęsicki Waclaw — s. Leona i Zofii z d. Lejpamrówna, ur. 26 grudnia 1911 r. w Osieku, pow. Rypin, wdowiec. Wykształcenie średnie, pracownik umysłowy. Pracował w organizacjach społecznych. Instruktor powiatowy, członek Komitetu Międzypartyjnego, członek Rady Nadzorczej Spółdzielni Budowlanej oraz Gminnej Spółdzielni „Samopomoc Chłopska”. W OWRN od 29 lipca 1947 r. jako przedstawiciel PRN w Kętrzynie.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 114.

Kiersnowski Karol — s. Franciszka i Katarzyny, ur. 1 kwietnia 1912 r. w Kiersnowku pow. Bielsk Podlaski. Wykształcenie średnie, rolnik, sołtys wsi Bukowo pow. Ostróda. Członek SL. Od 1946 r. II wiceprezes ZP SL w Ostródzie, także wiceprezes ZP ZSCh, radny PRN. W OWRN jako delegat SL.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 135—136; J. Fajkowski, op. cit., s. 204, 209; B. Łukaszewicz, *PSL*, s. 215.

Kłos Aleksander — s. Jana i Julianny z d. König, ur. 16 stycznia 1898 r. w Pszczonowie, pow. Łowicz, separat. Wykształcenie średnie, zawód: metalowiec. Od 1943 r. był w wojsku na stanowisku kwatermistrza. Po 1945 r. organizator państwowych gospodarstw rolnych, dyrektor Państwowych Nieruchomości Ziemijskich w Giżycku. Członek PPR. W OWRN jako przedstawiciel PRN w Giżycku.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 145—147; *Giżycko. Z dziejów miasta i okolic*, s. 167.

Kołodziejczyk Henryk — s. Władysława i Stanisławy z d. Wronka, ur. 29 czerwca 1901 r. w Warszawie, żonaty. Wykształcenie niepełne średnie (4 klasy gimnazjum, 4 kursy nauczyciel-

skie), urzędnik, emeryt. W latach 1921—1927 pracował jako nauczyciel, w latach 1928—1938 był przodownikiem Straży Granicznej, od 1938 r. rolnikiem. W latach 1943—1946 członek ZPP. Działacz SL. Od 7 maja 1945 r. członek ZW SL, od 1946 r. sekretarz ZW SL w Olsztynie. W OWRN w 1946 r. był inspektorem Kontroli Społecznej WRN.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 111; J. Fajkowski, op. cit., s. 117, 202; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 13; A. Wakar, *Kronika*, s. 64; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 99.

Koral Tadeusz, ps. „Krzysztof” — s. Wacława i Heleny z d. Lis-Olszewska, ur. 8 lipca 1910 r. w Wilnie, żonaty. Wykształcenie wyższe (studia prawnicze na Uniwersytecie Warszawskim oraz ekonomia w Wolnej Wszechnicy Polskiej). Od 1926 r. działał w OMTUR w Czerwonym Harcerstwie, w Związku Niezależnej Młodzieży Socjalistycznej (ZNMS). Od 1930 r. członek PPS. Od 1937 r. sekretarz Oddziału Centralnego Związku Zawodowego Pracowników Przemysłu Chemicznego. Podczas okupacji działał w ruchu oporu, członek Gwardii Ludowej [PPS], Komendy Formacji Bojowo-Milicyjnej Polskich Socjalistów, komendant Wydziału Sabotażu. Aresztowany w lipcu 1942 r. przez gestapo. Do maja 1945 r. przebywał w obozach: w Majdanku, Flossenburgu, Gross-Rosen, Dyhenfurcie, Mauthausen i Ebensee. Od września 1945 r. w Polsce. Od grudnia 1945 r. zastępca pełnomocnika rządu RP na Okręg Mazurski, następnie wicewojewoda, od 1947 r. poseł na Sejm. W styczniu 1946 r. dokooptowany do składu WK PPS w Olsztynie. Od 10 czerwca 1946 r. przewodniczący WK PPS. W styczniu 1946 r. wszedł w skład „szóstki politycznej” do zacieśniania współpracy PPR z PPS, a 27 lipca 1947 r. do ZW Związku Uczestników Walki Zbrojnej o Niepodległość i Demokrację. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. z ramienia PPS.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 134; C. Browiński, op. cit., ss. 34—35, 39; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 32, 41, 44, 60, 64, 75; idem, *PSL*, s. 150; A. Wakar, *Kronika*, s. 21, 53, 74, 78; *Warmia i Mazury w Polsce Ludowej*, s. 135, 136; E. Wojnowski, *Kształtowanie się*, s. 68, 73; idem, *Warmia i Mazury*, s. 129, 207, 234; idem, *Z dziejów PPS*, s. 586, 588—589, 596.

Koss Jan, ps. „Wład” — s. Andrzeja i Anieli z d. Kierszujewska, ur. 2 stycznia 1896 r. w Warce, woj. Warszawa, żonaty. Wykształcenie wyższe (Szkoła Inżynierii Wojskowej), urzędnik. Do 1923 r. był w wojsku. W latach 1923—1927

pracował w przemyśle drzewnym w Gdańsku. W latach 1927—1939 w Warszawie (7a Philips I. A.). Od marca 1945 r. w Olsztynie jako naczelnik Wydziału Przemysłowego Urzędu Pełnomocnika Rządu. Od 6 kwietnia 1947 r. dyrektor Przemysłu Miejskiego w Olsztynie. Od 14 sierpnia 1946 r. wiceprzewodniczący Wojewódzkiej Komisji ds. Upaństwowienia Przemysłu. Działacz PPS w okresie międzywojennym i w czasie okupacji (Philips, Centrala Fototechniczna, Tor). Od 13 maja 1945 r. w składzie MK RPPS. W OWRN od 28 marca 1947 r. z ramienia PPS. Członek Komisji Gospodarczej. Od 30 czerwca 1948 r. przewodniczący OWRN. 29 stycznia 1949 r. zginął w katastrofie samochodowej pod Dorotowem k. Olsztyna.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 114; C. Browiński, op. cit., s. 30, 32; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 49, 94; A. Wakar, *Administracja*, s. 44; idem, *Kronika*, s. 126.

Kotowski Kazimierz — s. Piotra i Marii z. d. Wyrzykowska, ur. 1 grudnia 1905 r. w Warszawie, żonaty. Wykształcenie wyższe (mgr prawa), pracownik poczty. Od 1945 r. dyrektor Okręgu Poczty i Telegrafów w Olsztynie. Od 11 maja 1947 r. wiceprzewodniczący ZO PZZ, przewodniczący Komitetu Rewolucyjnego Pracowników-Demokratów. Członek PPS. W OWRN od 28 kwietnia 1947 r. z ramienia PPS, wiceprzewodniczący Komisji Kontroli Społecznej.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 151—155; T. Baryła, *Okręg*, s. 79; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 11, 72; A. Wakar, *Kronika*, s. 35.

Kowalkiewicz Henryk — s. Romana i Marii z. d. Spierz, ur. 2 czerwca 1912 r. w Turku, żonaty. Wykształcenie średnie, kupiec. Od 1927 r. pracował w handlu prywatnym, od 1934 r. w handlu zamorskim w Gdyni. Podczas okupacji robotnik. Działacz PPS od 1930 r., od 1936 — OMTUR, od 1939 r. „Czerwony Kosynier”. W OWRN jako przedstawiciel PRN w Szczytnie.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 110; *Szczytno*, s. 401.

Kozarzewski Walerian, ps. „Stary Waler” — s. Włodzimierza i Heleny z. d. Nasierowska, ur. 4 września 1892 r. w Miszewie pow. Płońsk, żonaty. Wykształcenie niepełne średnie (4 klasy gimnazjum, kurs buchaltera), rolnik. Od stycznia 1944 r. starosta w Ciechanowie, od 27 czerwca do 15 września 1945 r. starosta

w Nidzicy, od 4 marca 1946 r. przewodniczący PRN. Działacz PPR. W 1944 r. I sekretarz KP w Ciechanowie. Od 5 sierpnia 1945 r. członek Egzekutywy KP PPR w Nidzicy. Od 13 czerwca 1947 r. członek KP PPR. W OWRN od 4 marca 1946 r. jako przedstawiciel PRN w Nidzicy. 21 lutego 1950 r. złożył rezygnację z członkostwa w OWRN.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 118—122; T. Baryła, *Warmiacy*, s. 66; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 123; *Nidzica*, s. 151, 155—156, 160—161.

Krajewski Janusz — s. Kazimierza i Heleny z. d. Ślepowrońska, ur. 26 września 1911 r. w Naruszewie, pow. Płońsk, żonaty. Wykształcenie średnie, urzędnik. W latach 1931—1932 pracował w urzędzie skarbowym w Płońsku. W latach 1934—1939 w ZM w Płońsku. Podczas okupacji pracował jako kontroler mleka i nauczyciel. Od 30 czerwca 1947 r. do 14 listopada 1947 r. starosta w Nidzicy. Działacz PPS. Od czerwca 1947 r. przewodniczący KP PPS w Nidzicy. Od marca 1946 r. wiceprzewodniczący PRN. W OWRN od 27 lutego 1946 r. jako delegat PRN w Nidzicy.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 115; *Nidzica*, s. 156, 160, 162.

Kraszewski Henryk, ps. „Jerzy-Szczęśny” — s. Karola i Emilii z. d. Krakowska, ur. 21 września 1912 r. w Białymstoku, żonaty. Wykształcenie średnie, buchalter. Od 1939 r. pracował jako urzędnik skarbowy oraz pracownik Wojskowych Zakładów Żywnościowych. W latach 1940—1943 w Wodociągach Miejskich w Białymstoku. Działal w ZOR Okręgu Białostockiego. Od lipca 1945 r. pracował w ZW ZSCh w Olsztynie. Członek PPS od lipca 1945 r. Radny PRN w Kętrzynie. W OWRN od września 1947 r. jako delegat ZSCh, członek Komisji Rolnej. 21 lutego 1950 r. złożył rezygnację z funkcji radnego OWRN.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 123—127; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 123.

Kretkowski Józef Damian, ps. „Brzoza”, „Podlaski” — s. Antoniego i Zofii z. d. Szner, ur. 21 lutego 1916 r. w Warszawie, żonaty. Wykształcenie niepełne wyższe (w 1936 ukończył średnią Szkołę Spółdzielczą, 2 lata studiował prawo na Wydziale Praw i Nauk Ekonomiczno-Społecznych Wolnej Wszechnicy Polskiej w Warszawie), spółdzielca. Pracował w „Spo-

łem” od 1936 do 1946 r., przechodząc wszystkie szczeble kariery zawodowej od praktykanta do dyrektora. Członek PPS od 1932 r. Od 1929 r. działał w Czerwonym Harcerstwie, od 1932 r. w OMTUR, od 1934 r. w ZMS „Spartakus”. W 1939 r. związał się z grupą Stanisława Duboisa. Podczas okupacji w RPPS, komendant polityczny Organizacji Bojowej RPPS Rejon Biała Podlaska. Od 1 lipca 1945 r. członek Rady Naczelnej PPS. Od 10 czerwca 1946 r. I sekretarz Wojewódzkiego Komitetu Wykonawczego PPS w Olsztynie. Inicjator powstania w Olsztynie Tymczasowego Zarządu OMTUR 29 lipca 1946 r.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 133; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 44, 47; idem, *PSL*, s. 71, 151; A. Wakar, *Kronika*, s. 58, 78; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 133, 267.

Kruczyński Aleksander, ps. „Bąk” — s. Piotra i Rozalii z d. Pieńkos, ur. 13 czerwca 1899 r. w Górach pow. Ostrołęka, wdowiec. Wykształcenie średnie, urzędnik, kolejarz. Od 1918 r. z przerwami do 1 marca 1946 r. pracował w PKP. Przed wojną brał udział w pracach ZZK. Podczas wojny był w niewoli, zwolniony w 1940 r. W latach 1940—1942 pracował jako robotnik leśny w powiecie ostrowskim. W latach 1942—1944 jako referent podatkowy w Zarządzie Gminy w Długosiodle. W 1944 r. wrócił do kolejnictwa. Od 1945 r. pracował w Olsztynie jako kierownik działu w DOKP. Od 1 marca 1946 r. w samorządzie m. Olsztyna: od 27 maja 1946 wiceprezydent, od stycznia 1946 r. radny i wiceprzewodniczący MRN. Od 28 kwietnia 1947 r. do 30 stycznia 1949 r. przewodniczący MRN. Działacz PPR od 6 czerwca 1945 r. Członek Egzekutywy KM PZPR, od 24 grudnia 1948 r., członek Wydziału Samorządowego KW PZPR. Ponadto od 28 listopada 1946 r. przewodniczący Miejskiej Obywatelskiej Komisji Daniny Narodowej, przewodniczący Społecznej Komisji Kontroli Cen, pełnomocnik i przewodniczący Społecznej Komisji do Walki z Analfabetyzmem, przewodniczący Rady Nadzorczej Spółdzielni Spożywców „Mazur”, ławnik Sądu Apelacyjnego w Olsztynie. W OWRN od 11 lipca 1947 r. jako przedstawiciel MRN w Olsztynie. Wiceprezes Komisji Kontroli, rzecznik przy Komisji Dyscyplinarnej.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 160—164; C. Browiński, op. cit., s. 37; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 39, 43, 58, 60, 70, 85, 101, 107, 118; A. Wakar, *Kronika*, ss. 49—50, 54, 78, 79, 80; idem, *Olsztyn*, s. 223; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 208.

Krupa Antoni — ur. 23 sierpnia 1933 r., pracownik umysłowy. Pracował w Centrum Zbytu Węgla Oddział w Olsztynie. Członek SP, zastępca sekretarza KW SP. W OWRN od 8 listopada 1949 r. jako delegat Społecznej Inspekcji Pracy.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 168—169.

Krzesiński Józef — s. Antoniego i Józefy z d. Jagielska, ur. 14 grudnia 1911 r. w Powiatowie, pow. Sierpc, żonaty. Wykształcenie podstawowe (7 klas), robotnik. Członek PPR. Od 1946 r. I sekretarz KP w Iławie (Susz). Skarbnik PZ ZSCh. W OWRN od października 1947 r. jako przedstawiciel PRN w Suszu (Iławie).

APO, OWRN, sygn. 21, k. 143; *Iława*, s. 302.

Krzywiński Tadeusz — s. Czesława i Seweryny z d. Poplewska, ur. 17 marca 1924 r. w Łodzi, żonaty. Wykształcenie średnie. Pracował w latach 1945—1947 jako oficer śledczy. W 1947 r. był sekretarzem w ZM w Biskupcu. Od 4 maja 1948 r. wiceprzewodniczący PRN w Biskupcu. Członek PPS od stycznia 1945 r., członek Komitetu Dzielnicowego w Łodzi do 15 lutego 1946 r. Od 1 grudnia 1947 r. sekretarz PK PPS w Biskupcu. Do OWRN delegowany przez PRN w Biskupcu.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 140—142.

Kuc Julian Józef, ps. „Czarny” — s. Jana i Katarzyny z d. Czernik, ur. 8 stycznia 1912 r. w Sosnowcu, żonaty. Wykształcenie niepełne średnie, ślusarz. W latach 1928—1943 pracował w fabrykach metalowych w Sosnowcu. Członek PPR. Od 15 lipca 1945 r. kierownik Wydziału Organizacyjnego KW PPR w Olsztynie. Od 15 grudnia 1946 r. w składzie KW PPR. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. jako delegat PPR. Członek Komitetu Pomocy Rodzinom Poległych za Demokrację.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 132, 137; *Iława*, s. 300; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 39; A. Wakar, *Kronika*, s. 23.

Kuźnicki Marian, ps. „Kłos” — s. Wiktora i Elżbiety z d. Kuligowska, ur. 3 maja 1907 r. w Warszawie, żonaty. Wykształcenie wyższe, urzędnik. W latach 1939—1944 pracował w Zakładach Komunikacji Miejskiej w Warszawie, od 1945 r. w Urzędzie Skarbowym. Radny

MRN w Olsztynie. Członek PPR. Od 1946 r. w składzie KW PPR w Olsztynie. Do OWRN delegowany przez PPR.

APO, OWRN, sygn., 21, k. 107—109.

Kwiatkowski Wojciech, ps. „Kawaj” — s. Antoniego i Józefy z d. Atachim, ur. 18 marca 1891 r. w Busku Zdroju, żonaty. Wykształcenie średnie (seminarium nauczycielskie), nauczyciel. Od 1912 r. kierownik szkoły podstawowej w Grabkach. Od 1921 r. kierownik szkoły w Broninie. W 1945 r. organizator i kierownik szkoły podstawowej w Braniewie. Członek PPS od 1925 r. Czynny działacz społeczny w okresie przedwojennym. Do OWRN delegowany przez PRN w Braniewie, przewodniczący PRN (od 23 lipca 1946 r. — członek Prezydium PRN).

APO, OWRN, sygn. 21, k. 129—131; *Braniewo*, s. 287, 300, 303; T. Filipkowski, op. cit., s. 104, 204, 211, 215.

Labno Kazimierz — s. Jana i Jadwigi z d. Kłośnik, ur. 1 lutego 1899 r. w Wiśniowej, żonaty. Wykształcenie średnie (pożarnicze), oficer pożarnictwa. Pracował od 1922 r. w pożarnictwie na różnych stanowiskach. Od 20 lipca 1945 r. był wojewódzkim inspektorem pożarnictwa w Olsztynie. W OWRN od 25 kwietnia 1947 r. jako przedstawiciel ZSP w Olsztynie, bezpartyjny.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 8.

Labusz Bogumił — s. Bogumiła, ur. 13 sierpnia 1899 r. w Hożębarku [dziś Labuszewo], żonaty. Wykształcenie podstawowe, rolnik. Współzałożyciel i działacz Mazurskiej Partii Ludowej, szef spółki wydawniczej tygodnika „Wschodniopruski Przyjaciel Ludu” ukazującego się od 1923 r. w Szczytnie. Prezes Zjednoczenia Mazurskiego, członek ZPN. Podczas okupacji więziony w Szczytnie, potem przebywał w obozie w Hohenbruch i w więzieniu w Sztumie. 16 czerwca 1945 r. wszedł w skład OPKN w Olsztynie, prezes tegoż Komitetu w Szczytnie. Członek SL. Od 13 lipca 1949 r. w składzie Rady Kościoła Ewangelickiego. W OWRN od 28 grudnia 1945 r.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 7; T. Baryła, *Okreg*, s. 154; idem, *Warmiacy*, s. 41; C. Browiński, op. cit., s. 22; J. Fajkowski, op. cit., s. 11, 18, 47; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 15; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 217; *Dzieje Warmii i Mazur w zarysie*, t. II, Warszawa 1983, s. 112, 136.

Lange Stanisław — ur. 11 sierpnia 1912 r. w Żyrardowie, pończosznik, urzędnik. Działacz

PPR. Od 15 kwietnia 1946 r. w składzie KW PPR (III sekretarz KW PPR), kierownik Wydziału Rolnego KW PPR. Od 3 lutego 1946 r. członek Prezydium ZW ZSCh.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 1—2; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 39; idem, *PSL*, s. 29, 58; A. Wakar, *Kronika*, s. 23.

Lewandowski Jan — s. Jana i Jadwigi z d. Staniszevska, ur. 2 sierpnia 1893 r. w Warszawie, żonaty. Wykształcenie wyższe (Akademia Handlowa), księgowy. Od 1922 r. pracował w Polskim Banku Przemysłowym w Warszawie. W latach 1927—1937 w związkach zawodowych jako buchalter. W latach 1937—1944 w browarze „Wyszków”. Od 1945 r. prezes Zarządu i dyrektor Banku Ludowego w Mrągowie. Działacz PPS. Członek KP PPS w Mrągowie, także przewodniczący PZ Związków Zawodowych Pracowników Samorządu Terytorialnego i Użyteczności Publicznej, członek Wydziału Powiatowego. W OWRN od 31 sierpnia 1946 r. delegowany przez PRN w Mrągowie.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 4; *Mrągowo*, s. 250.

Ley Włodzimierz — s. Arenipa i Zofii z d. Zachajczuk, ur. 27 września 1911 r. w Zamościu, żonaty. Wykształcenie średnie, księgowy. Działacz PPR. Od 13 sierpnia 1945 r. w składzie Egzekutywy KW PPR. Komendant Wojewódzki MO. Od 1928 r. działał w związkach zawodowych. W OWRN był członkiem Komisji Dyscyplinarnej.

APO, OWRN, sygn. 22, k.3; B. Łukaszewicz, *PSL*, s. 30; A. Wakar, *Kronika*, s. 21; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 92.

Leyding Gustaw, ps. „Legus”, „Lucjan Mielecki” — s. Gustawa i Szarloty z d. Boetcher, ur. 8 sierpnia 1899 r. w Labuszewie, pow. Szczytno, wdowiec. Wykształcenie średnie (gimnazjum niemieckie), publicysta, językoznawca, historyk regionalny. Uczestnik I wojny światowej. W okresie międzywojennym działał w ruchu polskim na Mazurach i pełnił wiele funkcji w organizacjach społecznych i gospodarczych. W latach 1923—1926 był redaktorem „Mazurskiego Przyjaciela Ludu” w Szczytnie, w 1928 r. także „Mazura”. W 1923 r. wznowił działalność Banku Mazurskiego w Szczytnie. Członek Polskiej Rady Ludowej na powiat szczytyński oraz Mazurskiego Związku Ludowego, współzałożyciel Samopomocy Mazurskiej oraz Zjednoczenia

Mazurskiego, członek Rady Wykonawczej Związku Towarzystw Młodzieży w Prusach Wschodnich. Od 1930 r. członek ZPN. W latach 1933—1939 przebywał i działał w Działdowie. Pracował w Urzędzie Skarbowym i był sekretarzem Związku Mazurów. W okresie okupacji uczestniczył w ruchu konspiracyjnym i ukrywał się na Lubelszczyźnie, gdzie współredagował pismo „Komunikaty”. W 1945 r. powrócił na Mazury. Był referentem ds. narodowościowych, następnie kierownikiem działu porządkowego w Wydziale Społeczno-Politycznym UW w Olsztynie. W 1945 r. wszedł w skład Polskiego Komitetu Narodowościowego, a także Rady Kościoła Ewangelickiego. W latach 1946—1948 był członkiem Spółdzielni Wydawniczej „Zagon” oraz przewodniczącym Komisji Rewizyjnej Okręgu PZZ (1947—1948). Był współzałożycielem Instytutu Mazurskiego. W 1949 r. zamieszkiwał w Szczytnie. Pracował w Powiatowej Delegaturze Polskich Zakładów Zbożowych. Od kwietnia 1945 r. w składzie Zarządu SL na Okręg Mazurski, wydalony z SL w 1948 r. W OWRN był członkiem Komisji Dyscyplinarnej, delegowany przez SL. APO, OWRN, sygn. 22, k. 5; T. Baryła, *Okręg*, s. 154; idem, *Warmiaczy*, s. 41; C. Browiński, op. cit., s. 22; J. Chłosta, op. cit., s. 48; *Dzieje Warmii i Mazur w zarysie*, s. 112, 144, 208; J. Fajkowski, op. cit., s. 11, 18, 35, 47, 52, 191; B. Łukaszewicz, W. Wrzesiński, *IV Dzielnica Związku Polaków w Niemczech 1922—1939*, Olsztyn 1982, s. 111; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 15, 72; idem, *PSL*, s. 12, 18, 20, 152; idem, *Prasa*, s. 49; T. Oracki, *Twórcy*, s. 99; idem, *Słownik*, s. 187; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 99, 217, 233.

Leyk Fryderyk, ps. „Miroslaw Różyński”, „Grom”, „Jan” — s. Bogumiła i Karoliny z d. Różyńska, ur. 17 sierpnia 1885 r. w Lemanach k. Szczytna, żonaty. Wykształcenie średnie (kształcił się w seminarium nauczycielskim w Szczytnie, drukarstwa i księgarstwa uczył się w Szczytnie i Dreźnie). Członek Mazurskiej Partii Ludowej. W 1919 r. założyciel i prezes Mazurskiego Związku Ludowego, przywódca Mazurów w okresie plebiscytu, członek Komitetu Mazurskiego i Zrzeszenia Plebiscytowego Ewangelików Polaków, aktywny uczestnik akcji plebiscytowej w 1920 r. Po plebiscycie pracował w Okręgowym Zarządzie Lasów Państwowych w Toruniu. W 1924 r. został radcą emigracyjnym Konsulatu RP w Lipsku i Essen. Od 1 października 1933 r. do 31 stycznia 1934 r. pracował w Konsulacie RP w Strasburgu. W 1934 r.

powrócił do kraju i do 1939 r. pracował w Ubezpieczalni Społecznej w Poznaniu. Podczas okupacji ukrywał się w Warszawie i w Siedlcach. W sierpniu 1945 r. powrócił do Szczytna. W latach 1947—1949 pracował jako kierownik Banku Ludowego, następnie do 1954 r. jako księgowy w Polskich Zakładach Zbożowych (po 1945 r. krótko pracował w Urzędzie Ziemi w Działdowie, potem w referacie społeczno-politycznym Starostwa Powiatowego w Szczytnie). Działacz SL i (PSL). W 1945 r. członek Tymczasowego Zarządu Okręgowego SL w Olsztynie, od 4 listopada II wiceprezes WZ SL. W grudniu 1945 r. przeszedł do PSL. Od 16 grudnia II wiceprezes ZW PSL, od 13 stycznia prezes ZW PSL, także prezes PZ PSL w Szczytnie. W styczniu 1946 r. także w składzie Prezydium Kongresu PSL. Wystąpił z PSL 13 października 1946 r. i powrócił do SL. Usunięty z SL w październiku 1948 r. (przywrócony w 1956 r.). W 1945 r. pracował także w Radzie Kościoła Ewangelickiego. 27 lutego 1947 r. wszedł w skład Komisji ds. Budowy Pomnika na Polach Grunwaldzkich. 11 maja 1947 r. wszedł w skład Rady Naczelnej PZZ. Radny PRN w Szczytnie. W OWRN od 29 stycznia 1946 r. z rekomendacji PSL. Członek Komisji Kontroli Społecznej (w PRN członek Komisji Osadnictwa Rolnego). 21 lutego 1950 r. złożył rezygnację z funkcji członka OWRN.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 10—14; T. Baryła, *Okręg*, s. 154; idem, *Warmiaczy*, s. 59; J. Chłosta, op. cit., ss. 49—50; *Dzieje Warmii i Mazur w zarysie*, s. 125, 208; J. Fajkowski, op. cit., s. 65, 84, 108, 191; T. Filipkowski, op. cit., s. 142, 176; *Głzycko. Z dziejów miasta i powiatu*, s. 87; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 26, 30, 67, 72, 123; idem, *PSL*, s. 49, 99, 220; idem, *Prasa*, s. 49; T. Oracki, *Twórcy*, ss. 100—101; idem, *Słownik*, s. 189; A. Wakar, *Kronika*, s. 20, 47, 49; idem, *Olsztyn*, s. 188, 230; E. Wojnowski, *Kształtowanie się*, s. 76; idem, *Warmia i Mazury*, s. 99, 115—203.

Ligeza Tadeusz — s. Jana i Anieli z d. Zwierzyńska, ur. 21 stycznia 1903 r. w Zborowcu pow. Gorlice, żonaty. Wykształcenie wyższe prawnicze, notariusz. Od 1 lutego 1930 r. odbywał aplikację u dr. Stefana Klimczyka — notariusza w Bieczu. Od 1934 r. do wybuchu wojny pracował w notariatach w Starym Sączu, Myślenicach i Nowym Targu. 11 października 1945 r. został notariuszem w Szczytnie. Działacz PSL. Od 13 stycznia 1946 r. prezes Sądu Partyjnego w ZW PSL, od 2 lutego 1946 r. członek Tymczasowego ZP PSL w Szczytnie. Od 26 lipca 1946 r. prezes

ZP PSL. W 1946 r. podczas referendum był członkiem Komisji Wyborczej, kandydował do Sejmu z listy PSL. Radny PRN w Szczytnie, członek Prezydium. W OWRN od 8 marca 1946 r. jako przedstawiciel PRN w Szczytnie. APO, OWRN, sygn. 22, k. 6; J. Fajkowski, op. cit., s. 89; B. Łukasiewicz, *PSL*, s. 40, 41, 43, 63, 97, 102, 220; *Szczytno*, s. 401.

Łukasiewicz Hipolit — s. Juliana i Emilii z d. Fruch, ur. 12 sierpnia 1901 r. w Stanisławowie, żonaty. Wykształcenie wyższe, urzędnik, dyrektor Okręgu Filmu Polskiego w Olsztynie. Działacz PPS. Od 1947 r. prezes MK PPS w Olsztynie, od 15 września 1947 r. wiceprzewodniczący Rady Wojewódzkiej PPS w Olsztynie. Od 22 marca 1947 r. prezes Zarządu Oddziału Robotniczego Towarzystwa Przyjaciół Dzieci, skarbnik WZ TPPR. Od 28 kwietnia 1947 r. był członkiem Prezydium MRN w Olsztynie. W OWRN był przedstawicielem MRN w Olsztynie.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 9; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 68, 71, 95; A. Wakar, *Kronika*, s. 78, 83, 86; E. Wojnowski, *Z dziejów PPS*, s. 587.

Majdecki Jan — s. Stefana i Stanisławy z d. Piwko, ur. 27 maja 1919 r. w Warszawie, żonaty. Wykształcenie wyższe, prawnik, urzędnik. Po 1945 r. burmistrz Dobrego Miasta. Od 1 kwietnia 1946 r. wicestarosta, a w 1948 r. starosta reszelski. W sierpniu 1948 r. został starostą w Pasłęku. Działacz SP, prezes ZP SP w Biskupcu, także ZP PZZ i prezes Zarządu Obwodu ZZPP. Radny PRN. W OWRN od 24 maja 1947 r. jako przedstawiciel SP. Członek Komisji Prawno-Regulaminowej i Osiedleńczo-Rolnej. APO, OWRN, sygn. 22, k. 16—18; *Biskupiec*, s. 209; R. Sławiński, op. cit., ss. 475—476.

Malewski Juliusz — ur. 29 marca 1899 r. w Worytach. Ukończył w 1922 r. Szkołę Handlową w Poznaniu, urzędnik. W latach 1922—1939 kierował Bankiem Ludowym w Olsztynie, był współorganizatorem Spółdzielni Rolniczo-Handlowej „Rolnik”, członkiem jej Rady Nadzorczej w Olsztynie (1925—1939), oraz członkiem Rady Nadzorczej Banku Słowiańskiego w Berlinie (1933—1939). Był też współorganizatorem i od 1923 r. członkiem Rady Wykonawczej Związku Towarzystwa Młodzieży w Prusach Wschodnich, a także członkiem Zarządu (od 1923 r.) IV Dzielnicy ZPN, a w latach

1931—1939 członkiem Rady Naczelnej Związku Polaków w Berlinie. W 1932 r. kandydował na posła do sejmu pruskiego z listy polskiej. Działacz plebiscytowy. Podczas okupacji był więziony w Sachsenhausen, Królewcu, Gdańsku, Szczecinie i Dachau. W 1945 r. powrócił do Olsztyna. W latach 1945—1949 był dyrektorem Banku Ludowego, a w 1949 r. wicedyrektorem Banku Rolnego. Działacz PPS. Od 31 marca 1947 r. był członkiem KM PPS. W 1948 r. pełnił funkcję skarbnika w ZW PPS. Od 13 marca 1949 r. był członkiem KM PZPR. Ponadto w 1945 r. pracował w Polskim Komitecie Narodowościowym. 11 marca 1946 r. wszedł w skład ZO PZZ, a 11 kwietnia 1947 r. do Rady Naczelnej PZZ. Radny OWRN. Od 1950 r. wiceprzewodniczący, od 1952 (do 1956) — przewodniczący OWRN.

C. Browiński, op. cit., s. 16, 101, 254, 271, 272, 274; J. Fajkowski, op. cit., s. 46; B. Łukasiewicz, W. Wrzeński, op. cit., s. 115; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 15, 22, 37, 72, 100, 104; T. Oracki, *Sylwetki wybitnych olsztyńiaków*, w: *Szkice olsztyńskie*, pod red. J. Jasińskiego, Olsztyn 1967, s. 305; idem, *Słownik*, ss. 206—207; A. Wakar, *Kronika*, s. 43, 159; idem, *Olsztyn*, s. 193, 196, 197, 206, 212—213; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 234.

Malinowski Zygmunt — prokurator Sądu Okręgowego w Olsztynie, członek SD, zastępca członka Okręgowej Komisji Głosowania Ludowego w Olsztynie.

C. Browiński, op. cit., s. 19; A. Wakar, *Kronika*, s. 55; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 157.

Mallek Karol, ps. „Jan Michał Skoryna” („Janek Obleciświat”, „Wujek Maniek”) — s. Wincentego i Augustyny z d. Mareńska, ur. 18 marca 1898 r. w Brodowie, pow. Działdowo, żonaty. W 1924 r. ukończył Państwowe Seminarium Nauczycielskie w Toruniu. Nauczyciel, działacz mazurski. Podczas służby wojskowej w armii niemieckiej (1917—1919) był delegatem do Rady Żołnierskiej. Od 1921 r. do 1939 r. pracował jako nauczyciel w szkołach podstawowych w powiecie działdowskim i w Działdowie. Prowadził także działalność oświatowo-kulturalną na wsi, był m.in. współzałożycielem i od 1935 r. prezesem Związku Mazurów. Podczas okupacji ukrywał się, pracował jako robotnik, działał w Tajnej Organizacji Nauczycielskiej. W 1943 r. reaktywował Związek Mazurów i został jego prezesem. Stał na czele powołanego przez tę organizację Mazurskiego Instytutu Badawczego. W końcu 1944 r. jako kierownik delegacji

Związku Mazurów przedstawił Prezydium KRN memoriał traktujący o powrocie Warmii i Mazur do Polski. W 1945 r. był przez pół roku starostą w Działdowie. Do 3 sierpnia 1945 r. przewodniczący Prezydium PRN w Działdowie. Był współorganizatorem i w latach 1945—1948 prezesem Instytutu Mazurskiego w Olsztynie. Okres 1945—1950 to niezwykle aktywna praca w Mazurskim Uniwersytecie Ludowym w Rudziskach Pasymskich pow. Szczytno, którego był twórcą i dyrektorem. W 1950/51 był naczelnikiem Wydziału Ogólnego Kuratorium Okręgu Szkolnego w Olsztynie (od 1 listopada 1950 do 31 grudnia 1951). Działacz SL, PSL, w listopadzie 1945 r. wszedł w skład Tymczasowego WZ PSL, następnie przeszedł do PPR. W 1950 r. został wydalony z partii, następnie zrehabilitowany. Od 4 grudnia 1946 r. był członkiem ZG PZZ i członkiem Komitetu Rzecznawców przy Ministerstwie Ziemi Odzyskanych. W 1945 r. był przewodniczącym PRN w Działdowie, od lutego 1946 r. radnym PRN w Krutyńni, od marca 1946 r. radnym GRN w Pasymiu. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. delegowany przez Instytut Mazurski. Członek Komisji Narodowościowej.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 37—41; T. Baryła, *Warmiacy*, s. 8; J. Chłosta, op. cit., ss. 50—51; *Dzieje Warmii i Mazur w zarysie*, s. 120, 164, 192; J. Fajkowski, op. cit., s. 21, 24; T. Filipkowski, op. cit., s. 142, 176; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 16, 72; idem, *PSL*, s. 35, 37, 221; K. Mańlek, *Polskie są Mazury. Wspomnienia 1945—1966*, Warszawa 1972, s. 216, 236; T. Oracki, *Twórcy*, ss. 108—109; idem, *Słownik*, ss. 207—208; A. Wakar, *Kronika*, s. 39, 103; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 29, 34, 55, 233.

Marchał Władysław, ps. „Mazur” — s. Piotra i Ewy z d. Mackiewicz, ur. 24 lipca 1913 r., żonaty. Wykształcenie niepełne średnie, oficer MO. Do 1939 r. pracował jako rolnik. Po 1945 r. oficer MO w Olsztynie. W latach 1930 — 1939 był członkiem SL. W PPR od 1942 r. W OWRN od 8 sierpnia 1946 r. z rekomendacji PPR.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 15.

Marczyński Wiktor, ps. „Bajadera” — s. Franciszka i Albiny z d. X., ur. 21 stycznia 1895 r. w Warszawie, żonaty. Wykształcenie niepełne średnie (4 klasy szkoły handlowej), kupiec-cukiernik. W latach 1910—1914 odbywał praktykę jako cukiernik. W czasie I wojny światowej przebywał w niewoli rosyjskiej. Do 1932 r. podejmował różne prace w handlu na terenie Warszawy, następnie prowadził samodzielną

działalność gospodarczą. W czasie okupacji udzielał się w pracy konspiracyjnej. W 1945 r. otworzył restaurację w Bartoszycach. Członek PPS. 19 czerwca 1946 r. został członkiem Prezydium PRN w Bartoszycach. Był współzałożycielem Ochotniczej Straży Pożarnej w Bartoszycach. W OWRN jako przedstawiciel PRN.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 23; *Bartoszyce*, s. 190, 200, 217, 328.

Mastalerz Franciszek — ur. 8 września 1907 r. w Skórkowcu, robotnik i pracownik społeczny. Przewodniczący ZO Związków Zawodowych Robotników i Kółek Rolniczych w Olsztynie. Członek PZPR. W OWRN był członkiem Komisji Społecznej, Komisji Zdrowia i Komisji Prawno-Regulaminowej.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 35—36.

Mazurczyk Aleksander — s. Aleksandra i Marianny z d. Tarasiewicz, ur. 27 maja 1906 r. w Mężniu pow. Łomża, żonaty. Wykształcenie średnie (matura + SNP), księgowy. W latach 1931—1933 był pomocnikiem buchaltera w Polskim Towarzystwie Samochodowym „Citroen” w Warszawie. W latach 1933—1942 pracował jako kancelista w Dyrekcji Tramwajów Miejskich w Warszawie. Od 1945 r. przebywał w Morągu, gdzie 1 lutego 1946 r. został wicestarostą. Był także przewodniczącym PRN w Morągu. Członek PPS od 1931 r. W latach 1944—1945 pełnił funkcję I sekretarza KW PPS w Białymstoku. W OWRN od 30 sierpnia 1948 r. jako przedstawiciel PRN w Morągu.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 30—32; *Morąg*, s. 194.

Mergel Władysław, ps. „Lekarski” — s. Wacława i Jadwigi z d. Walc, ur. 13 maja 1896 r. w Rostowie n. Donem, żonaty. Wykształcenie wyższe (doktorat prawa), nauczyciel. W czasie I wojny światowej służył w Legionach Polskich. W okresie międzywojennym w latach 1921—1925 był attaché prasowym Poselstwa Polskiego w Pradze, od 1926 r. korespondentem Polskiej Agencji Telegraficznej, przedstawicielem Polskich Linii Lotniczych „LOT” w Czechosłowacji. Od 1940 r. był nauczycielem w Wilnie, następnie w powiecie sandomierskim. W czasie okupacji działał w Polskim Związku Wolności jako kierownik organizacyjny na kraj. Od 1945 r. mieszkał w Olsztynie i był wykładowcą w Liceum Pedagogicznym. Działał w ZNP.

W 1945 r. wybrany został na przewodniczącego Wydziału Obrony Prawnej ZNP, był prezesem ZO ZNP. Członek PSL. Od grudnia 1945 r. prezes Zarządu Grodzkiego, od 13 stycznia 1946 r. II wiceprezes WZ PSL, także delegat na Kongres PSL. W OWRN jako przedstawiciel PSL. 25 października 1946 r. zrezygnował z pracy z WRN w proteście przeciw niedemokratycznym metodom pracy Rady.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 33; T. Baryła, *Okręg*, s. 182; J. Fajkowski, op. cit., s. 105; T. Filipkowski, op. cit., s. 7, 111; B. Łukaszewicz, *PSL*, s. 41, 99, 222; E. Wojnowski, *Kształtowanie się*, s. 76; idem, *Warmia i Mazury*, s. 115, 155, 167, 269.

Michalski Antoni Mieczysław — ur. 12 czerwca 1913 r. w Płońsku, rzemieślnik, mistrz czapniczy. Pracował w Wytwórni Czapek „Flora” w Olsztynie. Członek SP.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 21—22.

Michalski Wacław — ur. 31 lipca 1908 r. w Majach, piekarz. Członek SP. W OWRN od 19 września 1949 r. jako przedstawiciel SP.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 19—20.

Mielczarek Marian, ps. „Lech” — s. Wacława i X z d. Małuszyńska, ur. 10 czerwca 1907 r. w Łodzi, żonaty. Wykształcenie średnie (Seminarium Nauczycielskie, Instytut Pedagogiczny), nauczyciel. W latach 1929—1941 pracował w szkołach podstawowych na Lubelszczyźnie, w latach 1942—1944 w elektrowni miejskiej w Warszawie. W latach 1945—1946 pracował w Bydgoszczy. Od 1946 r. w Olsztynie jako dyrektor Olsztyńskiego Urzędu Likwidacyjnego. Podczas okupacji uczestniczył w akcjach dywersyjnych w Lubelskiem. W 1944 r. był redaktorem „Barykady Wolności”. W czasie pobytu w Bydgoszczy był wiceprezesem Okręgu PZZ, członkiem WRN oraz kierownikiem Robotniczego Domu Kultury. Działacz PPS od 1936 r. (w 1944 w RPPS). W OWRN od 22 października 1946 r. jako delegat PPS.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 34; C. Browiński, op. cit., s. 42.

Mossakowski Stanisław — s. Bolesława i Marii z d. Chmielewska, ur. 12 kwietnia 1896 r. w Suwałkach, żonaty. Wykształcenie wyższe (Politechnika Warszawska), inżynier elektryk. Pracował przez wiele lat jako kierownik elektrowni w Łucku i w Warszawie, następnie jako dyrektor Zakładu Energetycznego Okręgu Mazurskiego w Olsztynie. Był prezesem oddziału

Stowarzyszenia Elektryków Polskich. Członek PPR od 14 grudnia 1946 r. W OWRN od sierpnia 1947 r., delegowany przez OKZZ.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 24—28.

Murawa Feliks, ps. „Wojciech Smaga”, „Jaśko”, „Naodlew”, „Szaruga” — s. Józefa i Marii z d. Kurczewska, ur. 12 listopada 1906 r. w Łodzi, żonaty. Wykształcenie niepełne wyższe. Rozpoczął działalność społeczną w „Wici”. Do 1939 r. pracował w redakcjach „Kuriera Porannego”, „Robotnika” „Polski Zbrojnej”. Podczas okupacji w konspiracji (PLAN II), uczestniczył w powstaniu warszawskim (ps. „Smaga”) jako dowódca 2 plutonu 104 kompanii „Syndykalistów” na Starym Mieście, potem w Śródmieściu. Po powstaniu został wywieziony do obozu pracy pod Erfurtem (fabryka broni). Do Olsztyna przyjechał w czerwcu 1945 r. i podjął pracę w Wydziale Osiedleńczym Urzędu Pełnomocnika Rządu RP. W 1945 r. był współzałożycielem Spółdzielni Wydawniczej „Zagon”, redaktorem pisma „Głos Ziemi”. Od 1945 r. był sekretarzem ZW SL, od 1946 r. był członkiem ZW SL, a także członkiem Okręgowej Komisji Głosowania Ludowego. 21 kwietnia 1947 r. został prezesem WZ ZMW „Wici”, a 25 kwietnia 1948 r. jako działacz „Wici” wszedł do Komitetu Jedności Organizacji Młodzieżowych. W OWRN od 29 stycznia 1946 r. jako delegat SL.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 29; T. Baryła, *Okręg*, s. 183; C. Browiński, op. cit., s. 63; J. Chłosta, op. cit., ss. 55—56; J. Fajkowski, op. cit., s. 52, 79, 169, 183, 201—206; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 41, 42, 70, 91; idem, *PSL*, s. 66; idem, *Prasa*, s. 19, 51, 55; T. Oracki, *Twórcy*, s. 117; A. Wakar, *Kronika*, s. 38; idem, *Olsztyn*, ss. 228—229; *Warmia i Mazury w Polsce Ludowej*, s. 136; E. Wojnowski, *Kształtowanie się*, ss. 76—77; idem, *Warmia i Mazury*, s. 99, 157.

Niziołowski Zygmunt — s. Stanisława i Heleny z d. Łasiewicka, ur. 12 kwietnia 1894 r. w Warszawie, żonaty. Wykształcenie średnie (+ 2 semestry Politechniki), księgowy. Od 15 marca 1916 do 1938 r. pracował w firmach prywatnych, przechodząc przez wszystkie szczeble kariery zawodowej od praktykanta do wicedyrektora. Członek PPS, od 1 marca 1947 r. sekretarz OKZZ. W OWRN od 8 kwietnia 1948 r. jako delegat OKZZ w Olsztynie.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 42—44; B. Łukaszewicz, *PSL*, s. 156.

Nowak Mieczysław — s. Jana i Marii z d. Danelczuk, ur. 19 kwietnia 1910 r. w Kiszynio-

wie (Rumunia), żonaty. Wykształcenie niepełne wyższe. Podczas okupacji działał w konspiracji. Członek SL, wiceprezes ZP SL w Suszu (Iława), także członek Prezydium PRN i przewodniczący Obwodowej Komisji Głosowania Ludowego. W OWRN od 11 maja 1946 r. jako przedstawiciel PRN w Suszu.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 45.

Nowakowski Wojciech — s. Aleksandra i Anny z d. Fligel, ur. 11 listopada 1910 r. w Warszawie, żonaty. Wykształcenie średnie, elektromonter. Działacz PPR od 1942 r. Podczas okupacji zaangażował się w pracę konspiracyjną na terenie Warszawy. W OWRN od 12 lipca 1946 r. jako przedstawiciel PRN w Pasłęku (członek Prezydium).

APO, OWRN, sygn. 22, k. 49; *Pasłek*, ss. 403—404.

Nowicka Wiktoria — c. Hieronima i Florentyny z d. Wiśniewska, ur. 21 grudnia 1902 r. w Bolesławcu, pow. Wieluń, wdowa. Wykształcenie podstawowe, robotnica w fabrykach cukierków, zapalek. Do 1947 r. przebywała w Poznaniu. Była radną MRN, w latach 1945—1947 przewodniczącą Koła LK. W latach 1946—1947 była sekretarzem Komitetu PPR przy Wojewódzkim Urzędzie Bezpieczeństwa Publicznego w Poznaniu. Po 1947 r. pełniła funkcję kierowniczką Wydziału Kobięcego przy WK PPR w Olsztynie. Działaczka PPR. W OWRN od 8 listopada 1948 r. jako delegatka WZ LK.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 46—48.

Okrajm Władysław, ps. „Orski” — s. Wojciecha i Julii z d. Kafel, ur. 26 listopada 1919 r. w Sułoszowej, pow. Olkusz, żonaty. Wykształcenie średnie, pracownik umysłowy. Do 1939 r. pracował jako buchalter. Podczas okupacji zatrudniał się jako robotnik. Od 1945 r. był inspektorem w UW w Katowicach. Od września 1947 r. był naczelnikiem Wydziału Osiedleńczego UW w Olsztynie. Członek PPR od 1942 r., sekretarz PPR przy UW w Olsztynie. W OWRN od 8 czerwca 1948 r. jako przedstawiciel PPR.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 61—63.

Omietański Władysław — ur. 4 czerwca 1914 r. w Chester Pa, USA. Wykształcenie wyższe, ekonomista, planista. Pracował w Centralnym Związku Spółdzielczym, był inspektorem w Związku Rewizyjnym Spółdzielni RP. Prezes

koła TPPR przy Delegaturze Centralnego Związku Spółdzielczego w Olsztynie. Działacz PSL. W 1946 r. prezes Miejskiego Zarządu PSL. Po rozbiciu PSL wstąpił do nowego PSL w 1948 r. Od 1949 r. był wiceprezesem WZ PSL. Został delegatem na Kongres Jedności Ruchu Ludowego. W OWRN od 8 czerwca 1949 r. jako delegat PSL.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 51—54; J. Fajkowski, op. cit., ss. 213—214; B. Łukasiewicz, *PSL*, s. 224.

Ostowski Józef — s. Władysława i Michaliny z d. Michalak, ur. 10 marca 1903 r. w Warszawie, żonaty. Wykształcenie średnie, urzędnik. Do 1 września 1939 r. pracownik samorządu terytorialnego w powiecie ostrołęckim. W ruchu ludowym od 1920 r. Od 1944 r. pełnomocnik rejonowy do spraw ewakuacji ludności polskiej. Członek SL i z ramienia tej partii wszedł do OWRN. Członek Komisji Osiedleńczej.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 55—57; B. Łukasiewicz, *PSL*, s. 138.

Ostowski Witold — s. Kazimierza i Bronisławy z d. Żak, ur. 25 kwietnia 1909 r. w Warszawie, żonaty. Wykształcenie średnie, przedsiębiorca budowlany. Działacz związkowy na terenie Warszawy, członek Centralnej Komisji Związków Zawodowych. W Olsztynie od 1945 r. Członek PPS od 1927 r., także działacz OMTUR. Od 31 marca 1947 r. w składzie KM PPS. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. jako przedstawiciel Izby Rzemieśniczej w Olsztynie. Członek Komisji Gospodarczej.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 50; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 68; *idem*, *PSL*, s. 138.

Owsiany Edward — s. Ludwika i Karoliny z d. Kopec, ur. 21 maja 1924 r. w Dąbrowie Tarnowskiej, kawaler. Wykształcenie podstawowe (+ 3 klasy gimnazjum), pracownik kolejowy. W latach 1940—1944 pracował jako telegrafista i dyżurny ruchu, od 1945 r. jako asystent służby drogowej PKP. Działacz PPS na terenie Szczytna. Od 10 listopada 1946 r. do 1 marca 1948 r. był sekretarzem koła PPS. Od 25 czerwca 1947 r. do 1 marca 1948 r. delegatem na Konferencję Wojewódzką PPS. 1 marca 1948 r. został sekretarzem KP PPS. Był także członkiem Prezydium Koła ZZK i członkiem ZP ZSch. Jako członek Prezydium PRN w Szczytnie wszedł w skład OWRN 9 sierpnia 1948 r.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 58—60.

Pagacz Stefan — ur. 30 listopada 1915 r. w Racyniu, pow. Wieluń, robotnik, pracownik społeczny. Członek PPR, sekretarz KP PPR w Pasłęku. W OWRN jako przedstawiciel PRN w Pasłęku.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 72—73.

Pajak Eugeniusz, ps. „Zawierski”, „Sachacki” — s. Wojciecha i Marceli z d. Ćwik, ur. 12 marca 1912 r. w Nowym Sączu, żonaty. Wykształcenie średnie, pracownik umysłowy. Pracował w ZG ZZK, następnie przez wiele lat był związany ze „Społem”. Działacz PPS, sekretarz Głównego Komitetu RPPS, sekretarz KP PPS, członek Komisji Rewizyjnej WK PPS, członek Wojewódzkiej Rady Gospodarczej PPS, także członek OMTUR w Olsztynie. W OWRN jako członek Prezydium MRN w Olsztynie.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 86; A. Wakar, *Kronika*, s. 100.

Palka Henryk — s. Mariana i Heleny z d. Mazak, ur. 3 grudnia 1909 r. we Lwowie, żonaty. Wykształcenie średnie techniczne. Od 1933 r. pracował w Instytucie Aerodynamicznym Politechniki Lwowskiej, od lipca 1944 r. w polskich organach bezpieczeństwa, m.in. był kierownikiem Miejskiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego w Lublinie. W Olsztynie od 1945 r. był kierownikiem Wojewódzkiego Urzędu Bezpieczeństwa Publicznego. Odszedł z Olsztyna 30 czerwca 1949 r. w stopniu podpułkownika do dyspozycji kierownictwa Ministerstwa Bezpieczeństwa Publicznego. Od 13 sierpnia 1945 r. członek Egzekutywy KW PPR, od 15 kwietnia 1946 r. członek KW PPR. Do OWRN wszedł z rekomendacji PPR. Był członkiem Komisji Prawno-Regulaminowej.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 74—76; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 39, 41; idem, *PSL*, s. 30, 149; idem, *Wojskowy Sąd Rejonowy*, s. 20; A. Wakar, *Kronika*, s. 21; E. Wojnowski, *Kształtowanie się*, s. 61; idem, *Warmia i Mazury*, s. 92.

Pałucki Tadeusz — ur. 12 sierpnia 1893 r. w Wiskitkach, pow. błoński, woj. Warszawa. Wykształcenie średnie, pracownik umysłowy. W latach 1928—1930 pracował jako urzędnik Związku Zawodowego Pracowników Miejskich Warszawy, następnie do 1945 r. w Ubezpieczalni Społecznej w Żyrardowie. W Olsztynie od marca 1945 r., pracował jako kierownik oddziału PUR, od września 1945 r. naczelnik, następnie dyre-

ktor Wojewódzkiego Oddziału PUR. Współorganizator Akademii Administracyjnej w Olsztynie. Od 3 listopada 1945 r. był p.o. prezydenta m. Olsztyna. Od 27 maja 1946 r. do 28 listopada 1948 r. prezydentem. Od 20 stycznia 1946 r. radny, przewodniczący Prezydium MRN w Olsztynie, także członek ZM. W 1946 r. powołany został na członka Głównej Komisji Obywatelskiej Daniny Narodowej, zaś w 1948 r. został przewodniczącym Komitetu Budowy Domu Młodzieży. Działacz PPS, dokooptowany do WK PPS w październiku 1945 r. 15 września 1947 r. został wybrany na wiceprzewodniczącą Rady Wojewódzkiej PPS. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. jako przedstawiciel PPS, członek Komisji Kontroli Społecznej.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 82—83; T. Baryła, *Okręg*, s. 102, 116; idem, *Warmiacy*, s. 90; C. Browiński, op. cit., s. 34, 35, 37; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 11, 24, 31, 41, 43, 85, 100; A. Wakar, *Kronika*, s. 44, 56, 78, 105; idem, *Olsztyn*, s. 219, 225; E. Wojnowski, *Kształtowanie się*, s. 43; idem, *Warmia i Mazury*, s. 96; idem, *Z dziejów PPS*, s. 582, 587.

Parol Józef — I sekretarz KP w Szczytnie. 15 kwietnia 1946 r. wszedł w skład KW PPR.

B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 39; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 88.

Pawlak Stefan — ur. 28 lipca 1906 r. w Warszawie, robotnik. Przewodniczący PRN w Piszcu. Członek PZPR. W OWRN od 26 listopada 1949 r. z ramienia PZPR.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 89—90.

Pieniężna Wanda — c. Konstantego i Konstancji z d. Tomaszewska, ur. 20 lutego 1897 r. w Żninie, woj. poznańskie, wdowa po Sewerynie Pieniężnym, redaktorze „Gazety Olsztyńskiej”. Wykształcenie średnie, działaczka społeczno-oświatowa. W czasie wojny aresztowana, więziona w obozie koncentracyjnym w Ravensbrück. Po zwolnieniu była pod nadzorem gestapo. Od 1945 r. pracowała początkowo w UZ w Olsztynie, była członkinią Rady Doradczej przy prezydencie, także sekretarzem i doradcą w sprawach miejscowej ludności przy pełnomocniku rządu. Potem pracowała w „Domu Książki” w Olsztynie. W 1945 r. weszła w skład Polskiego Komitetu Narodowościowego. Od 20 stycznia 1946 r. radna MRN w Olsztynie. Formalnie bezpartyjna, ale 4 listopada 1945 r.

na I Zjeździe SL została honorowym członkiem Stronnictwa. W OWRN od 29 stycznia 1946 r. APO, OWRN, sygn. 22, k. 69; T. Baryła, *Warmiacy*, s. 14; C. Browiński, op. cit., s. 22, 32; J. Fajkowski, op. cit., s. 54; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 20, 25, 31, 41; idem, *PSL*, s. 18, 25, 117; B. Łukaszewicz, W. Wrzesiński, op. cit., s. 128; T. Oracki, *Twórcy*, s. 135; idem, *Słownik*, ss. 250—251; A. Wakar, *Kronika*, s. 45, 50, 78; idem, *Olsztyn*, s. 196, 218, 228.

Pietkiewicz Adolf — s. Adolfa i Marii z d. Skulska, ur. 30 października 1901 r. w Kijowie, żonaty. Wykształcenie średnie, technik, w latach 1928—1939 urzędnik. Działacz PPR od 1945 r., radny. Członek Prezydium PRN w Biskupcu. W OWRN od 15 lipca 1946 r. jako przedstawiciel PRN w Biskupcu.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 87.

Piaskowski Stanisław — ur. w 1901 r. Początkowo wicewojewoda kielecki, od 14 marca 1945 r. pełnomocnik rządu RP na Okręg Dolny Śląsk, następnie wicewojewoda wrocławski. Działacz PPS, przewodniczący WK PPS (od 21 kwietnia 1945 r.), poseł do KRN. 8 marca 1949 r. wybrany na stanowisko przewodniczącego OWRN. Od 18 czerwca 1949 r. przewodniczący Wojewódzkiego Komitetu Obrońców Pokoju. Od maja 1949 r. stał na czele Wojewódzkiego Komitetu do Walki z Analfabetyzmem. T. Baryła, *Okręg*, s. 67, 71; T. Baryła, *Warmiacy*, s. 71; C. Browiński, op. cit., s. 30, 97; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 106, 108, 111, 114; A. Magierska, op. cit., s. 22, 24; A. Wakar, *Kronika*, s. 128, 132, 136.

Pietrzak-Pawłowski Kazimierz, ps. „Szary” — s. Józefa i Leokadii z d. Stasińska, ur. 29 listopada 1904 r. w Duisburgu w Westfalii, żonaty. Wykształcenie wyższe (po wojnie ukończył studia wyższe ekonomiczne w Warszawie), pracownik spółdzielczy. W latach 1922—1934 był pracownikiem konsulatu RP w Essen. Od 1923 r. należał do Związku Polaków w Niemczech, był kierownikiem Okręgu Ziemi Malborskiej ZPN z siedzibą w Sztumie (1935—1937) i kierownikiem IV Dzielnicy ZPN w Olsztynie (1937—1939). Podczas okupacji pracował pod przybranym nazwiskiem Pawłowski w Centrali „Społem” w Warszawie. Od 1945 r. w Olsztynie. Był dyrektorem Związku Rewizyjnego Spółdzielni Spożywców „Społem”. Od 1948 r. pracował w Centralnym Związku Spółdzielczym w Warszawie. Działacz PPS. W 1945 r. był ponadto członkiem Rady Doradczej przy prezydencie m. Olsztyna, członkiem Komitetu Osiedleńcze-

go i Polskiego Komitetu Narodowościowego. Od 11 marca 1946 r. pełnił funkcję wiceprezesa Zarządu PZZ w Olsztynie, radny MRN w Olsztynie. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. jako przedstawiciel Polskiego Komitetu Narodowościowego. Autor wielu prac o spółdzielczości.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 64; T. Baryła, *Okręg*, s. 46, 170; T. Baryła, *Warmiacy*, s. 41; C. Browiński, op. cit., s. 22, 32; J. Fajkowski, op. cit., s. 47, 226; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 15, 25, 37; idem, *PSL*, s. 92; B. Łukaszewicz, W. Wrzesiński, op. cit., s. 128; T. Oracki, *Słownik*, ss. 254—255; A. Wakar, *Kronika*, s. 42, 45, 83, 100; idem, *Olsztyn*, s. 196, 229; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 217, 234.

Pikulski Witold — s. Wacława i Marii Witoldy z d. Rehan, ur. 24 października 1913 r. w Białej Cerkwi pod Kijowem, żonaty. Wykształcenie niepełne wyższe (Wydział Prawa UW), prawnik. W latach 1940—1945 (z przerwami) był ekonomistą i naczelnikiem Wydziału Planowego w Wojewódzkim Wydziale Przemysłowym w Łucku. Przebywał także na Wołyniu, gdzie pracował jako goniec w firmie niemieckiej. Od 1 lipca 1945 r. pracował jako podkomisarz ziemski w Suszu (Iława). W latach 1945—1950 był jednym z wicestarostów powiatu suskiego, także prezesem iławskiego Oddziału Wojewódzkiej Spółdzielni Spożywców. Był członkiem Prezydium PRN w Suszu i wiceprezesem Związku Pracowników Umysłowych. W OWRN od 11 maja 1946 r. jako przedstawiciel PRN w Suszu (Iława).

APO, OWRN, sygn. 22, k. 77—79; *Iława*, s. 293, 307.

Płowski Adam Stanisław — s. Felicjana i Teresy z d. Waszkiewicz, ur. 21 kwietnia 1886 r. w Petersburgu, żonaty. Wykształcenie wyższe prawnicze, urzędnik państwowy. W latach 1918—1921 był kierownikiem Oddziału Wileńskiej Dyrekcji PKP, w latach 1921—1925 p.o. naczelnego dyrektora Okręgowej Izby Kontroli. W latach 1925—1928 pełnił funkcję dyrektora Banku Kredytowego w Warszawie, następnie do 1939 r. był kierownikiem Oddziału Państwowej Dyrekcji Dróg Wodnych w Toruniu. W latach 1939—1944 był kierownikiem Biura Związku Spółdzielni Rolniczo-Handlowych w Warszawie. Od 1945 r. w Olsztynie jako kierownik Oddziału WUZ. Działacz SD, wiceprezes od 30 listopada 1947 r., następnie prezes ZO SD. Również członek Komisji Weryfikacyjnej, prezes ZO ZZPP, prezes Zarządu WUZ i PUZ,

członek prezydium OKZZ i członek Rady Naczelnej Spółdzielni „Mazur”. Od stycznia 1948 r. był członkiem Komisji Rewizyjnej Komunalnej Kasy Oszczędności m. Olsztyna. Od 1 lipca 1948 r. prezes Towarzystwa Przyjaźni Polsko-Czechosłowackiej. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. jako delegat SD.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 80—81; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 80, 85, 94; A. Wakar, *Kronika*, s. 87, 93; *Warmia i Mazury w Polsce Ludowej*, s. 138.

Podsiad Czesław — ur. 9 lutego 1923 r. w Janowie, pow. Kolno. Rolnik, prezes ZP ZSch w Pisz, przewodniczący powiatowej organizacji ZMP. Działacz SL, sekretarz ZP SL w Pisz (od 1947 r.), delegat na Kongres Zjednoczeniowy. W 1949 r. wszedł do Rady Naczelnej ZSL. Do OWRN delegowany przez PRN w Pisz.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 70—71; J. Fajkowski, op. cit., s. 195, 209, 211; *Pisz*, s. 247.

Popławski Henryk — działacz PPR. Wchodził w skład Komisji Wyborczej do Sejmu w styczniu 1947 r.

J. Fajkowski, op. cit., s. 141.

Porycki Józef Ryszard — s. Franciszka i Wiktorii z d. Korycka, ur. 3 grudnia 1902 r. w Zalesiu k. Warszawy, żonaty. Wykształcenie średnie, urzędnik, Kierownik Egzekucji Urzędu Skarbowego. W latach 1927—1931 pracował jako nauczyciel, w latach 1932—1939 był urzędnikiem skarbowym. Działał w związkach zawodowych w różnych miejscach pracy: w Pułtusk, Ciechanowie i Warszawie. Żołnierz Września, lata wojny spędził w oflagu VII A w Murnau. Od września 1945 r. w Olsztynie. Pracował jako urzędnik skarbowy, jednocześnie pełnił funkcję przewodniczącego ZO Związków Zawodowych Pracowników Skarbowych. Działacz PPS od października 1945 r., od 10 czerwca 1946 r. skarbnik WK PPS. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. jako delegat OKZZ. Przewodniczący Komisji Kulturalno-Oświatowej.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 88; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 44; idem, *PSL*, s. 151; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 133; idem, *Z dziejów PPS*, s. 586.

Przedworski Eugeniusz — ur. 2 stycznia 1900 r. w Warszawie, pracownik umysłowy, komendant straży pożarnej w Mrągowie. Działacz PPS. Reprezentował PPS w PRN w Mrągowie. Od 1947 r. wiceprezes WK PPS, następnie członek

WK PZPR. W OWRN od 8 grudnia 1949 r. jako przedstawiciel PRN w Mrągowie.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 65—68; *Mrągowo*, s. 250; E. Wojnowski, *Z dziejów PPS*, s. 588.

Przychodni Albin — ur. 28 listopada 1911 r. w Czerwonym Moście, malarz budowlany. Działacz PZPR. Od grudnia 1948 r. I sekretarz KP PZPR w Morągu, także członek Prezydium PRN. W OWRN od 8 kwietnia 1949 jako przedstawiciel PRN w Morągu.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 84—85; *Morąg*, s. 189.

Rarok Zygmunt — s. Józefa i Katarzyny z d. Błońska, ur. 14 maja 1907 r. w Koziegłowach, żonaty. Wykształcenie niepełne średnie, pracownik umysłowy. W latach 1925—1927 praktykował w Powiatowym Zarządzie Drogowym w Będzinie. Do 1939 r. pracował jako inkasent w firmach handlowych. W latach 1926—1932 działał w organizacjach młodzieżowych, następnie w Związku Zawodowym Pracowników Umysłowych w Warszawie. Od 1945 r. pracownik państwowy, referent, następnie kierownik Powiatowego Oddziału Informacji i Propagandy. Członek PPR, także członek PCK, PZZ, TPPER, ZZPP. W OWRN od 1 lipca 1947 r. jako przewodniczący PRN w Braniewie.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 92—93; *Braniewo*, s. 300, 303.

Rogowski Marian, ps. „Marian Sage” — s. Karola i Marii z d. Rafałowska, ur. 22 października 1916 r. we Lwowie, żonaty. Wykształcenie wyższe (3 lata filozofii i 3 lata fizyki), literat. Pracował jako dyrektor w Spółdzielni Wydawniczej „Nurt” w Wałbrzychu. W Olsztynie od 7 lipca 1946 r. był naczelnikiem Wojewódzkiego Urzędu Informacji i Propagandy. Działacz PPR, członek KW PPR w Olsztynie, także członek Prezydium ZW TPPER i członek Zarządu TUR. W OWRN od 10 lipca 1947 r. jako przedstawiciel TPPER.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 91; B. Łukaszewicz, *Prasa*, s. 71.

Rozmus Franciszek — s. Bartłomieja i Agnieszki z d. Wrona, ur. 28 października 1901 r. w Komorowie, żonaty. Wykształcenie niepełne średnie, rolnik-urzędnik. Do 1947 r. pracował jako ochrona skarbowa. Komendant MO, radny PRN w Kętrzynie. Działacz PPS. Od 10 stycznia 1948 r. sekretarz KP PPS w Kętrzynie.

W OWRN od 30 października 1948 r. jako przedstawiciel PRN w Kętrzynie.
APO, OWRN, sygn. 22, k. 94—96.

Różycki Stefan — s. Wiktora i Eugenii z d. Bajma, ur. 9 czerwca 1906 r. w Raciborzu na Opolszczyźnie. Wykształcenie wyższe (studia ekonomiczne w Berlinie i Wrocławiu), ekonomista, działacz spółdzielczości i bankowości. Był kierownikiem biura Związku Spółdzielni Polskich w Niemczech (1933—1935), następnie kierownikiem Banku Ludowego w Dobrodzieniu k. Lublińca. Od października 1936 r. przebywał w Olsztynie. Współpracował z J. Malewskim, był kierownikiem, potem zastępcą dyrektora Banku Ludowego w Olsztynie. Był także członkiem Spółdzielni Rolniczo-Handlowej „Rolnik” w Olsztynie (1937—1939). Był działaczem ZPN, także wielu innych organizacji społecznych, kulturalnych, młodzieżowych. Podczas okupacji był aresztowany i więziony w obozie koncentracyjnym w Hohenbruch (wrzesień 1939—luty 1940) i w Berlinie (1940). Następnie był pod nadzorem gestapo, walczył przymusowo w wojsku niemieckim na froncie zachodnim. W latach 1945—1950 pracował w Olsztynie jako kierownik działu w Związku Rewizyjnym Spółdzielni RP i w Centralnym Związku Spółdzielczym. W 1945 r. wszedł jako ludowiec do Polskiego Komitetu Narodowościowego. Od 31 marca 1947 r. był w składzie KM PPS. Był tłumaczem przysięgłym przed Sądem Rejonowym w sprawie J. Elsnera. Od 1950 r. w Warszawie.

B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 68; B. Łukaszewicz, *PSL*, s. 18; idem, *Wojskowy Sąd Rejonowy*, s. 150; T. Oracki, *Słownik*, ss. 273—274; A. Wakar, *Olsztyn*, s. 197.

Rudziński Karol — ur. 25 maja 1913 r. w Dydwicach, pracownik umysłowy, kierownik Okręgowej Centrali Spółdzielni Mleczarsko-Jajczarskich w Olsztynie. Działacz PZPR, członek Sekcji Rolniczej KW PZPR, aktywny uczestnik wielu akcji społecznych. W OWRN od 8 listopada 1948 r.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 98—101.

Rychlik Czesław, ps. „Mestuin” — s. Piotra i Heleny z d. Michalska, ur. 1 czerwca 1909 r. w Wąwolnicy, pow. Puławy. Wykształcenie średnie (Państwową Szkoła Budowlana). W latach 1929—1931 był kierownikiem budowy Spół-

dzielni „Sadyba”. W latach 1933—1939 pracował w Zarządzie m. Warszawy. Podczas okupacji w obozie koncentracyjnym (1940—1945). Od 1945 r. był kierownikiem Wydziału Społeczno-Wychowawczego Wojewódzkiego Urzędu Informacji i Propagandy w Olsztynie. W 1946 r. wchodził w skład Okręgowej Komisji Wyborczej w Olsztynie. Był prezesem Polskiego Związku Byłych Więźniów Politycznych. Działał także w ZZPS, w Lidze Morskiej i innych organizacjach. Członek PPR. W OWRN od 15 maja 1946 r. jako delegat Polskiego Związku Byłych Więźniów Politycznych Hitlerowskich Więzień i Obozów Koncentracyjnych.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 97; C. Browiński, op. cit., s. 25; B. Łukaszewicz, *PSL*, s. 157; idem, *Prasa*, s. 40.

Rzeszowski Jerzy — ur. 9 marca 1910 r. w Kijowie, technik, pracownik umysłowy, przewodniczący PRN w Szczytnie. Członek PZPR. W OWRN od 8 marca 1949 r. jako przedstawiciel PRN w Szczytnie.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 102—103.

Sahajda Sergiusz — s. Leona i Eufemii z d. Mieleško, ur. 10 kwietnia 1904 r. w Polubiczach, żonaty. Wykształcenie średnie, nauczyciel. Od 1945 r. pracował m. in. w Kajkowie i Ostródzie. Od 6 marca 1946 r. członek Prezydium PRN w Ostródzie. Działacz PPR, od 19 stycznia 1946 r. sekretarz KP PPR. Od 15 kwietnia 1946 r. w składzie KW PPR. Aktywnie pracował w ZNP. 19 września 1947 r. został członkiem Zarządu ZNP. W OWRN od marca 1946 r. jako przedstawiciel PRN w Ostródzie.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 149—151; T. Filipkowski, op. cit., s. 211, 215, 217; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 40; idem, *PSL*, s. 138; *Ostróda*, s. 214, 218, 230, 330.

Sarankiewicz Bolesław — s. Polikarpa i Wiktorii z d. Szymkowska, ur. 6 lipca 1879 r. w Nowym Jorku, żonaty. Wykształcenie średnie (gimnazjum rosyjskie), rolnik-ogrodnik. Od 1945 r. członek Zarządu Banku Ludowego w Olsztynie. Od 25 lutego 1946 r. wiceprzewodniczący PRN w Olsztynie. Przewodniczący Powiatowej Komisji Rolnej PRN i przewodniczący Komisji Podatku Gruntowego przy Urzędzie Skarbowym. Działacz PSL. 6 stycznia 1946 r. został wybrany na prezesa ZP PSL w Olsztynie. 13 stycznia 1946 r. wszedł w skład Komisji Rewizyjnej WZ

PSL. Od 24 listopada 1946 r. w składzie Zarządu PSL jako członek Sądu Partyjnego.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 159; B. Łukasiewicz, *PSL*, s. 38, 40, 102.

Sczech (Szczech) Jan — s. Marcina i Marii z d. Borawska, ur. 23 czerwca 1909 r. w Reglach, pow. Elk, kawaler. Wykształcenie wyższe (Wydział Teologii Ewangelickiej na UW), pastor. W latach 1936—1937 pracował jako nauczyciel, następnie w latach 1937—1939 jako pastor w Konsystorzu Ewangelickim w Poznaniu. Od 1940 r. był prywatnym nauczycielem, w latach 1942—1944 prywatnym urzędnikiem. Od 1945 r. był administratorem parafii Konsystorza Kościoła Ewangelicko-Augsburskiego w Mrągowie. Przed wojną działał w PZZ (1926—1934) i w Związku Mazurów w Działdowie (1936—1939). W 1945 r. wszedł w skład Polskiego Komitetu Narodowościowego i Rady Kościoła Ewangelickiego. Był też w grupie reprezentantów Instytutu Mazurskiego, która złożyła na ręce B. Bieruta memoriał dotyczący miejscowej ludności. Członek SL. 4 listopada 1945 r. został zastępcą członka prezydium ZW SL. Od 1946 r. Sekretarz ZP SL w Mrągowie (na krótko przeszedł do PSL). W OWRN od 28 grudnia 1945 r. APO, OWRN, sygn. 22, k. 158; T. Baryła, *Okreg*, s. 154; idem, *Warmiacy*, 41; C. Browiński, op. cit., s. 22; J. Fajkowski, op. cit., s. 79, 84, 201, 204; B. Łukasiewicz, *PSL*, s. 18, 25.

Sekita Julian — s. Ludwika i Anny z d. Piotrowska, ur. 2 października 1897 r. w Drażgowie, pow. Garwolin, żonaty. Wykształcenie wyższe, prawnik. Pracował jako wiceprokurator, następnie był sędzią Sądu Apelacyjnego w Wilnie. Od 1945 r. w Olsztynie był prezesem Sądu Okręgowego. W latach 1945—1946 dyrektorem Wyższej Szkoły Prawno-Administracyjnej. W 1946 r. został członkiem Okręgowej Komisji Głosowania Ludowego i przewodniczącym Wojewódzkiej Komisji Obywatelskiej ds. Daniny Narodowej. Członek PPR. W OWRN od 1946 r. jako przedstawiciel Związku Zawodowego Pracowników Sądownictwa. Członek Komisji ds. Ludności Miejskowej, przewodniczący Komisji Opieki Społecznej. 21 lutego 1950 r. zrezygnował z funkcji radnego.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 136—140; T. Baryła, *Okreg*, s. 40; C. Browiński, op. cit., s. 40; J. Fajkowski, op. cit., s. 53; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 18, 58, 123; idem, *PSL*, s. 66; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 157.

Sienkiewicz Jadwiga — ur. 4 kwietnia 1913 r. w Wilejce, wykształcenie średnie, nauczycielka, kierownicza Szkoły Podstawowej w Ładach, pow. Lidzbark, radna PRN w Lidzbarku. Działaczka PZPR. W OWRN od 8 sierpnia 1949 r. APO, OWRN, sygn. 22, k. 167—168.

Sienkiewicz Władysław — ur. 26 stycznia 1917 r. w Gródnach. Wykształcenie podstawowe, robotnik rolny. Przewodniczący PRN w Pasłęku. Działacz PZPR, członek Egzekutywy KP PZPR, członek związków zawodowych. W OWRN od 8 czerwca 1949 r. jako przedstawiciel PRN w Pasłęku. APO, OWRN, sygn. 22, k. 122—127.

Siwińska Wanda — nauczycielka z Olsztyna, autorka wielu artykułów. 29 lipca 1946 r. weszła w skład ZW TUR. 24 grudnia 1948 r. została członkiem KM PZPR. T. Filipkowski, op. cit., s. 186; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 47, 101.

Skocki Józef, ps. „Maciej Doliwa” — s. Gierasima i Lidii z d. Szulc, ur. 11 października 1908 r. w Warszawie, żonaty. Wykształcenie średnie (+ 2 lata Politechniki Warszawskiej), technik budowlany, drogowy. W latach 1933—1938 pracował w budownictwie. W 1938 r. został pracownikiem PKP. Po 1945 r. był kolejarzem, zawiadowcą stacji w Morągu. Wieloletni działacz PPS przed wojną. Podczas okupacji pracował w konspiracji (AK). Od lipca 1946 r. był sekretarzem KP PPS w Morągu, także przewodniczącym PRN. W OWRN od 8 lipca 1946 r. jako delegat PRN w Morągu. APO, OWRN, sygn. 22, k. 119; *Morag*, s. 180, 186, 194.

Skutelli Bruno, ps. „Zygfryd” — s. Henryka i Leokadii z d. Moszkwicz, ur. 18 sierpnia 1919 r. w Łęczycy, żonaty. Wykształcenie średnie, oficer WP, major. Do 1945 r. służył w Korpusie Bezpieczeństwa Wewnętrznego, następnie w MO. Od października 1946 r. do końca 1947 r. był komendantem wojewódzkim MO w Olsztynie. Członek PPR. W OWRN od października 1946 r. jako delegat PPR. APO, OWRN, sygn. 22, k. 120; B. Łukasiewicz, *PSL*, s. 30.

Służewski Mieczysław — s. Karola i Wandy z d. Paszkowska, ur. 5 listopada 1896 r. w Terebiłowce, żonaty, mechanik-technik. Od 1939 do

1942 r. pracował w Warszawie, od 1946 r. w Pasłęku. Działacz PPS. Od czerwca 1945 r. wchodził w skład KP PPS w Pasłęku. W OWRN od 12 czerwca 1946 r. jako przedstawiciel PRN w Pasłęku.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 157; *Pasłęk*, s. 403.

Smoleński Jerzy — ur. 29 września 1913 r. w Rawie Mazowieckiej. Wykształcenie wyższe prawnicze (Uniwersytet Warszawski), prokurator. Pisał artykuły na tematy prawnicze w „Głosie Sądowniczym”. Nawiązał też współpracę z tygodnikiem „Czarno na białym” oraz z „Wiadomościami Mazurskimi”. Od 1945 r. przebywał w Olsztynie. 20 stycznia 1946 r. został członkiem Prezydium MRN w Olsztynie. Od 27 maja 1946 r. był ławnikiem ZM. Od 28 kwietnia 1947 r. do 28 czerwca 1948 r. pełnił funkcję wiceprezydenta miasta. Był też wiceprokuratorem Sądu Okręgowego w Olsztynie. Działacz PPR.

C. Browiński, op. cit., s. 33, 37; B. Łukaszewicz, *Prasa*, s. 80; A. Wakar, *Kronika*, s. 50, 56, 78, 80, 136.

Smotrycka Krystyna — c. Lucjusza i Janiny, ur. 27 stycznia 1918 r. w Warszawie, zamężna. Wykształcenie średnie, urzędnicza. Praca w Społeczno-Obywatelskiej Lidze Kobiet. W OWRN od czerwca 1947 r. jako delegatka SOLK.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 162.

Sobieski Jan — ur. 22 maja 1906 r. w Brodnicy, murarz, rejestrator w Rejonowym Urzędzie Likwidacyjnym, członek PZPR. W OWRN od 8 stycznia 1949 r. jako przedstawiciel PRN w Braniewie.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 112—115.

Soboczyński Feliks — s. Franciszka i Wandy z d. Klumaszewska, ur. 23 czerwca 1893 r. w Jedlcu, wdowiec. Wykształcenie wyższe, leśnik. Pracował jako nadleśniczy Lasów Państwowych. Po 1945 r. przewodniczył kołu myśliwskiemu w Olsztynie, był prezesem Tymczasowej Rady Łowieckiej, dyrektorem Okręgowej Dyrekcji Lasów Państwowych. Członek SP. 30 września 1945 r. wszedł do ZW SP. W OWRN od listopada 1946 r. Członek Komisji Kontroli Społecznej, Kwalifikacyjnej, Gospodarczej i Od-

budowy. Zrezygnował z funkcji radnego OWRN 19 marca 1948 r.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 134; T. Baryła, *Okręg*, s. 186; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 19, 53; R. Sławiński, op. cit., ss. 475—476.

Sokołowski Michał, ps. „Ren”, „Lutek” — s. Szczepana i Marii z d. Stolarz, ur. 13 października 1900 r. w Piotrowicach, pow. Puławy, żonaty, robotnik. Członek KPP od 1925 r. w latach 1939—1944 na terenie ZSRR. Przed przybyciem do Olsztyna w 1945 r. był członkiem Wojewódzkiej Narodowej Rady Lubelskiej, następnie burmistrzem m. Biała Podlaska i członkiem Prezydium PRN w Białej Podlaskiej. W 1945 r. organizator PPR w Okręgu Mazurskim. Od 24 kwietnia 1945 r. do stycznia 1946 r. był I sekretarzem KW PPR. W listopadzie 1945 r. wszedł w skład Rady Doradczej przy prezydencie m. Olsztyna, a od 30 stycznia 1946 r. pracował w „szóstce politycznej” do zacieśnienia współpracy PPR z PPS. 3 lutego 1946 r. wybrany na wiceprezesa ZW ZSch, a 17 listopada 1946 r. na prezesa (od 1948 r. znów wiceprezes). 19 maja 1946 r. stanął na czele wojewódzkich władz TPPR. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. jako delegat PPR, członek Prezydium. Złożył rezygnację 21 lutego 1950 r.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 152—156; T. Baryła, *Okręg*, s. 217; idem, *Warmiacy*, s. 34; C. Browiński, op. cit., s. 28, 32—33; J. Fajkowski, op. cit., s. 57; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 12, 23, 25, 32, 33, 41, 42, 57, 123; idem, *PSL*, s. 11; A. Wakar, *Kronika*, s. 22, 45, 51, 66, 96; *Warmia i Mazury w Polsce Ludowej*, s. 135, 136; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 87, 110.

Sosnowska Maria — ur. 15 lipca 1898 r. w Soszańsku (ZSRR), urzędnicza w Wojewódzkim Zarządzie Ligi Kobiet w Olsztynie, kierownik Wydziału Opieki Społecznej. Pełniła różne funkcje społeczne: przewodniczącej koła TPPR, członka Komisji Zdrowia MRN w Olsztynie, członka ZW Społecznej Komisji Przeciwalkoholowej oraz członka ZO Komisji Pomocy Położniczej na Wsi. Do OWRN delegowana przez ZW Ligi Kobiet.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 173—174.

Sowa Paweł, ps. „Warmiak” — s. Jana i Karoliny z d. Delberg, ur. 23 kwietnia 1897 r. w Kieźlinach pod Olsztynem, żonaty. Uzyskał kwalifikacje nauczycielskie w 1919 r. w Poznaniu, studiował na Uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie, nauczyciel, redaktor, działacz społecz-

no-oświatowy. W 1920 r. działacz plebiscytowy, w latach 1920—1923 nauczyciel. W latach 1924—1939 sekretarz Związku Prus Wschodnich. W latach 1926—1939 kierował ruchem oświatowym na Pomorzu, Warmii i Powiślu. Redagował pisma regionalne: „Ziemia Wschodnio-Pruska” (Toruń 1929—1932) oraz „Uniwersum Handlowe” (Bydgoszcz 1929). Od 1924 r. działał w ZPN. Podczas okupacji ukrywał się w powiecie mławskim, uczestniczył w działalności konspiracyjnej (AK). W 1945 r. krótko był burmistrzem Działdowa, także dyrektorem gimnazjum w Działdowie. Następnie przeniósł się do Olsztyna, gdzie 4 kwietnia 1945 r. został naczelnikiem Wydziału Oświaty i Kultury przy pełnomocniku rządu na Okręg Mazurski, następnie naczelnikiem Wydziału Oświaty w Olsztyńskim Kuratorium (do 1948 r.). Członek PPS. Od czerwca 1945 r. członek Polskiego Komitetu Narodowościowego. Od 11 maja 1947 r. członek Rady Naczelnej Okręgu PZZ, radny MRN w Olsztynie. W OWRN jako przedstawiciel Polskiego Komitetu Narodowościowego.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 104; T. Baryła, *Warmiacy*, ss. 41—42; C. Browński, op. cit., s. 17, 22; J. Chłosta, op. cit., s. 119; J. Fajkowski, op. cit., s. 47; T. Filipkowski, op. cit., s. 14, 21, 80—81, 83, 86, 100—101, 203, 211, 233, 242; *Dzieje Warmii i Mazur w zarysie*, s. 272; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 11, 15, 72, 85; idem, *Prasa*, s. 40; B. Łukaszewicz, W. Wrzesiński, op. cit., s. 146; T. Oracki, *Twórcy*, ss. 157—158; idem, *Słownik*, s. 295; *Ostróda*, s. 334; A. Wakar, *Kronika*, s. 78; idem, *Olsztyn*, s. 151, 193, 196.

Sroczyński Stefan — ur. 29 lipca 1912 r. w Nekli, lekarz, pracował w Mrągowie. Działacz PZPR. Członek Prezydium PRN w Mrągowie. W OWRN od 8 marca 1949 r.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 144—145.

Staroń Michał — s. Jana i Heleny z d. Jurasz, ur. 15 września 1879 r. w Targowiskach, pow. Krosno, żonaty. Wykształcenie wyższe (matura w Jaśle, studia filozoficzne i prawnicze na UJ w Krakowie, następnie Akademia Handlowa Lwowska), ekonomista. W latach 1905—1931 pracował m. in. jako nauczyciel w Krakowie i Dębicy. Także jako burmistrz Dębicy, organizator szkolnictwa handlowego, prezes Banku Spółdzielczego Spółdzielni Rolniczo-Handlowej, dyrektor Centrali Handlowej Kótek Rolniczych w Krakowie, prezes Komitetu Obywatelskiego i członek Ligi Morskiej. Od 1945 r. w Olsztynie jako kierownik kancelarii UW.

Organizator SL w Okręgu Mazurskim, od 1946 r. wiceprezes (II i I) ZW SL. Od 1947 r. członek ZP SL w Olsztynie. Był także organizatorem i prezesem Spółdzielni Spożywców „Mazur”, członkiem Wojewódzkiego Komitetu Osiedleńczego. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. jako delegat SL. Członek Prezydium.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 135; T. Baryła, *Okręg*, ss. 217—218; C. Browński, op. cit., s. 28; J. Fajkowski, op. cit., s. 41, 57, 117, 183, 202, 206, 209; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 28, 60; *Warmia i Mazury w Polsce Ludowej*, s. 135; A. Wakar, *Kronika*, s. 67; E. Wojnowski, *Kształtowanie się*, s. 77; idem, *Warmia i Mazury*, s. 110, 208.

Staros Zofia Cecylia — c. Franciszka i Marii z d. Kocoń, ur. 28 marca 1920 r. w Górze Kalwarii, panna. Wykształcenie podstawowe (+ 2 klasy szkoły średniej), urzędnik, pracownik społeczny. Działaczka PPR i ZWM, od 1946 r. pracowniczka ZW w Warszawie. Od lutego 1947 r. przewodnicząca ZW ZWM w Olsztynie. 28 kwietnia 1948 r. weszła w skład lokalnego Komitetu Jedności Organizacji Młodzieżowych. W listopadzie 1948 r. została przewodniczącą ZW ZMP, w grudniu 1948 r. delegatką na Kongres Zjednoczeniowy. W OWRN od kwietnia 1947 r. jako przedstawicielka ZWM. 21 lutego 1950 r. pozbawiona mandatu OWRN.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 178—180; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 91, 109, 123; A. Wakar, *Kronika*, s. 115.

Statkiewicz Lucjan, ps. „Mściciel” — s. Michała i Stanisławy z d. Giedroń, ur. 20 lutego 1906 r. w Augustowie, żonaty. Wykształcenie niepełne średnie, spawacz. W latach 1945—1947 oficer, od 1947 r. kierownik Referatu Społecznego Starostwa Powiatowego w Kętrzynie. Od 30 października 1947 r. przewodniczący PRN w Kętrzynie. Członek PPR, także wiceprezes ZP ZBOWiD-u, wiceprezes ZP ZZPP, prezes TPPR. W OWRN od 8 listopada 1948 r. jako przedstawiciel PRN w Kętrzynie.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 164—166.

Stefaniak Mieczysław — s. Franciszka i Marii z d. Kudłowska, ur. 17 lipca 1902 r. w Warszawie, żonaty. Wykształcenie średnie (6 klas gimnazjum, szkoła handlowa), technolog. W latach 1921—1925 odbywał praktykę, w latach 1927—1928 prowadził własny zakład. W latach 1928—1933 był kierownikiem Oddziału Modelarskiego, od 1935 r. pracował jako radiotechnik w Polskich Liniach Lotniczych „LOT”. W czasie

okupacji był inspektorem montażowym oraz inspektorem grup operacyjnych. Od 1945 r. w Olsztynie. Działacz PPS. Od 7 maja 1945 r. członek KW PPS, także członek ZW Ligi Morskiej. W OWRN od 28 grudnia 1945 r., przewodniczący Komisji Kontroli Społecznej.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 161; E. Wojnowski, *Kształtowanie się*, s. 73; idem, *Warmia i Mazury*, s. 94.

Stromich Józef — s. Wilhelma i Ludwika z d. Dalwo, ur. 15 grudnia 1893 r. w Kałuszu, żonaty. Wykształcenie niepełne średnie (4 klasy gimnazjum). Od 1917 r. pracownik kolejowy. Po 1945 r. zastępca naczelnika Oddziału Mechanicznego w Olsztynie. Członek PPS od 1918 r. od 27 kwietnia 1945 r. wiceprezes Komitetu RPPS w Olsztynie. Od 3 września 1945 r. prezes, następnie od października znów wiceprezes WK PPS. Aktywnie działał w ZZK jako sekretarz, prezes ZO i członek Wydziału Wykonawczego. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. jako delegat PPS. Członek Komisji Osiedleńczej.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 118; T. Baryła, *Okręg*, s. 39; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 12; E. Wojnowski, *Kształtowanie się*, s. 73; idem, *Warmia i Mazury*, s. 94, 96; idem, *Z dziejów PPS*, s. 582.

Sumiślawski Władysław — ur. 20 czerwca 1916 r. we Lwowie, robotnik, zastępca ds. polityczno-wychowawczych komendanta wojewódzkiego Powszechnej Organizacji „Służba Polsce”. Działacz PZPR, członek Prezydium ZW ZMP w Olsztynie. W OWRN od 1948 r. jako delegat „SP”.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 116—117.

Sypniewski Jan — s. Józefa i Heleny z d. Olechnowicz, ur. 19 marca 1909 r. w Wilnie, żonaty. Wykształcenie wyższe, lekarz (ukończył Uniwersytet Stefana Batorego w Wilnie w 1933 r.). Do 1939 r. był asystentem na USB w Wilnie, w latach 1934—1939 lekarzem kolejowym DOKP. Podczas okupacji pozostał w Wilnie, gdzie w latach 1941—1944 był ordynatorem Szpitala Zakaźnego. W Olsztynie od marca 1945 r. Od kwietnia 1945 r. do czerwca 1946 r. pracował w Ostródzie, gdzie organizował szpital przy ulicy Olsztyńskiej. W Olsztynie był w 1948 r. lekarzem kolejowym w DOKP, także lekarzem naczelnym w Ubezpieczalni Społecznej (od 1 czerwca 1946 r.). W 1949 r. pracował

w Warszawie jako naczelnik Służby Sanitarnej DOKP, następnie powrócił do Olsztyna. W OWRN był członkiem Komisji Zdrowia.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 141—143; *Ostróda*, s. 372, 374; A. Skrobacki, op. cit., ss. 137—138.

Szczepkowski Waclaw — s. Franciszka i Stefania z d. Kołakowska, ur. 22 grudnia 1919 r. w Szczepankowie — Borowych, pow. Mława, kawaler. Wykształcenie niepełne wyższe, agronom. Do 1940 r. administrator, instruktor Kółek Rolniczych. Podczas okupacji pracował w propagandzie na terenie Prus Wschodnich. Działacz SL. Od 1946 r. w Komisji Rewizyjnej ZW SL. W OWRN od 15 lutego 1946 r. z rekomendacji SL. Członek Komisji Zdrowia i Opieki Społecznej.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 130—132; J. Fajkowski, op. cit., s. 125; B. Łukaszewicz, *PSL*, s. 119.

Szczurzewski Kazimierz — s. Izidora i Barbary z d. Czerniawska, ur. 13 kwietnia 1903 r. w Załuskach Kościelnych, pow. Bielsk Podlaski, żonaty. Wykształcenie wyższe prawnicze. Od 1938 r. aplikant sądowy, asesor, podprokurator Sądu Okręgowego w Łucku. W Olsztynie od czerwca 1945 r. jako wiceprokurator Sądu Okręgowego, wiceprezes Związku Zawodowego Pracowników Sądu i Prokuratury, członek MRN Olsztynie. Działacz SD. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. z ramienia SD, członek Prezydium OWRN.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 169—172; T. Baryła, *Okręg*, s. 217; C. Browiński, op. cit., s. 28; J. Fajkowski, op. cit., s. 57; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 28; A. Wakar, *Kronika*, s. 22; *Warmia i Mazury w Polsce Ludowej*, s. 135; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 110.

Szczypczyński Antoni, ps. „Chory ze wsi” — s. Waclawa Pawła i Marii z d. Pszczyńska, ur. 13 czerwca 1904 r. w Rydze, żonaty. Wykształcenie wyższe, inżynier. W latach 1925—1939 pracował w Ministerstwie Skarbu. W latach 1939—1945 był inżynierem Głównego Komisarjatu Leśnego w ZSRR. Od 1945 r. był inspektorem w Ministerstwie Przemysłu, od 1947 r. naczelnikiem Wojewódzkiego Wydziału Przemysłu i Handlu w Olsztynie, także sekretarzem Wojewódzkiej Komisji Cennikowej, delegatem Wojewódzkiej Komisji Planowania Apropowacyjnego. Członek PPR. W OWRN od 8 czerwca 1948 r.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 146—148.

Szefler Eustachy, ps. „Drucik” — s. Antoniego i Marianny z d. Piwkiewicz, ur. 16 lutego 1907 r. w Pawłówku, pow. Przasnysz, żonaty. Wykształcenie średnie techniczne (szkoła technologii budowy maszyn), monter elektryk. Członek PPR. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. jako przedstawiciel OKZZ.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 160.

Szulc Eugeniusz — s. Józefa i Marianny z d. Kluskiewicz, ur. 8 listopada 1913 r. w Chraponiu, pow. Rypin, kawaler. Wykształcenie wyższe prawnicze, urzędnik. W latach 1942—1944 pracował w ZM we Włochach k. Warszawy, od 12 września 1945 r. w UW w Olsztynie. Członek SL, potem PSL — „Nowe Wyzwolenie”. Od stycznia 1946 r. został zastępcą członka Sądu Partyjnego SL, od października 1946 r. sekretarzem Tymczasowego ZW PSL — „Nowe Wyzwolenie”. W OWRN od października 1946 r. jako przedstawiciel PSL — „Nowe Wyzwolenie”.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 128—129; J. Fajkowski, op. cit., s. 109; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 54; idem, *PSL*, s. 41, 120; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 192.

Szuryka Waclaw — s. Wincentego i Małgorzaty, ur. 5 września 1916 r. w Kłostowicach, kawaler. Wykształcenie średnie, rolnik. Podczas okupacji na robotach przymusowych w Prusach Wschodnich. Członek SL od marca 1945 r. W OWRN jako przedstawiciel SL.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 121.

Szwarc Borys — s. Daniela i X z d. Bezdziejewska, ur. 20 sierpnia 1915 r. w Brześciu, kawaler. Wykształcenie średnie, buchalter. W latach 1934—1938 pracował w Komunalnej Kasie Oszczędności w Brześciu. W latach 1938—1939 służył w wojsku. Okres okupacji spędził w niewoli. W 1945 r. wszedł w skład Grupy Operacyjnej Ministerstwa Przemysłu. Od 1946 r. pracował w Powiatowej Spółdzielni Rolniczo-Handlowej w Kętrzynie. Członek MRN i PRN w Kętrzynie, przewodniczący Powiatowej Komisji Kontroli Społecznej i Komisji Oświaty. Działacz PPS, sekretarz KP PPS. W OWRN od czerwca 1946 r. jako przedstawiciel PRN w Kętrzynie.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 163.

Szymański Adolf Edward — s. Edwarda i Anny z d. Jankowska, ur. 6 września 1895 r. w Brodo-

wie, pow. Działdowo, żonaty. Wykształcenie wyższe (rolnictwo, ekonomię i prawo studiował w Królewcu, tu uzyskał też doktorat), ekonomista, prawnik, organizator nauki w województwie olsztyńskim, działacz społeczny. Od 1921 r. pracował w Pomorskim Urzędzie Wojewódzkim w Toruniu jako doradca wojewody. Od 1923 r. był wicestarostą w Działdowie, doraźnie starostą w Chojnicach i Toruniu. W 1926 r. osiadł na gospodarstwie w Wierzbowie w powiecie działdowskim. Był stałym współpracownikiem „Gazety Mazurskiej”, „Kalendarza dla Mazurów”, szczyrcieńskiego „Mazura” i „Mazurskiego Przyjaciela Ludu”. Działal też w licznych organizacjach społecznych. Podczas wojny był więziony w obozie koncentracyjnym w Mauthausen-Gusen. W 1945 r. był krótko komisarzem ziemskim w Działdowie, radnym PRN i przewodniczącym Rady Nadzorczej Spółdzielni Powiatowej Samopomoc w Działdowie. Od stycznia 1946 r. był prezesem WUZ w Olsztynie i Olsztyńskiej Izby Rolniczej. Pełnił funkcję zastępcy członka Okręgowej Komisji Głosowania Ludowego. 3 lutego 1946 r. został członkiem ZW ZSCh. Działacz PPR. W latach 1947—1952 poseł na Sejm. Członek Instytutu Mazurskiego, członek komitetu redakcyjnego „Komunikatów Działu Informacji Naukowej” (1946—1948). W OWRN od stycznia 1946 r. jako delegat ZSCh.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 109—111; T. Baryła, *Warmiacy*, s. 13; C. Browiński, op. cit., s. 39; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 60, 64; idem, *PSL*, s. 22, 52, 58, 171; T. Oracki, *Twórcy*, s. 170; idem, *Słownik*, ss. 309—310; A. Wałar, *Kronika*, s. 27, 67; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 157, 208.

Szyrmer Józef — s. Eugeniusza i Eweliny z d. Przywieczerska, ur. 17 stycznia 1907 r. w Jeziorcu, pow. Łomża, żonaty. Wykształcenie niepełne wyższe (2 lata prawa na UW, Wyższa Szkoła Wojenna), oficer/dyplomowany, urzędnik państwowy. W latach 1925—1926 w Szkole Podchorążych, do 1927 r. w Oficerskiej Szkole Piechoty, w latach 1934—1935 dowódca kompanii Korpusu Obrony Pogranicza na granicy litewskiej. W latach 1937—1939 był I oficerem sztabu 2 Dywizji w Kielcach. W 1939 r. walczył w Warszawskiej Brygadzie Pancerno-Motorowej. W latach 1939—1945 w niewoli niemieckiej. 15 czerwca 1945 r. w Olsztynie został naczelnikiem Wydziału Wojskowego w Urzędzie Pełnomocnika Rządu. Zwolniony z pracy przez gen. M. Moczara 31 października 1949 r. Od

30 września 1946 r. organizator SP i prezes ZW (do 7 stycznia 1950 r.). 27 lutego 1947 r. wszedł w skład Komisji ds. Budowy Pomnika na Polach Grunwaldzkich. W OWRN od 5 października 1946 r. jako delegat SP. Członek Komisji Odznaczeń i ds. Ludności Polskiej Pochodzenia Miejscowego. 2 lutego 1950 r. złożył rezygnację z funkcji radnego OWRN.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 175—177; APO, OWRN, sygn. 19, k. 66; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 53, 67, 79, 123; idem, *PSL*, s. 118; R. Sławiński, op. cit., s. 469, 476; *Warmia i Mazury w Polsce Ludowej*, s. 138; E. Wojnowski, *Warmia i Mazury*, s. 192.

Święcicki Stefan — s. Ludwika i Marii z d. Białkowska, ur. 23 sierpnia 1912 r. w Witebsku, żonaty. Wykształcenie wyższe prawnicze. W latach 1934—1937 pracował jako praktykant w Wołyńskim Urzędzie Wojewódzkim. W latach 1939—1941 pracował jako ekonomista w UW w Łucku. W latach 1942—1943 był buchalterem w majątku Nowy Dwór, a w latach 1944—1945 robotnikiem rolnym. Od 20 września 1945 r. do 1 sierpnia 1946 r. był wicestarostą w Braniewie. 23 lipca 1946 r. został wiceprzewodniczącym PRN w Braniewie. Członek PPS od kwietnia 1945 r. W OWRN od 23 lipca 1946 r. jako przedstawiciel PRN w Braniewie.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 133; *Braniewo*, s. 298, 300.

Święcki Henryk — ur. 10 lipca 1906 r. w Warszawie, tokarz. Prezes Okręgowego Zarządu Związków Zawodowych Pracowników Instytucji Społecznych, ławnik Sądu Apelacyjnego, przewodniczący Komitetu Domowego. Członek PPS. 31 marca 1947 r. wszedł w skład KM PPS. Od 1948 r. w PZPR. W 1948 r. został powołany na członka Prezydium MRN w Olsztynie. Od 26 listopada 1949 r. był wiceprzewodniczącym MRN, od 1 stycznia 1950 r. p.o. przewodniczącego. W OWRN od września 1948 r. jako przedstawiciel MRN w Olsztynie. Członek Komisji Kontroli Społecznej.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 105—108; C. Browiński, op. cit., s. 37; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 68, 117; A. Wakar, *Kronika*, s. 111, 113, 154.

Tazbir Kazimierz — s. Józefa i Sabiny z d. Kotlewska, ur. 18 grudnia 1913 r. w Kamięnsku, pow. Piotrków, żonaty. Wykształcenie średnie. Od 1947 r. pracował jako inspektor powiatowy w Państwowym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych w Nidzicy. Działacz PPS od 13 stycznia

1947 r. Od 22 kwietnia 1948 r. przewodniczący KP PPS w Nidzicy. Radny PRN w Nidzicy, przewodniczący Komisji Kontroli Społecznej, członek Komisji Cen. W OWRN od 11 grudnia 1947 r. jako przedstawiciel PRN w Nidzicy.

APO, OWRN, sygn. 21, k. 11—12; *Nidzica*, s. 156.

Tokarski Eugeniusz — s. Szymona i Antoniny z d. Stasiak, ur. 20 czerwca 1908 r. w Zduńskiej Woli, żonaty. Wykształcenie średnie, urzędnik. Pracował w Wojewódzkim Komitecie Przesiedleńczym oraz w Komitecie Międzypartyjnym. Był też kierownikiem Powiatowego Urzędu Informacji i Propagandy w Morągu. Działacz PPS od lipca 1945 r., sekretarz KP PPS. Od 1924 r. działacz TUR oraz członek Zarządu TPPR w Morągu.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 182; *Morąg*, s. 186.

Trzópek Jan — s. Franciszka i Magdaleny, ur. 21 sierpnia 1890 r. w Grunowie, żonaty. Wykształcenie wyższe, prawnik, wykładowca w Wyższej Szkole Prawno-Administracyjnej, następnie przekształconej w Studium Prawno-Administracyjne w Olsztynie. Przyczynił się do jej powołania. W 1945 r. wiceprezydent ZM Olsztyna. Od 20 stycznia 1946 r. radny MRN m. Olsztyna. Radca prawny i działacz SL. Od 4 listopada 1945 r. w Sądzie Partyjnym ZW SL w Olsztynie. Od 1946 r. członek ZW SL, także członek ZP SL oraz członek Wojewódzkiego Komitetu Osiedleńczego. W OWRN od kwietnia 1947 r. jako delegat SL (na miejsce L. Dury). APO, OWRN, sygn. 22, k. 183—185; T. Baryła, *Okreg*, s. 94; idem, *Warmiaci*, s. 93; C. Browiński, op. cit., s. 31, 68; J. Fajkowski, op. cit., s. 59, 201, 202, 206, 209; R. Hryciuk, *Wyższa Szkoła Rolnicza w Olsztynie*, RO, 1964, t. 6, s. 306; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 31, 85; idem, *PSL*, s. 25; A. Wakar, *Kronika*, s. 42, 50.

Tucewiczówna Helena — c. Romualda i Wandy z d. Czachórska, ur. 31 lipca 1904 r. w Warszawie, panna. Wykształcenie wyższe (mgr filologii polskiej), nauczycielka od 1937 r. W czasie okupacji uczyła na tajnych kompletach. Od 1945 r. pracowała w pierwszej szkole średniej w Olsztynie, wicedyrektorka, radna. Członek PPR. W OWRN przewodnicząca Komisji Oświaty.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 181; C. Browiński, op. cit., s. 54; T. Filipkowski, op. cit., s. 134.

Wakar Andrzej — s. Włodzimierza i Marii z d. Czmochoń, ur. 30 listopada 1920 r. w War-

szawie. Wykształcenie średnie (w 1938 r. gimnazjum, studia na UW w 1962 r.), historyk, publicysta, redaktor, działacz społeczno-polityczny. Od kwietnia 1945 r. do końca 1948 r. mieszkał w Bartoszycach. Był wicestarostą i od 19 czerwca 1946 r. przewodniczącym PRN w Bartoszycach. W Olsztynie od 1949 r., gdzie pracował na stanowisku naczelnika Wydziału Ogólno-Organizacyjnego Zarządu Miejskiego. Działacz PPR. W OWRN jako przedstawiciel PRN w Bartoszycach.

Bartoszyce, s. 192, 206, 217, 230; C. Browiński, op. cit., s. 98, 212; J. Chłosta, op. cit., ss. 103—106; J. Jasiński, Andrzej Wakar, *Historyk Warmii i Mazur (1920—1995)*, KMW, 1995, nr 3, ss. 323—325; B. Łukaszewicz, *PSL*, s. 60; T. Oracki, *Twórcy*, s. 185; A. Wakar, *Kronika*, s. 134.

Wiesiołowski Bronisław — ur. 1890 r. w Warszawie. Wykształcenie wyższe (UJ 1910—1914 i UW 1918—1922). W 1916 r. zmobilizowany do armii rosyjskiej. W latach 1918—1930 był oficerem WP (ukończył WSW). W następstwie inwalidztwa przeszedł do pracy w administracji państwowej. W latach 1930—1937 był starostą powiatu Wołożyn. W 1939 r. został zmobilizowany, w 1940 r. uciekł z internowania na Litwie. Dalsze lata wojny spędził w Warszawie. 19 maja 1945 r. skierowany przez MAP do Olsztyna. Początkowo był urzędnikiem, potem zastępcą naczelnika Wydziału Organizacyjnego. Od 5 lipca 1945 r. do 15 grudnia 1948 r. pełnił funkcję naczelnika Wydziału Samorządowego. Współzałożyciel Spółdzielni Mieszkaniowej „Wspólna Praca”. Członek PPS. Autor wielu publikacji. T. Baryła, *Okreg*, s. 94; C. Browiński, op. cit., s. 35.

Wilamowski Bobdan Kurt, ps. „Korolewicz” — s. Augusta i Henryki z d. Sontopska, ur. 26 marca 1914 r. w Skurpiach, pow. Działdowo, żonaty. Wykształcenie średnie (Seminarium Nauczycielskie w Działdowie — 1933, Gimnazjum Matematyczno-Przyrodnicze w Toruniu — 1934, Studia Ekonomiczne na SGGW — 1950—1953 i SGPiS w Warszawie). Doktor nauk rolniczych (1964), habilitacja (1967) na WSR w Olsztynie. W 1968 r. — docent, od 1973 r. profesor nadzwyczajny; działacz społeczno-oświatowy i polityczny, naukowiec, spółdzielca. Do 1939 r. pracował jako spółdzielca w „Społem”, także w okresie wojny (Krosno, Biała Podlaska, Jasło, Nowy Sącz). Działal w ruchu partyzanckim jako dowódca obwodu

w Batalionach Chłopskich. Współtwórca konspiracyjnego Instytutu Mazurskiego (1943), autor memoriału do konspiracyjnych władz polskich w sprawie powrotu Warmii i Mazur do Polski. W 1945 r. brał udział w reaktywowaniu Instytutu Mazurskiego w Olsztynie (skarbnik), był współtwórcą Akademii Administracyjnej. 20 listopada 1945 r. wszedł w skład Rady Doradczej przy prezydencie m. Olsztyna i Rady Kościoła Ewangelickiego. Zasiadał w kierownictwie Wojewódzkiego Komitetu Osiedleńczego i Narodowościowego. We wrześniu 1945 r. został przewodniczącym Rady Nadzorczej Spółdzielni Wydawniczej „Zagon”, był też dyrektorem ZO Spółdzielni „Społem” w Olsztynie, pełnomocnikiem ZG „Społem” na województwo olsztyńskie. Od 20 stycznia 1946 r. radny MRN w Olsztynie. W latach 1947—1949 był olsztyńskim wicewojewodą, posłem do KRN (1945—1946) i do Sejmu (1947—1952). Członek SL. Od kwietnia 1945 r. członek Tymczasowego ZO SL, następnie członek Prezydium WK SL i członek Naczelnego Komitetu SL. Do 1949 r. był prezesem ZW PZZ, także działaczem ZSch. 27 lipca 1947 r. wszedł w skład ZW Związku Uczestników Walki Zbrojnej o Niepodległość i Demokrację. W 1947 r. kierował nowo utworzonym Wojewódzkim Komitetem Demokracji „Wici”. W 1946 r. wszedł w skład Zarządu Polskiego Towarzystwa Krajoznawczego, został prezesem Mazurskiego Okręgowego Związku Piłki Nożnej. W OWRN od 28 grudnia 1945 r. Przewodniczący Komisji Gospodarczej i Odbudowy.

APO, OWRN, sygn. 22, k. 186; T. Baryła, *Okreg*, s. 154, 207; idem, *Warmiacy*, s. 8; C. Browiński, op. cit., s. 32, 35, 199, 204; J. Fajkowski, op. cit., ss. 41—42, 52, 55, 56, 57, 168, 185, 201, 206; R. Hryciuk, op. cit., s. 306; B. Łukaszewicz, *Olsztyn*, s. 13, 25, 39, 64, 75, 89, 104; idem, *PSL*, s. 118; idem, *Prasa*, s. 49, 55; K. Maltek, op. cit., s. 40; T. Oracki, *Twórcy*, ss. 189—191; idem, *Słownik*, s. 328; A. Wakar, *Kronika*, s. 27, 45, 50; idem, *Olsztyn*, s. 228, 229, 236; E. Wojnowski, *Kształtowanie się*, s. 76, 77; idem, *Warmia i Mazury*, s. 99, 101, 208.

Włodarski Stanisław — ur. 1902 r., przed 1939 r. członek KPP. Do Giżycka przybył 5 lutego 1945 r. z pierwszą grupą operacyjną zmontowaną przez KW PPR w Białymstoku. Był pierwszym starostą Giżycka. Od 24 kwietnia 1945 r. znalazł się w składzie KP PPR w Giżycku, był odpowiedzialny za propagandę. Od 15 kwietnia 1946 r. w KW PPR. W 1948 r. radny MRN w Olsztynie, etatowy pracownik KW

PPR, przewodniczący Komisji Kontroli Partyjnej. Od stycznia w Olsztyńskiej Delegaturze Komisji Specjalnej do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym.

T. Baryła, op. cit., s. 57; *Giżycko. Z dziejów miasta i powiatu*, s. 90, 163, 169; *Giżycko. Z dziejów miasta i okolic*, s. 130, 135; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 40; idem, *PSL*, s. 123; R. Tomkiewicz, *Olsztyńska Delegatura Komisji Specjalnej do Walki z Nadużyciami i Szkodnictwem Gospodarczym 1945—1954*, Olsztyn 1995, ss. 79—80; A. Wakar, *Kronika*, s. 11, 118.

Wojewoda Karol — 18 maja 1946 r. na pierwszym posiedzeniu PRN w Piszcu został członkiem Prezydium. 7 marca 1948 r. wybrany do ZW SL.

B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 89; *Pisz*, s. 182.

Zablocki Stanisław — s. Ksawerego i Agaty, ur. 8 maja 1900 r. w Bielsku Podlaskim. Wykształcenie wyższe, nauczyciel, kierownik szkoły w Ostródzie. W 1945 r. znalazł się w składzie Komisji Rewizyjnej ZNP. Po czerwcu 1946 r. wystąpił z PSL i przeszedł do SL. Od 1947 r. prezes ZP SL w Ostródzie. Od czerwca 1949 r. był starostą powiatowym w Ostródzie (wcześniej był wicestarostą).

T. Baryła, *Okreg*, s. 182; J. Fajkowski, op. cit., s. 209; B. Łukasiewicz, *PSL*, s. 236; *Ostróda*, s. 334.

Zaremba Stanisław — pierwszy burmistrz Górowa Iławeckiego. W lipcu 1946 r. został wybrany na przewodniczącego PRN w Górowie. Był działaczem SL.

Bartoszyce, s. 217; J. Fajkowski, op. cit., s. 125.

Zarzycki Bronisław — w grudniu 1946 r. został pełnomocnikiem akcji wyborczej z ramienia PPR. Od 15 grudnia 1948 r. był starostą Mrągową.

B. Łukasiewicz, *PSL*, s. 156; *Mrągowo*, s. 260.

Ząbek Henryk — w 1948 r. wchodził w skład ZW SL, był delegatem na konferencję zjednoczeniową. 11 grudnia 1949 r. został skarbnikiem ZW ZBoWiD.

J. Fajkowski, op. cit., s. 185; B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 89, 118.

Zgódka Józef — od października 1945 r. był sekretarzem KP PPR w Mrągowie. 15 kwietnia

1946 r. został wybrany do KW PPR. Był też przewodniczącym PRN w Mrągowie (1948).

B. Łukasiewicz, *Olsztyn*, s. 40; *Mrągowo*, s. 247, 249.

Zieliński Ludwik — ur. 26 sierpnia 1883 r. w Świesiu. Wykształcenie średnie (Średnia Szkoła Sztuk Pięknych w Kijowie). W 1906 r. rozpoczął pracę dziennikarską najpierw w Kijowie („Dziennik Kijowski”, „Przegląd Polski”), następnie w Warszawie („Gazeta Warszawska”, „Rzeczpospolita”), w latach 1925—1928 w Poznaniu („Dziennik Poznański”) i znowu w Warszawie („Kurier Czerwony”, „Robotnik”, „Gazeta Handlowa”, „Nowa Polska”) jako naczelnny redaktor „Nowej Polski”. W latach 1929—1930 przebywał w Stambule, skąd nadsyłał korespondencje do krakowskiego „Ilustrowanego Kuriera Codziennego” oraz sympatyzującego z chadecją „Kuriera Warszawskiego”. Od 1930 r. aż do wybuchu wojny pracował jako redaktor na terenie Warszawy. W latach 1938—1939 był referentem prasowym Społecznego Komitetu Pomocy dla Bezrobotnych. W okresie okupacji pracował w Radzie Głównej Opiekuńczej. Od 1945 r. przebywał w Olsztynie, był pierwszym redaktorem „Wiadomości Mazurskich”. Od października 1945 r. do połowy 1946 r. był urzędnikiem w Urzędzie Samochodowym. Działacz SP. Od 19 października 1947 r. sekretarz ZW SP. W OWRN od marca 1948 r. jako przedstawiciel SP. Członek Komisji Kontroli Społecznej, Kwalifikacyjnej, Gospodarczej i Odbudowy.

C. Browiński, op. cit., s. 103; B. Łukasiewicz, *Prasa*, ss. 72—73, 80; T. Oracki, *Twórcy*, s. 206; R. Ślawiński, ss. 475—476; A. Wakar, *Olsztyn*, s. 228.

Zimnoch Feliks, ps. „Towarzysz Szwed” — ur. 19 marca 1889 r. w Dużym Dobrzyniewie, pow. białostocki. Wykształcenie niepełne średnie. Pracował na kolei jako robotnik. Od 1927 r. należał do KPP. W 1932 r. rozpoczął pracę w Powszechnym Zakładzie Ubezpieczeń Wzajemnych w Warszawie. Podczas wojny był więziony w Stutthofie. Po 1945 r. pracował jako zastępca naczelnika Wydziału Zaopatrzenia DOKP w Olsztynie. Był radnym, następnie od 27 maja 1946 r. do 28 kwietnia 1947 r. przewodniczącym Prezydium MRN w Olsztynie. Działacz PPR. W OWRN jako przedstawiciel MRN. C. Browiński, op. cit., s. 37; B. Łukasiewicz, *PSL*, s. 116; idem, *Olsztyn*, s. 43, 70, 85; A. Wakar, *Kronika*, ss. 56—57.

**Die Räte der Allensteiner Wojewodschaftsnationalrates
in den Jahren 1945—1950
Biographische Materialien**

Zusammenfassung

In dem Aufsatz wird die Frage der Herausbildung der personellen Zusammensetzung, des politischen und sozialen Profils der Mitglieder des Wojewodschaftsnationalrates in Allenstein dargestellt. Die chronologischen Rahmen des Aufsatzes umfassen den Zeitraum von der Berufung des Wojewodschaftsnationalrates in Allenstein Ende 1945 bis zur Verabschiedung des Gesetzes am 20. März 1950 über die lokalen Organe der einheitlichen Staatsmacht, das die Verwaltungsämter der 1. und 2. Instanz (der Landräte und stellvertretenden Landräte, der Wojewoden und stellvertretenden Wojewoden) sowie die Selbstverwaltungsämter und die sog. unvereinigte Ämter liquidierte. Die Kompetenzen der aufgelösten Organe übernahmen die Nationalräte.

Die im Aufsatz vorgestellten biographischen Materialien wurden nach folgendem Schema geordnet: Name und Vornamen, Pseudonym, Vornamen der Eltern, Familienname der Mutter, Geburtsdatum- und Ort, Familienstand, Beruf, Verlauf der Berufstätigkeit bis 1950, Schicksal während der Okkupationszeit, Parteizugehörigkeit, politische Karriere und gesellschaftliche Tätigkeit, Aufnahmedatum zum Wojewodschaftsnationalrat, Name der delegierenden Institution und Funktionen im Rat. Wegen der Unvollständigkeit der Informationen sowie des Mangels an einigen Angaben gelang es nicht, alle Elemente dieses Schemas zu füllen. Die Grundlage für die Erarbeitung der Biogramme waren Archivmaterialien und die bisherige Fachliteratur.

Übersetzung Krzysztof Ruchniewicz